Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο. ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Της 14ης Απριλίου 2002

Ημέρα Κυριακή και ώρα 9:00 π.μ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΖΑΚΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΠΟΤΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

09:00 - 09:30 Προσέλευση

09:30 - 10:00 Χαιρετισμοί

κ.Γιάννης Καζάκος, Δήμαρχος Ζωγράφου

κ.Ανατασία Μπότου, Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.

κ.Μαρία Παπαδάκη, εκπρόσωπος Ο.ΚΑ.ΝΑ.

κ.Χριστίνα Κωνσταντάτου, εκπρόσωπος 7ου Γραφείου Β/βάθμιας Εκπαίδευσης.

10:00 - 11:30 Στρογγυλό τραπέζι:

- "Γυμνάσια και Πρόληψη: εντάσσοντας δράσεις πρόληψης στη ζωή του σχολείου"
  Συντονισμός: Αναστασία Μπότου
- "Προαγωγή υγείας στο σχολείο" - Ελένη Γλαρέντζου
- "Πρωτογενής πρόληψη και σχολική κοινότητα" - Γρηγόρης Λεκάκης
- "Το Κέντρο Πρόληψης και οι τρόποι συνεργασίας του με τα Γυμνάσια του δήμου" - Κωνσταντίνα Μπακαλού
- "Εκπαιδευτικοί: κάνοντας πρόληψη στο σχολείο" - Δέσποινα Μαυρομματάκη
- "Πρόταση για ένα ανοικτό σχολείο" - Δημήτρης Τρίμπος

11:30 - 12:00 Διάλλειμμα καφέ

12:00 - 13:30 Παράλληλα Εργαστήρια

Εργαστήρι Ι: "Σχολική κοινότητα και πρόληψη: πλαίσιο και

άνθρωποι, δυνατότητες και προοπτικές. Εφαρμογές στο 6ο Γυμνάσιο" -

Γεωργία Κοτσαύτη, Κωνσταντίνος Κατάκης, Γεώργιος Εφραίμ, Δέσποινα Καταπότη, Δέσποινα Μαυρομματάκη, Βάσω Κανναβού-Λιάπη, Ελένη Χατζηπαναγιώτου.

Εργαστήρι ΙΙ: "Πρόληψη και προαγωγή της υγείας στο σχολείο: δυνατά σημεία, δυσκολίες και στρατηγικές. Από τη μοναχικότητα στη συνεργασία".

Μαρία Μαμιδάκη, Μαρία Αναγνωστάκη.

13:30 - 14:30 Ελαφρύ γεύμα

14:30 - 16:00 Ανακοίνωση συμπερασμάτων από τα εργαστήρια.

Συζήτηση.

Κλείσιμο εργασιών

συντονισμός: Κωνσταντίνα Μπακαλού

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- Μαρία Αναγνωστάκη, δικηγόρος-εγκληματολόγος, ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Ελένη Γλαρέντζου, υπεύθυνη Αγωγής Υγείας Α διεύθυνσης Β/βάθμιας εκπαίδευσης Αθηνών.
- Γεώργιος Εφραίμ, εκπαιδευτικός, διευθυντής 6ου Γυμνασίου Ζωγράφου
- Βάσω Κανναβού-Λιάπη, εκπρόσωπος ομάδας γονιών
- Κωνσταντίνος Κατάκης, κλινικός ψυχολόγος, ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Δέσποινα Καταπότη, δικηγόρος εκπαιδευτικός, 6ο Γυμνάσιο Ζωγράφου
- Γεωργία Κοτσαύτη, κοινωνιολόγος, ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Γρηγότης Λεκάκης, ψυχολόγος, συντονιστής Κέντρου εκπαίδευσης Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.
- Μαρία Μαμιδάκη, κοινωνική ψυχολόγος, ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Κωνσταντίνα Μπακαλού, συμβουλευτική ψυχολόγος, επιστημονική υπεύθυνη ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Αναστασία Μπότου, εκπαιδευτικός, δημοτική σύμβουλος, πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.
- Δέσποινα Μαυρομματάκη, εκπαιδευτικός, 6ο Γυμνάσιο Ζωγράφου
- Δημήτρης Τρίμπος, εκπαιδευτικός, Ενωση Γονέων Ζωγράφου
- Ελένη Χατζηπαναγιώτου, εκπρόσωπος ομάδας γονιών

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Ευχαριστούμε το δήμαρχο κύριο Καζάκο, επίσης να ευχαριστήσουμε την πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Πρόληψης, την κυρία Μπότου και τα μέλη του Διοικητικού συμβουλίου του κέντρου πρόληψης τον κύριο Σαπά και τον κύριο Δρακόπουλο και θέλουμε να καλέσουμε τώρα τον κύριο Δήμαρχο τον κύριο Καζάκο να χαιρετήσει και να ανοίξει την ημερίδα.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ κ. ΚΑΖΑΚΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΔΗΜΑΡΧΟΥ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Κυρίες και κύριοι, είναι ευτυχής η συγκυρία στο χρόνο αυτό που δοκιμάζεται η νεολαία μας από τα ναρκωτικά, να έχουμε στο δήμο μας ένα κέντρο προλήψεως που αρχίζει να συντονίζει τα βήματά του με τις χρείες της κοινωνίας μας και με τις πραγματικές ανάγκες αυτής στο επίπεδο ιδιαίτερα των νέων.

Το πρόβλημα υπήρξε ανέκαθεν, σε εμάς, είμαστε λίγο απέξω από εσάς γιατί λίγο-πολύ απ' ότι βλέπω εσείς είσαστε και εξειδικευμένοι επιστήμονες και έχετε μίαν σχέση στενώτερη επιστημονική με το αντικείμενο. Υπήρξε πάντοτε το πρόβλημα πώς θα φθάσουμε στην άκρη, πώς θα φθάσουμε στον υποψήφιο ναρκομανή. Και πώς θα προλάβουμε τις αιτίες που θα τον οδηγήσουν στο έσχατο σημείο και πώς θα προλάβουμε τις οικογένειες που έχουν τέτοια προβλήματα να μη φθάσουν στο έσχατο σημείο.

Είναι θέματα πάρα πολύ λεπτά, είναι θέματα πάρα πολύ δύσκολα γιατί κανένας δεν ανοίγει την πόρτα του σε έναν τρίτο άγνωστο να του πει το πρόβλημά του, ένα πρόβλημα εξαιρετικά δύσκολο, οδυνηρό και λίγο-πολύ όλοι στις οικογένειες το αποφεύγουν να το πουν δίπλα τους, διότι θεωρείται και λιγάκι έξω από την κείμενη την τρέχουσα κοινωνική ζωή, δεν έχουμε απαλλαγεί, έχουμε ακόμη αποκλεισμούς δυστυχώς τέτοιους απ' την κοινωνία μας και δε μας ανοίγουν λοιπόν τις πόρτες. Δε λέν το πρόβλημά τους, πρέπει να το διαγνώσουμε εμείς και πού θα το βρούμε να το διαγνώσουμε.

Οταν γίνει εμφανές το πρόβλημα, έχει βγει έξω από την πόρτα, έχει βγει στο δρόμο, έχει βγει στα αυτοκίνητα τα εγκαταλελειμένα, έχει βγει στις ταράτσες, στα

υπόγεια και πια ίσως δε σώζεται.

Οπωσδήποτε μία μορφή αναζήτησης και πρόληψης ακριβώς του προβλήματος είναι η ενημέρωση. Η ενημέρωση η οποία πρέπει να γίνεται με πραγματικά στοιχεία, με πειστικότητα, με τη διαπίστωση των συνεπειών που ακολουθούν, ώστε να συνεγείρει τους νέους, να συνεγείρει τις οικογένειες, να συνεγείρει και τα σχολειά.

Και βλέποντας την ημερίδα σας, ξεκινάτε ακριβώς μία συνεργασία με τα σχολειά. Θα συζητήσετε πώς θα ξεκινήσετε την πρόληψη μέσα από τα σχολειά. Είναι πράγματι μία κιβωτός νέων που ανενημέρωτοι, ίσως αθώοι από πολλά πράγματα, είναι πολύ εύκολη λεία στους εμπόρους δυστυχώς το λέω και έτσι είναι.

Από την επαγγελματική μου πείρα είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι όταν αυτά τα παιδιά, τα αθώα παιδιά, τα ανυποψίαστα παιδιά, τα παιδιά που πέφτουν σε μία πρώτη, σε ένα πρώτο ερεθισμό προς την κατεύθυνση αυτή δεν φεύγουν εύκολα. Γίνονται τα βαποράκια, γίνονται οι απαραίτητοι κρίκοι της εμπορίας του ναρκωτικού και της καταστροφής.

Αυτά πρέπει εμείς όλοι σαν κοινωνία να τα αντιμετωπίσουμε με σοβαρότητα και να τα αντιμετωπίσουμε σε βάθος.

Χαίρομαι γιατί η ημερίδα σας βλέπει την συνεργασία με το σχολειό σαν μιά αποτελεσματική και ουσιαστική συνεισφορά στην πρόληψη του προβλήματος. Και μπράβο σας που διαλέξατε αυτό το θέμα.

Μένει τώρα να υπάρξει και η ανάλογη ανταπόκριση από την πλευρά των σχολειών. Γιατί έχουμε και εκεί απ' ότι έχω διαπιστώσει και σας εκφράζω δικές μου προσωπικές αντιλήψεις, δεν υπάρχει δυστυχώς η αντίστοιχη προθυμία με πολλούς λειτουργούς των σχολειών να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην προσπάθεια αυτή. Διότι και οι διδάσκαλοι εν ευρεία εννοία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά είναι οι παιδαγωγοί, είναι και αυτοί οι ψυχολόγοι οι οποίοι μέσα από την τάξη τους παρακολουθούν τα παιδιά, παρακολουθούν τη διαγωγή τους, παρακολουθούν την οικογενειακή τους πορεία, και μπορούν καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο ο οποίος θα δει κάποιο παιδί περιστασιακά ή για ορισμένο χρόνο, να διαγνώσουν με βεβαιότητα ότι κάτι συμβαίνει για να το προλάβουμε.

Αν υπάρχει αδιαφορία, αν υπάρχει έλλειψη του ενδιαφέροντος, του εξειδικευμένου να σας πω ενδιαφέροντος, που στο κάτω κάτω της γραφής δεν είναι και

υποχρέωση του διδάσκοντος να το εκδηλώνει στη δική του τη δουλειά τότε δυσκολεύουν τα πράγματα πάρα πολύ, γι' αυτό νομίζω ότι ο εκπαιδευτικός είναι ο πρώτος συνεργάτης, πρέπει να είναι ο πρώτος συνεργάτης του κέντρου πρόληψης.

Γνωρίζω ότι το κέντρο το δικό μας έχει να μην πω επανδρωθεί και πάμε στο αντίθετο έτσι; Εχει εμπλουτιστεί πράγματι με πάρα πολύ καλό επιστημονικό προσωπικό, εις το οποίον για την αξία λένε άλλοι ότι είναι, είστε πολύ καλές και καλοί, και καλός και καλή μάλλον, έτσι έχουμε και άλλον τώρα. Αλλά εκείνο που εγώ μπορώ να διαπιστώσω και να σας διαβεβαιώσω είναι, ότι δείχνουν ένα τέτοιο ενδιαφέρον για το συνάνθρωπο, για τη δουλειά τους, για το πλησίασμα του άλλου, για την επιτυχία του σκοπού τους, που δεν συνηθίζεται σε δημόσιους οργανισμούς γιατί και το κέντρο πρόληψης δημόσιος οργανισμός είναι, τί δημοτικός, τί δημόσιος, συνεργαζόμαστε όλοι μαζί.

Πρέπει λοιπόν όλοι μαζί να δώσουμε εκείνα στα στοιχεία συνεργασίας που απαιτούνται στις περιστάσεις, να 'ρθούμε στο ύψος των περιστάσεων, να δώσουμε κάτι παραπάνω από τον εαυτό μας, κάτι παραπάνω από αυτό που το λειτούργημά μας επιβάλλει, για να σώσουμε ανθρώπους και να σώσουμε την νέα γεννιά. Μην κοροϊδευόμαστε, έχουμε πρόβλημα υπογεννητικότητας, έχουμε πρόβλημα νέων, αύριο θα έχουμε πρόβλημα μυαλού και προσφοράς στην κοινωνία, όσοι λιγώτεροι είμαστε, τόσο λιγώτερα μπορούμε να προσφέρουμε. Εάν χάνουμε και τα παιδιά αυτά που μπορούμε να τα σώσουμε, μπορούμε να σώσουμε πάρα πολλά όταν ξεκινάμε.

Οταν αρχίσουνε ξεχάστε τα, εγώ δεν πιστεύω, όποιος μπει μέσα στο κανάλι κυρίες και κύριοι δε σώζεται. Εχω αντιμετωπίσει στην επαγγελματική μου καριέρα εκατοντάδα ναρκομανών, να μη σας πω δύο, ενάμισυ σώθηκε. Ο ένας γιατί έπεσε η οικογένειά του μαζί, και είχε και ο ίδιος θέληση και πρέπει να έχεις και ο ίδιος θέληση να ξεφύγεις.

Να έχεις, όλοι έχουν θέληση, δε σημαίνει θέληση, πρέπει να το πολεμήσεις και να κερδίσεις. Δεν βρίσκεται πράγμα, όλοι έχουν χαθεί. Οτι προλάβουμε προλαβαίνουμε με την πρόληψη. Γι' αυτό ακριβώς η αποστολή σας είναι πάρα πολύ σημαντική. Δε ξέρω πώς το έχετε νοιώσει, δεν πιστεύω, δε θέλω να το βλέπετε σαν μία συνηθισμένη πορεία στην εκπλήρωση μιας αποστολής η οποία είναι μία τυπική αποστολή, πιστεύω ότι το βλέπετε και τουλάχιστον από τους εργαζομένους στο ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο. πιστεύω ότι το βλέπουν με συνείδηση ιεραπόστολου και έτσι είναι. Και έτσι, πρέπει όλοι μας να

σκεφθούμε ότι είμαστε ιεραπόστολοι ο καθένας στον τομέα του.

Εύχομαι η ημερίδα και οι συζητήσεις σας να ευωδοθούν, να προχωρήσουν μέσα σε ένα επίπεδο υψηλό όπως είναι και η δική σας προσωπική επιστημονική παρουσία και όταν με το καλό, γιατί έχω και άλλες υποχρεώσεις τώρα και πρέπει να φύγω, θα γυρίσω να ακούσω τα αποτελέσματα της ημερίδας, να βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να ακούσουμε πρακτικές αντιμετωπίσεις και λύσεις του προβλήματος και εγώ θα ήθελα πιο πολύ να ευαισθητοποιηθούμε πάνω στο πρόβλημα με τους διδασκάλους και καθηγητές που νομίζω ότι είναι η πρώτη μεγάλη μαγιά που μπορεί να πιάσει τόπο και να γεννήσει και το ένα με το άλλο παιδί, πιστεύω ότι θα δίνει τη ζωντάνια, την πληροφορία, ακόμη και την καταγγελία ότι κάποιος σε ενοχλεί, ότι κάποιος πλησιάζει, κάποιος επιδιώκει κάτι, όλα αυτά τα στοιχεία.

Ολη η κοινωνία πρέπει να γίνουμε, να θωρακιστούμε δηλαδή, γύρω από μία τέτοια άμυνα, κινδυνεύει ακριβώς όλη η νεολαία μας, όλοι μας, όλοι, όλα τα σπίτια.

Λοιπόν εύχομαι, με τις σκέψεις αυτές, εύχομαι κάθε επιτυχία στην ημερίδα και πιστεύω ότι, εγώ είμαι από φύση αισιόδοξος, μή με πολυπιστεύετε όταν σας λέω ότι όλα θα πάνε καλά, εγώ τα βλέπω ότι πάνε καλά, ότι πάνε καλύτερα, αλλά πρέπει να προσπαθούμε ακόμη περισσότερο.
Καλή επιτυχία λοιπόν.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Ευχαριστούμε τον κύριο Δήμαρχο και να καλέσουμε τώρα την κυρία Μπότου, πρόεδρο του Δ.Σ. του ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο. για να χαιρετήσει την ημερίδα.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ κας ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΜΠΟΤΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΥ Δ.Σ.

ΜΠΟΤΟΥ: Ξεκινώντας από εκεί που τελείωσε ο κύριος δήμαρχος και βλέποντας την ουσία των αναγκών της κοινωνίας και την δικιά μας παρέμβαση που είναι σε επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης, λέμε ότι κάνουμε. Στην ουσία όμως δε φθάνουμε σε αυτό το επίπεδο, προχωράμαε και παραπέρα, κάνουμε και δευτερογενή και πάμε να προχωρήσουμε και παραπέρα να κάνουμε και τριτογενή πρόληψη.

Θάθελα να σας πω κάτι. Καταρχάς σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας και γιατί σας ευχαριστώ. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί που έχουνε ξεπεράσει το στείρο ρόλο του

εκπαιδευτικού και εδώ μέσα ήρθανε να δείξουνε την περισσότερη ευαισθησία τους. Γιατί κανένας δάσκαλος εκπαιδευτικός δε μένει στον απλό ρόλο μετάδοσης γνώσεων, αλλά αγκαλιάζει και στηρίζει τα παιδιά, γι'αυτό στηρίζεται και η κοινωνία και το σχολείο. Και αυτό είναι μία πραγματικότητα.

Θέλω να ευχαριστήσω τον κλάδο των εκπαιδευτικών που και εγώ συμμετέχω με αυτή την αντίληψη μέσα σε αυτό τον κλάδο και χαίρομαι ιδιαίτερα για την παρουσία τους. Υπάρχουνε γονείς που το πρόβλημα ίσως έχει αγγίξει ή δεν έχει αγγίξει την δικιά τους την πόρτα, αλλά έρχονται εδώ εθελοντικά για να βοηθήσουν να μην αγγίξει την πόρτα κανενός.

Θέλω να τους ευχαριστήσω πολύ περισσότερο, γιατί αφήνουν το χρόνο τους και λειτουργούν και αυτοί με την ευαισθησία που απαιτεί αυτή η διαδικασία, μία διαδικασία επίπονη, γιατί δεν είναι βραχυπρόθεσμα τα αποτελέσματα. Είναι μακροπρόθεσμα. Μιλάμε για αλλαγή στάσης ζωής. Δεν μπορείς ούτε με μαγικό ραβδάκι, ούτε με συμβουλές, ούτε με πρέπει να αλλάξεις τη στάση ζωής κανενός.

Πρέπει να γίνει βαθειά ριζική τομή, ριζοσπαστική στην κοινωνία, να αλλάξει όλη η φιλοσοφία αντίληψης και θέσης στα πράγματα, στους θεσμούς, στον εαυτό μας, στις αξίες. Βασικός στόχος, μεταβατική κοινωνία, έλλειψη αξιών, τί πρέπει να κάνουμε εμείς όλοι; τί; να δώσουμε τις σταθερές αξίες που έχουν ανάγκη τα παιδιά μας, εμείς οι ίδιοι για να έχουμε εμπιστοσύνη στον εαυτό μας και να επιβιώνουμε και η ίδια η κοινωνία.

Αυτό κάνουμε στην ουσία, λέμε μήνυμα ζωής δίνουμε, λέμε η ζωή είναι αισιόδοξη, μπορούμε να τη διαβούμε με τις δυσκολίες της. Δεν έχουμε κανένα λόγο να κατρακυλίσουμε, να παραιτηθούμε γιατί μιλάμε για θύματα. Οταν φθάνουμε σε αυτή τη διαδικασία, μιλάμε για θύματα, μιλάμε για ανθρώπους που έχουνε μπει στο περιθώριο και η αδυναμία τους, γιατί δεν έχουν την απαιτούμενη υποδομή, δε τους βοηθάει να παλέψουνε. Αυτό που κάνουμε όλοι οι υπόλοιποι.

Αρα πρέπει ένα κομμάτι να παλέψει γι' αυτούς. Είναι απλά θύματα αυτής της κοινωνίας και εμείς πρέπει να αισθανόμαστε ότι παλεύουμε γι' αυτούς, είναι η κοινωνική μας προσφορά. Δε ξέρω αν μπορούμε να σώσουμε ανθρώπους, ξέρω όμως, ότι μπορούμε να παρέμβουμε και να αισθανθούμε εμείς καλά και οι άλλοι γύρω μας. Και αυτή η προσωπική παρέμβαση του καθενός είναι πολύ σημαντική.

Δε θα ‘θελα να μπω σε επί μέρους ζητήματα που μου δίνεται η ευκαιρία, γιατί εγώ

θα παραμείνω και θα είμαι στο panel να καταθέσω και την επιστημονική μου άποψη που είναι αναλυτική πάνω σε αυτά τα θέματα, και σχετικά με όλα τα θέματα που θα αναπτυχθούνε, σχετικά με την πρόληψη, με την αγωγή υγείας στα σχολεία και τα λοιπά, πώς πρέπει να συνδεθεί η κοινωνία-σχολείο, πως πρέπει να υπάρχουνε συνεργασίες, ποιές είναι οι δομές που έχουμε αυτή τη στιγμή για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα, θα πω και τη δικιά μου την άποψη, γι' αυτό δε θέλω να μείνω αυτή τη στιγμή στο χαιρετισμό μου παραπέρα, γιατί θα μου δοθεί η ευκαιρία.

Θέλω όμως να πω αυτό που είναι και το πλέον σημαντικό, ότι η αποστολή η συγκεκριμένη η δικιά μας, είναι πάρα πολύ δύσκολη και θέλω να σας πω να μην απογοητεύεστε. Μπορεί στη διαδρομή αυτή να κουραστούμε, να αντιμετωπίσουμε τη δυσπιστία, να δούμε ότι εμείς τα λέμε αλλά κανείς δε τα ακούει, θα 'ρθει η ώρα όμως, όταν ακολουθούμε τις σωστές δομές και τις σωστές παρεμβάσεις, που θα γίνει μια στροφή που θα μας ικανοποιήσει. Θέλει υπομονή αυτή η διαδρομή. Θέλει δύναμη και κουράγιο και αυτό το λέω γιατί, μέσα όταν δεν έχουμε γρήγορα αποτελέσματα, εγκαταλείπουμε τον αγώνα, έρχομαι να σας εμψυχώσω και να σας πώ ότι αυτός ο αγώνας είναι δύσκολος και όχι δεν πρέπει να τον εγκαταλείψετε, αλλά πρέπει να γίνετε μοχλοί ενίσχυσής του, είναι πολύ σημαντικό για μας.

Εσείς είσαστε οι κύριοι μοχλοί παρέμβασης. Οσοι περισσότεροι, τόσο καλύτερα. Επίσης για το επιστημονικό προσωπικό, πρέπει να συνεχίσει όπως κάνει πολύ σωστά το έργο του στην κατεύθυνση αυτή. Τα σχολεία είναι ο κύριος τόπος παρέμβασης και εξηγείται και επιστημονικά, θα τα πούμε και μετά, γιατί βοηθάει η διαδικασία της πρόληψης στα σχολεία που είναι ενοποιημένες οι ομάδες, έχουμε την δυνατότητα να κάνουμε ουσιαστική παρέμβαση με προγράμματα αγωγής.

Αλλά εσείς είσαστε που παίζετε το ρόλο οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία και οι γονείς ως ένα σημείο, γιατί εγώ πιστεύω στη συνεργασία εκπαιδευτικών-γονέων και άλλων κοινωνικώ φορέων μέσα στη σχολική κοινότητα, αλλά περισσότεροι γονείς που κάνουνε την ουσιαστική παρέμβαση στην διπλανή πόρτα, στο δρόμο στη διαδικασία.

Λειτουργείτε πλέον σαν ιεραπόστολοι, αλλά με πολύ κουραστικό έργο, γιατί δεν μπορείτε να πάτε, να πάτε την ανθρωπιστική σας βοήθεια και να δείτε εκείνη τη στιγμή το αποτέλεσμα. Θα το δείτε μακροπρόθεσμα και γι' αυτό πρέπει να είσαστε πολύ δυνατοί, πάρα πολύ δυνατοί.

Θέλω να σας ευχαριστήσω. Σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας, αν και μπορώ να εκφράσω και ένα παράπονο, θάθελα να είναι μεγαλύτερη. Αυτό το παράπονο το παίρνω πίσω, γιατί σας εξήγησα ότι είναι πολύ δύσκολος ο δρόμος. Το λέω και το παίρνω πίσω συγχρόνως. Ξέρω ότι είναι πολύ δύσκολος ο δρόμος στη σημερινή εποχή να υπάρχει συμμετοχή σε αυτά τα θέματα, να υπάρχει αυτοθυσία, να καταναλωθεί χρόνος, να κοιτάξουμε το συνάνθρωπο. Γι' αυτό σας ευχαριστώ διπλά γιατί τώρα σας θεωρώ πάρα πολλούς και πιστεύω ότι θα γίνουμε περισσότεροι.

Ευχαριστώ το προσωπικό, το επιστημονικό για όλη αυτή την προσπάθεια που κάνει όλα αυτά τα χρόνια, που την κάνει μέσα από την ψυχή του, μέσα από μία ανάγκη πρώτα δικιά τους να εκφραστούνε σαν άνθρωποι και να λειτουργήσουνε παρεμβατικά και ουσιαστικά σαν επιστήμονες που είναι πλήρως καταρτισμένοι, αλλά και στο τέλος από όλα αυτά, την κάνουνε σαν θα έλεγα υπάλληλοι, το τελευταίο κομμάτι είναι το υπάλληλοι. Δεν αισθάνονται έτσι, αισθάνονται άνθρωποι.

Και θέλω να ευχαριστήσω και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και να πω ότι παρευρίσκονται ο κύριος Ρακόπουλος και ο κύριος Σαπάς από την διοίκηση του κέντρου πρόληψης, βρίσκονται εδώ κοντά μας.

Θα ήθελα να τους ευχαριστήσω και αυτούς και τους άλλους που λείπουνε, που έχουνε ανειλημμένες υποχρεώσεις για την ουσιαστική τους προσφορά στο δρόμο αυτό. Σας ευχαριστώ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Μπότου, και να καλέσουμε τώρα την κυρία Παπαδάκη, εκπρόσωπο του Οργανισμού κατά των ναρκωτικών για να κάνει και εκείνη τον χαιρετισμό της.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ κας ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑΣ
- ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ Ο.ΚΑ.ΝΑ

ΠΑΠΑΔΑΚΗ: Καλημέρα σε όλους τους παρευρισκομένους, ευχαριστώ πάρα πολύ το διοικητικό συμβούλιο, τον κύριο δήμαρχο, την αξιόλογη επιστημονική ομάδα που υποστηρίζει αυτή την προσπάθεια του κέντρου πρόληψης, για την πρόσκληση που μας

έκανε στον Οργανισμό να έρθουμε σήμερα στην ημερίδα σας.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό που γίνεται με αυτή την ημερίδα, όπως τόνισε και η κυρία Μπότου και ο κύριος δήμαρχος πριν σαν το άνοιγμα ενός πεδίου διαλόγου και συνεργασίας.

Και είναι εξαιρετικά σημαντικό πραγματικά υπηρετώντας την προσπάθεια αυτή της πρόληψης και της προαγωγής της ψυχικής υγείας, να ξεκινάει κανείς απ' το σχολείο.

Είναι το προνομιακό πεδίο, το πρώτο βήμα για αυτά τα θέματα αγωγής και ενίσχυσης των βασικών δεξιοτήτων της ζωής.

Δε θέλω να σας κουράσω παραπάνω, εύχομαι καλή επιτυχία στην ημερίδα.

ΑΝΓΝΩΣΤΑΚΗ: Ευχαριστούμε την κυρία Παπαδάκη και να καλέσουμε τώρα την κυρία Κωνσταντάτου, εκπρόσωπο του 7ου γραφείου Β/βάθμιας εκπαίδευσης, να απευθύνει και εκείνη χαιρετισμό.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ κας ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ 7ου ΓΡΑΦΕΙΟΥ Β'θμιας ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΥ: Κυρίες και κύριοι, θέλω και εγώ να χαιρετίσω με τη σειρά μου τη σημερινή αυτή εκδήλωση, η οποία πραγματικά είναι πάρα πολύ σημαντική, διότι ακριβώς στοχεύει στον τομέα της πρόληψης που όπως και ο κύριος δήμαρχος προηγουμένως είπε και που τονίσαμε, είναι ο πλέον σημαντικός για να βοηθηθούν οι νέοι.

Μόνο έτσι θα βοηθηθούν οι νέοι από την αποφυγή αυτών των εξαρτήσεων, της εξάρτησης από αυτές τις διάφορες ουσίες. Ο χώρος βέβαια του σχολείου είναι πάρα πολύ πρόσφορος και πραγματικά και οι εκπαιδευτικοί δείχνουνε πολύ μεγάλη ευαισθησία στον τομέα αυτό. Δε φθάνει όμως μόνο αυτό.

Χρειάζεται να ενισχυθεί η προσπάθεια των εκπαιδευτικών, χρειάζεται να υπάρχουνε ψυχολόγοι στα σχολεία, να μπούνε κοινωνικοί λειτουργοί και να ασκούνε πραγματικά, να προσφέρουνε πραγματική βοήθεια, διότι έτσι μόνο θα μπορέσει να γίνει ουσιαστική η πρόληψη.

Εκ μέρους του προϊσταμένου του 7ου γραφείου, θέλω να ευχαριστήσω για την σημερινή πρόσκληση και να σας πω ότι όποια βοήθεια μπορεί να προσφερθεί, είναι

πρόθυμο το γραφείο να την παρέχει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Ευχαριστούμε πολύ και την κυρία Κωνσταντάτου. Πριν περάσουμε τώρα στο στρογγυλό τραπέζι που θα συντονίσει η κυρία Μπότου, θα θέλαμε με τη σειρά μας, να ευχαριστήσουμε όλους όσους συμμετείχαν στη διοργάνωση και την προετοιμασία αυτής της ημερίδας, θέλουμε σαν κέντρο πρόληψης να ευχαριστήσουμε την

Ενωση Γονέων Ζωγράφου και να ευχαριστήσουμε την ΣΤ ΕΛΜΕ, Ενωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης, που είναι συνδιοργανωτές της ημερίδας, επίσης να ευχαριστήσουμε τον διευθυντή του 6ου Γυμνασίου Ζωγράφου τον κύριο Εφραίμ και τους εκπαιδευτικούς του 6ου Γυμνασίου, καθώς και την ομάδα Γονέων του 6ου Γυμνασίου, αλλά και του Α και Β Γυμνασίου και του Β-ΙΔ Δημοτικού, ήταν μια μικτή ομάδα, οι οποίοι θα παρουσιάσουν στην συνέχεια την εμπειρία τους από την συμμετοχή τους σε προγράμματα πρόληψης και να ευχαριστήσουμε επίσης και τις εθελοντικές ομάδες του κέντρου πρόληψης, την εθελοντική ομάδα πολιτών για την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας και την ομάδα εθελοντών φοιτητών οι οποίοι μας βοήθησαν, ήταν πολύτιμη η βοήθειά τους στη διοργάνωση και την προετοιμασία της ημερίδας.

Και τώρα θέλουμε να καλέσουμε την κυρία Μπότου, δημοτική σύμβουλο και πρόεδρο του Δ.Σ. του ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο. για να συντονίσει το στρογγυλό τραπέζι.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ:
ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΜΠΟΤΟΥ: Εισαγωγικά.

Μπαίνοντας πλέον στην ουσία του θέματος που έχουμε να αναπτύξουμε, θα ήθελα να πω τα εξής. Αυτή η ημερίδα αποσκοπεί στο να μας δώσει το πώς μπορεί να συνεργαστεί το σχολείο με τα κέντρα πρόληψης και γενικώτερα, εκπαιδευτικοί, γονείς και

επιστήμονες για να έχουμε θετικά αποτελέσματα.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία, σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά και σε πρακτικό, να δούμε καλές πρακτικές που έχουνε ακολουθηθεί, ώστε να εξασφαλίσουμε μέσα από αυτή την πρώτη εμπειρία, να δούμε τί είναι πιο σημαντικό, τί είναι πιο αποτελεσματικό ώστε στον επόμενο σχεδιασμό που θα προχωρήσουμε να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα.

Εχει εξειδικευμένα θέματα επιστημονικά που θα αναπτύξουνε άνθρωποι ειδικευμένοι σε αυτά και θάθελα να τους καλέσω αυτή τη στιγμή να 'ρθούνε κοντά μου να πλαισιώσουνε το τραπέζι και να πούνε τις απόψεις τους.

- Η κυρία Ελένη Γλαρέντζου, που είναι υπεύθυνη αγωγής υγείας Α διεύθυνσης Β/θμιας εκπαίδευσης Αθηνών. Θα την παρακαλούσα να έρθει.
- Τον κύριο Γρηγόρη Λεκάκη, ψυχολόγο, συντονιστή κέντρου εκπαίδευσης του Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.
- Την κυρία Κωνσταντίνα Μπακαλού, συμβουλευτική ψυχολόγο, επιστημονική υπεύθυνη του κέντρου πρόληψης.
- Την κυρία Δέσποινα Μαυρομματάκη, εκπαιδευτικό του 6ου Γυμνασίου Ζωγράφου.
- Και τον κύριο Δημήτρη Τρίμπο, εκπαιδευτικό, Ενωση Γονέων Ζωγράφου.

Θα ξεκινήσουμε με τις εισηγήσεις, θα κάνουμε μία ανακεφαλαίωση και θα πω και εγώ τις εκτιμήσεις μου και την επιστημομονική μου άποψη, σαν επιστήμονας και όχι σαν πρόεδρος του κέντρου, και μετά θα έχετε την δυνατότητα, μπορείτε να κρατάτε σημειώσεις, όπως είμαστε όλοι εδώ, να θέσετε κάποια ερωτήματα ή κάποιες θέσεις ή κάποιους προβληματισμούς.

Αυτό σας το λέω γιατί στην διαδικασία στην πρώτη τοποθέτηση δεν υπάρχει το πρόβλημα που έχετε, αλλά κρίθηκε απαραίτητο για την καλύτερη διεξαγωγή, στις πρώτες τοποθετήσεις που είναι και ουσιαστικά τα θέματα, να αναφερθούν και οι δικές σας παρεμβάσεις και οι απορίες σας εάν μπορούμε να τις απαντήσουμε.

Ξεκινάει πλέον την εισήγησή της η κυρία Ελένη Γλαρέντζου, με θέμα προαγωγή υγείας στο σχολείο.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΓΛΑΡΕΝΤΖΟΥ ΕΛΕΝΗΣ

"ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ"

ΓΛΑΡΕΝΤΖΟΥ: Καλημέρα σας, χαίρομαι για την παρουσία μου και την παρουσία σας εδώ. Το Κέντρο πρόληψης του δήμου Ζωγράφου είναι ένα από τα πρώτα κέντρα πρόληψης δήμου και έχει συνεργασία με το γραφείο μας που ανήκει στην Β/βάθμια εκπαίδευση.

Η σημασία της αγωγής και της προαγωγής υγείας για μία κοινωνία αποτελεί σήμερα κοινό τόπο, ιδιαίτερα στις σύγχρονες βιομηχανικά προηγμένες κοινωνίες που οι κίνδυνοι που απειλούν την σωματική και την ψυχική υγεία του ανθρώπου είναι πολυπαραγοντικής υφής, η κατάλληλη και έγκαιρη παρέμβαση σε όλα τα επίπεδα και τους θεσμούς που επηρεάζουν την ατομική και συλλογική συμπεριφορά, έχει καταλυτική σημασία.

Στον καταστατικό χάρτη της Οττάβα, ο παγκόσμιος οργανισμός υγείας αναφέρει ότι προαγωγή της υγείας είναι η διαδικασία που δίνει την δυνατότητα στους ανθρώπους να ελέγχουν και να βελτιώνουν την υγεία τους.

Η άποψη αυτή απορρέει από μία ευρύτερη αντίληψη που ταυτίζει την υγεία με τη δυνατότητα που έχει ένα άτομο ή μία ομάδα να μπορεί από τη μία να πραγματοποιεί τις επιθυμίες του και να ικανοποιεί τις ανάγκες του και από την άλλη να μεταβάλει το περιβάλλον του, φυσικό και κοινωνικό ή να προσαρμόζεται σε αυτό.

Γίνεται φανερό ότι η υγεία θα πρέπει να θεωρείται συντελεστής της καθημερινής ζωής και όχι αυτοσκοπός. Δηλαδή υγεία είναι μία έννοια θετική που δίνει έμφαση στις προσωπικές δυνατότητες και ικανότητες των ανθρώπων.

Αναπόσπαστο και σημαντικό κομμάτι της προαγωγής υγείας είναι η αγωγή υγείας, όπου στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών θεσμών μπορούμε να συμπεριλάβουμε σε αυτήν οποιονδήποτε συνδυασμό μαθησιακών εμπειριών, που σχεδιάζονται να προδιαθέσουν, να εδραιώσουν και να ενισχύσουν την εθελούσια αποδοχή ατομικών ή συλλογικών συμπεριφορών που προάγουν την υγεία.

Για πρώτη φορά το 1992 με την υπουργική απόφαση Γ2 4867, εισάγεται στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση ο θεσμός των σχολικών δραστηριοτήτων, όπου μέσα στις εσωσχολικές δραστηριότητες περιλαμβάνεται η περιλλοντική εκπαίδευση, η αγωγή

υγείας, η αγωγή καταναλωτή, αργότερα μπήκε η αγωγή σταδιοδρομίας και οι πολιτιστικές δραστηριότητες.

Δραστηριότητες που γενικώτερα έτσι όπως αναφέρει και η Γ2 υπουργική απόφαση έχουν σα σκοπό την αναβάθμιση της εκπαίδευσης και την προώθηση της σύνδεσης με την κοινωνική πραγματικότητα.

Η αγωγή υγείας στο σχολείο αποτελεί την πρώτη προσέγγιση της πρόληψης, για τον περιορισμό των φαινομένων εκείνων που απειλούν την σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών και των εφήβων και που συμβάλλουν στη μη ομαλή ένταξή τους στο σχολικό περιβάλλον, στην σχολική αποτυχία και αργότερα στην μή ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία.

Η αγωγή υγείας έχει σαφή κοινωνική διάσταση, αφού οι σχετικές αποφάσεις επηρεάζουν όχι μόνο την προσωπική ευεξία του ατόμου, αλλά και αυτή του κοινωνικού και ευρύτερου, αλλά και αυτή του οικογενειακού και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντός του.

Για να είναι αποτελεσματική η όποια παρέμβασή μας σε ζητήματα αγωγής υγείας, το περιεχόμενο και οι ειδικώτεροι στόχοι μας, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γενικώτερο τρόπο ζωής της κοινότητας, τις παραδοσιακές και νέες αξίες τους, τους τρόπους επικοινωνίας και τις κοινωνικές δομές που επηρεάζουν την υγεία.

Η εφαρμογή προγραμμάτων αγωγής και προαγωγής υγείας στο σχολείο και μάλιστα από τα πρώτα χρόνια της σχολικής ζωής έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί η συμπεριφορά του ανθρώπου διαμορφώνεται στα πρώτα χρόνια της ζωής του, κάθε αλλαγή στη συνέχεια είναι δύσκολη.

Με την αγωγή υγείας το άτομο κατανοεί τις αλλαγές που συμβαίνουν κατά την διάρκεια της ανάπτυξής του, και προσαρμόζεται στις ανάγκες των αλλαγών αυτών. Τα παιδιά γίνονται φορείς μηνυμάτων προς την οικογένεια και την κοινότητα. Το σχολείο έχει καθοριστική σημασία για τη διαμόρφωση της στάσης και της συμπεριφοράς του ατόμου, ενώ αποτελεί τον κυριώτερο χώρο μετάδοσης της γνώσης, καθώς απευθύνεται σε όλους τους νέους, ανεξάρτητα από την κοινωνική τάξη και το μορφωτικό επίπεδο των γονιών τους.

Τα προγράμματα αγωγής και προαγωγής υγείας στο σχολείο, έχουν σαν στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις ανάλογα με την ηλικία τους. Να

κατανοήσουν τα συναισθήματα, τις τάσεις και τις αξίες που έχουν σε σχέση με την υγεία.

Να κατανοούν, να κατανοήσουν, να ερμηνεύσουν και να προσεγγίσουν κριτικά την πραγματικότητα. Να μάθουν να παίρνουν αποφάσεις και να αντιλαμβάνονται τις συνέπειές τους. Να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους, την αυτοεκτίμησή τους, την αυτοπεποίθησή τους, τις κοινωνικές δεξιότητες και τις διαπροσωπικές τους σχέσεις.

Να προσαρμοστούν στις αλλαγές που συμβαίνουν κατά την ανάπτυξή τους, και να γνωρίσουν το σώμα τους, τις ικανότητές τους και τις δυνατότητές τους.

Ποιός είναι όμως ο ρόλος των εκπαιδευτικών σε σχέση με τα προγράμματα αγωγής και προαγωγής υγείας; Η επικρατούσα άποψη είναι ότι οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν τα συνήθη μαθήματα του σχολείου είναι οι πιο κατάλληλοι να αναλάβουν και να εφαρμόσουν προγράμματα αγωγής και προαγωγής υγείας, υπό την προϋπόθεση όμως ότι έχουν επιμορφωθεί κατάλληλα και εφόσον έχουν τη διάθεση να εργαστούν για την πραγμάτωση των στόχων και των προγραμμάτων αυτών.

Η εμπειρία μας έχει δείξει ότι για την επιτυχή έκβαση ενός προγράμματος αγωγής υγείας δεν αρκεί το κύρος του ειδικού επιστήμονα, που είναι άγνωστος στους μαθητές και δεν έχει αναπτύξει μαζί τους δεσμούς αποδοχής και εμπιστοσύνης. Η αγωγή υγείας προϋποθέτει τέτοιους δεσμούς και αυτό δε μπορεί να επιτευχθεί στον επιθυμητό βαθμό αν δεν έχει διαμορφωθεί μία θετική σχέση στους συμμετέχοντες στην μαθησιακή διαδικασία.

Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου έχουν και ένα άλλο πλεονέκτημα. Γνωρίζουν ή τουλάχιστον έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν τα παιδιά και τους εφήβους όχι ως ομάδα με κάποια κοινά χαρακτηριστικά μόνο, αλλά ως συγκεκριμένα πρόσωπα, το καθένα με την προσωπική του ιστορία, τις ιδιαιτερότητες του χαρακτήρα και της συμπεριφοράς, τα ενδιαφέρονται και τις ανησυχίες τους.

Η καθημερινή επαφή στην τάξη και στους άλλους χώρους του σχολείου, επιτρέπει τη διαμόρφωση μίας πιο ολοκληρωμένης εικόνας των ιδιαιτεροτήτων τους και κατά συνέπεια το σχεδιασμό ολοκληρωμένων παρεμβατικών τεχνικών που λαμβάνουν υπόψη τους και σέβονται τις ιδιαιτερότητες αυτές, αλλά συνεκτιμούν και το ήδη διαμορφωμένο στο χώρο του σχολείου παιδαγωγικό κλίμα και την κουλτούρα τους.

Τέτοιες προσεγγίσεις όμως απαιτούν διαφορετικό παιδαγωγικό διδακτικό πλαίσιο

από το παραδοσιακό. Από πολλές μελέτες έχει τεκμηριωθεί αποτελεσματικότητα της διαφοροποιημένης διδασκαλίας που σέβεται και αξιοποιεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε παιδιού και οικοδομεί πάνω σε αυτά τη διδακτική παρέμβαση.

Μαθησιακές προσεγγίσεις που στηρίζονται στη βιωματική επικοινωνιακή κριτική, ομαδοσυνεργατικού τύπου διδασκαλία, φαίνεται ότι βοηθούν στην επιτυχία των στόχων, των προγραμμάτων αγωγής και προαγωγής υγείας.

Η προαγωγή της υγείας στη σχολική κοινότητα εκτός από τα προγράμματα αγωγής υγείας και την διάχυσή τους πιθανόν στη διδακτέα ύλη, αφορά και την δημιουργία κατάλληλου σχολικού κλίματος το οποίο να επιβεβαιώνει και να δίνει ώθηση στις αξίες που προβάλλονται μέσω της αγωγής υγείας.

Η έννοια του σχολείου που προάγει την υγεία, καθιερώθηκε για να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι χρειάζεται μία πλήρης σχολική πολιτική για την υγεία. Το σχολείο προαγωγής υγείας, θα πρέπει τόσο με την υλική υποδομή του, κτίριο, κανόνες υγιεινής, ασφάλεια, καθαριότητα, όσο και με το παιδαγωγικό κλίμα, το ήθος και τις σχέσεις που αναπτύσσει μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας να συμβάλλει στην προώθηση των μηνυμάτων της αγωγής υγείας.

Θα πρέπει να συνεργάζεται αρμονικά με όλους τους παράγοντες της σχολικής κοινότητας και τους φορείς του ευρύτερου κοινωνικού χώρου. Με τις υπηρεσίες της κοινότητας, με τους γονείς και τους συλλόγους τους, καθώς και να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες υγείας της περιοχής.

Στην αρχή της εισήγησής μου, αναφέρθηκα για την ένταξη της σχολικής υγείας στις σχολικές δραστηριότητες τον Αύγουστο του 1992. Εν τούτοις η αγωγή υγείας σαν θεσμός άρχισε να υλοποιείται για πρώτη φορά στα σχολεία το σχολικό έτος '95-'96, όπου τοποθετήθηκαν υπεύθυνοι αγωγής υγείας σε όλες τις διευθύνσεις Β/βάθμιας εκπαίδευσης και έτσι τα προγράμματα αυτά απέκτησαν μία ξεχωριστή οντότητα από τις άλλες δραστηριότητες τις σχολικές.

Στη διεύθυνσή μας, την Α διεύθυνση Αθήνας, όπου ανήκουν και τα σχολεία του Ζωγράφου, το 1995 ξεκινήσαμε με δέκα προγράμματα αγωγής υγείας. Πάρα πολύ δειλά. Σιγά-σιγά βέβαια αυτά τα προγράμματα άρχισαν να αυξάνονται και σήμερα, δηλαδή το σχολικό έτος 2001-2002, τα προγράμματα που εφαρμόζονται αγωγής υγείας στην διεύθυνσή μας είναι εκατό.

Σε αυτά τα προγράμματα συμμετέχουν 65 σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια και ΤΕΕ, συμμετέχουν περίπου, αν υποθέσουμε ότι σε κάθε πρόγραμμα είναι δυο εκπαιδευτικοί, περίπου διακόσιοι εκπαιδευτικοί, και επίσης συμμετέχουνε περίπου 1500 παιδιά, αν υποθέσουμε ότι συνήθως οι ομάδες είναι 15 με 20, κάθε παιδαγωγική ομάδα είναι 15 με 20 παιδιά.

Η αύξηση βέβαια είναι σημαντική, αλλά δε θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα προγράμματα αγωγής υγείας είναι σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο, με το να σας πω ότι τα 65 σχολεία που γίνονται προγράμματα, αντιστοιχούν στο 23% των σχολείων της Α διεύθυνσης, γιατί η διεύθυνσή μας έχει 185 σχολεία.

Επίσης έτσι ένα άλλο στατιστικό στοιχείο που έχει έτσι ενδιαφέρον, ότι στο δήμο Ζωγράφου, τη φετεινή χρονιά γίνονται μόνο τρία προγράμματα αγωγής υγείας, και γενικά δε θα μπορούσα να πω ότι ούτε τα προηγούμενα χρόνια είχαμε συμμετοχή σε προγράμματα αγωγής υγείας ιδιαίτερα από το δήμο Ζωγράφου, δηλαδή πάντα τα προγράμματα ήταν δυο, τρία, τέσσερα σε αυτό το βαθμό.

Βέβαια ξέρουμε και ξέρετε και εσείς ότι υπάρχουνε διάφοροι ανασταλτικοί παράγοντες οι οποίοι δε βοηθούν τόσο τους εκπαιδευτικούς, όσο και τους μαθητές, να ασχοληθούνε με αυτά τα προγράμματα.

Δυο θα αναφέρω εδώ πέρα που πιστεύω και από την εμπειρία μας και από τις συζητήσεις που έχω κάθε χρόνο με τους εκπαιδευτικούς, είναι οι κυριώτεροι παράγοντες. Ο πρώτος είναι ότι οι σχολικές δραστηριότητες έχουν ενταχθεί μέν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά δεν έχουνε ενταχθεί στο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου, που αυτό τί σημαίνει; ότι όποιος θέλει να κάνει κάποιο τέτοιο πρόγραμμα, είτε εκπαιδευτικός, είτε μαθητής θα πρέπει να μείνει μετά το τέλος του επταώρου, είτε είναι 2 η ώρα αν είναι πρωϊνή η βάρδια, είτε είναι 7 η ώρα αν είναι απογευματινή η βάρδια.

Αυτό όπως καταλαβαίνετε είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας, γιατί ξέρουμε όλοι είτε γονείς, είτε εκπαιδευτικοί πόσο φορτωμένα είναι τα παιδιά με άλλα εξωσχολικά προγράμματα, οπότε ενώ πάρα πολλές φορές εκφράζουν την επιθυμία ότι θέλουνε να συμμετέχουνε, δεν έχουνε το χρόνο για να συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα.

Βέβαια το ίδιο ότι είναι εκτός του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος δημιουργεί προβλήματα και στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουνε τις οικογένειές τους, τις κοινωνικές τους υποχρεώσεις, πολλές φορές δε μπορούνε να μείνουνε πάνω από το

ωράριο, αλλά επί πλέον και το ότι τα περισσότερα σχολεία στην Αθήνα, είναι βάρδια πρωί απόγευμα, δεν βοηθάει διότι δεν υπάρχουν αίθουσες διδασκαλίας.

Τα σχολεία είναι γεμάτα. Και εάν εδώ στην Αθήνα είναι το πρωί απογευμα, στην επαρχία μπορεί να μην είναι το πρωί απόγευμα, αλλά και εκεί υπάρχουνε άλλα προβλήματα. Παράδειγμα ότι τα παιδιά για να πάνε σε ένα σχολείο, σε μία κεντρική περιοχή έρχονται από διάφορα χωριά που τους πηγαίνουνε κάποια σχολικά, κάποια ΚΤΕΛ και τα παιδιά πρέπει στην ώρα τους να γυρίσουνε στο σπίτι τους και δε μπορούν να μείνουν παραπάνω.

Αυτός είναι ο ένας ανασταλτικός παράγοντας. Ο άλλος ανασταλτικός παράγοντας είναι η έλλειψη επιμόρφωσης, των εκπαιδευτικών μιλάω. Επιμόρφωση πάνω στην αγωγή υγείας. Δεν υπάρχει βέβαια ούτε στην αρχική εκπαίδευση, στις σχολές, αλλά και μετά επιμόρφωση έχει γίνει ελάχιστη και σε λίγους εκπαιδευτικούς.

Γίνανε κάποιες προσπάθειες από το υπουργείο μέσα το '98-'99-'00, απ' το Β βέβαια Κοινοτικό Πλαίσιο επειδή τότε υπήρχανε χρήματα, γίναν κάποια σεμινάρια σαράντα ωρών σε εκπαιδευτικούς, πάνω στη βιωματική και θεωρητική προσέγγιση της αγωγής υγείας, απ' την δική μας διεύθυνση επιμορφώθηκαν με αυτά τα σεμινάρια σαράντα ωρών περίπου 165 εκπαιδευτικοί και αυτός ήταν ο αριθμός που καλύψαμε όλων όσων θέλαμε, δηλαδή αν υπήρχε ζήτηση είχαμε περιθώριο να κάνουμε και άλλα σεμινάρια, αλλά τόσοι δήλωσαν ότι θέλουνε να επιμορφωθούν.

Επιπλέον βέβαια σε ετήσια βάση από το γραφείο αγωγής υγείας, γίνονται κάποιες επιμορφώσεις μίας-δυο ημερών σε εκπαιδευτικούς που ήδη υλοποιούν προγράμματα για να μπορέσουμε να τους βοηθήσουμε και να τους στηρίξουμε στο έργο τους.

Επειδή αυτή τη στιγμή δε βλέπω τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον να υπάρχει έτσι από το υπουργείο μία να μη το πω διάθεση, να το πω δυνατότητα για κάποια παραπάνω επί πλέον επιμόρφωση πολυήμερη, εκπαιδευτικών πάνω στην αγωγή υγείας που είναι απαραίτητη, αυτή τη στιγμή πιστεύω ότι μιά λύση είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών μέσα από τα κέντρα πρόληψης των δήμων, όπου όχι μόνο εδώ ο δήμος Ζωγράφου και άλλοι δήμοι έχουν κέντρα πρόληψης και έχουνε το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό και την προθυμία να κάνουνε αυτή τη δουλειά και οποιοσδήποτε βέβαια άλλος φορέας που θα μπορούσε να έχει σχέση με την αγωγή υγείας και έχει επιστημονικό προσωπικό που θα μπορούσε να βοηθήσει και να

εκπαιδεύσει εκπαιδευτικούς.

Σε αυτό το σημείο το μόνο που θα ήθελα έτσι να πω και απευθύνομαι στο κέντρο πρόληψης, απ' τις συζητήσεις που έχω κάνει όλα αυτά τα χρόνια με τους εκπαιδευτικούς, μία επιμόρφωση δε αρκεί. Αυτό που θέλουνε είναι η μετά στήριξη. Η συνεχής στήριξη, γιατί μέσα από την εμπλοκή τους σε αυτή την δραστηριότητα συναντάνε κάθε μέρα προβλήματα. Τα παιδιά βγάζουνε μέσα από αυτά τα προγράμματα βγάζουν τον εαυτό τους, βγάζουν τα προβλήματά τους και πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί δε μπορούνε να βοηθήσουν όσο θα θέλανε.

Γι' αυτό, δε φθάνει μόνο μία αρχική επιμόρφωση, αλλά χρειάζεται και μία συνεχής στήριξη. Εγώ αυτά ήθελα να πω. Τελειώνοντας πιστεύω ότι όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί θα εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία, γιατί πιστεύω ότι όχι μόνο όσοι είναι εδώ ή όσοι συμμετέχουν στα προγράμματα, αλλά πολύ περισσότεροι είναι οι εκπαιδευτικοί που πιστεύουνε σε ένα συνεργατικό, δημοκρατικό σχολείο ανοικτό στην κοινωνία και στο μέλλον. Ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε την κυρία Γλαρέντζου, ήτανε πάρα πολύ ουσιαστική και έβαλε τα θέματα, μας έδωσε και μερικά στατιστικά στοιχεία για να ξέρουμε.

Θάθελα να πω το εξής. Οτι προαγωγή υγείας στα σχολεία που είναι και το ζητούμενο, συμπληρώνοντας την κυρία Γλαρέντζου, είναι ένα κομμάτι που παρόλο που υπάρχει σχετικός νόμος, δεν έχουν εκδοθεί τα σχετικά προεδρικά διατάγματα, δεν έχει ενταχθεί στα αναλυτικά προγράμματα, υπάρχει δυσκολία γιατί έχουμε ένα πολύ έτσι ατομικευμένο εκπαιδευτικό σύστημα, πλήρως δεσμευτικό και πολύ προκαθορισμένο και που δε βοηθάει και για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε χρειάζονται ουσιαστικώτερες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα, γιατί η προαγωγή υγείας απαιτεί εκπαιδευτικό σύστημα και αναλυτικά προγράμματα ανοικτά.

Επίσης θέλω να πω ότι μια ουσιαστική προσπάθεια σε επίπεδο αγωγής υγείας είναι η ένταξη πρόσφατα του μαθήματος της σεξουαλικής αγωγής, αυτό είναι μία αποσπασματική μεν προσπάθεια, αλλά έχει ενταχθεί πλέον μέσα στα προγράμματα, αυτό είναι ένα θετικό βήμα, δεν αρκεί γιατί είναι αποσπασματικό και δεν είναι ολοκληρωμένο και πρέπει να υπάρξει μία τελείως διαφορετική αντίληψη για να μπορέσουμε να έχουμε

πραγματική αγωγή υγείας στα σχολεία.

Εχουν εφαρμοστεί προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ενωση, που μέσα εκεί η χώρα μας συμμετείχε και πάρα πολλά σχολεία στην Ελλάδα μέσω των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ενωσης προαγωγής της υγείας έχουνε κάνει καλές πρακτικές και ενημέρωση, και επίσης υπάρχει η αντίληψη της παγκόσμιας οργάνωσης υγείας ότι οι εκπαιδευτικοί και όχι μόνο αλλά και σημαντικοί φορείς της τοπικής κοινωνίας με συγκεκριμένη μετεκπαίδευση, μπορούν να ασκήσουν προαγωγή υγείας.

Αυτή είναι η καινούργια αντίληψη γιατί το κόστος ενός ολοκληρωμένου προγράμματος και επειδή δεν υπάρχουν και οι κατάλληλες δομές, είναι πολύ απαγορευτικό για να προχωρήσουμε σε ουσιαστικές τομές.

Ετσι, μπορούμε να προχωρήσουμε στο επόμενο θέμα που έρχεται να συνδέσει τη γενικώτερη αντίληψη, πώς θέλουμε ένα σχολείο προαγωγής της υγείας, πώς θέλουμε ένα εκπαιδευτικό που να ξέρει, ευχαριστώ για την παρατήρησή της, για το ρόλο που μπορούνε να παίξουνε τα κέντρα πρόληψης, πολύ ουσιαστική παρατήρηση, εγώ θα τη λάβω πολύ σοβαρά υπόψη μου, να δούμε την πρωτογενή πρόληψη και τη σχολική κοινότητα που θα μας παρουσιάσει στην εισήγησή του ο κύριος Γρηγόρης Λεκάκης πάνω στο θέμα.

ΟΜΙΛΙΑ κ. ΛΕΚΑΚΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
"ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ & ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ"

ΛΕΚΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας. Να σας εξομολογηθώ καταρχάς το εξής. Το παθαίνω σχεδόν πάντοτε. Πιο δυνατά. Λοιπόν το παθαίνω συνέχεια σχεδόν, όποτε είναι να πάω να κάνω μία εισήγηση, κάπου βρίσκω το επιχείρημά μου, συγκροτώ το θέμα μου, κρατάω και τις σημειώσεις μου, αλλά τί παθαίνω. Οταν προηγούνται άλλοι ομιλητές ξεχνιέμαι, τους ακούω και ξεχνάω και τι έχω να πω.

Αυτό είναι το αρνητικό του θέματος. Το θετικό βέβαια είναι ότι πάντοτε, όταν μιλάει ο άλλος βρίσκεις πράγματα που ουσιαστικά διεγείρουνε μέσα σου, και σχετίζονται με αυτό που καταρχάς είχες στο μυαλό σου.

Πιστεύω ότι θα μπορέσω να κάνω ένα συνδυασμό. Να πω καταρχάς ότι η κυρία Γλαρέντζου κάλυψε συνολικά το θέμα πρόληψη και σχολείο, οπότε αναρωτιέμαι τί θα είχα να πω εγώ από εκεί και πέρα.

Θα προσπαθήσω να θίξω κάποιες πλευρές που ήδη ειπώθηκαν με ένα ίσως κάπως διαφορετικό τρόπο. Επίσης για να επανέλθω σε αυτό που αρχικά σας είπα, επειδή άκουσα στους χαιρετισμούς εκφράσεις όπως να σώσουμε τα παιδιά μας, η νεολαία μας και λοιπά. Θέλω να μείνω πριν αρχίσω την εισήγησή μου, γιατί έχει άμεση σχέση με αυτήν, να μείνω σε αυτά τα λόγια, διότι αν συζητήσουμε μεταξύ μας τί πρέπει να γίνει για την πρόληψη, έτσι γενικά θα συμφωνήσουμε.
Αν συζητήσουμε περισσότερο, τα λόγια αυτά, οι αντιλήψεις και τι εικόνες κρύβουνε, θα έχουμε διαφορές.

Και επανέρχομαι, να σώσουμε τα παιδιά μας. Εγώ θα διαφωνούσα αν και ξέρω ότι αυτή η έκφραση είναι η αγωνία των ενήλικων προκειμένου να κάνουν κάτι γι' αυτό το φαινόμενο που λέγεται χρήση ναρκωτικών και που εξαπλώνεται.

Παρόλα αυτά όταν λέμε να σώσουμε τα παιδιά μας, σημαίνει ότι υπάρχει μία αντίληψη από κάτω, ότι αυτά έχουν κάτι, εμείς δεν έχουμε, θα πάμε να τα σώσουμε.

Αυτό, αν το θέλετε είναι μέχρι και "επικίνδυνο" θα λέγαμε σήμερα. Οσοι ασχολούνται με την κλινική ξέρουνε ότι όταν ένα παιδί έρχεται με κάποιο σύμπτωμα, με κάποια δυσκολία, θεωρούμε ότι το παιδί είναι ο αδύμανος κρίκος που εκφράζει μία δυσκολία στην δυναμική και στη γενικώτερη επικοινωνία της οικογένειας.

Γι' αυτό και στην ουσία συζητάμε με την οικογένεια. Ακόμα και αν συζητήσουμε με το παιδί, για την οικογένεια συζητάμε. Δηλαδή ακόμα, όταν λέμε ότι είμαστε δυο με το παιδί, δεν είμαστε δυο, είμαστε τρεις, είμαστε τέσσερεις, είναι και ο πατέρας του είναι και η μάνα του, αν έχει και αδέλφια είναι και τα αδέλφια.

Επομένως το πρόβλημα της χρήσης, θα πρέπει να ειδωθεί περισσότερο ως ένα σύμπτωμα μιας κοινωνίας, χωρίς να σημαίνει βέβαια ότι η κοινωνία γενικά και αόριστα ενοχοποιείται γι' αυτό που συμβαίνει σε ορισμένα μέλη της.

Παρόλα αυτά όμως, υπάρχει μία δυναμική, η οποία έχει τις επιπτώσεις της, όσον αφορά την χρήση και επίσης υπάρχει και η οικογένεια, η οποία παίζει σημαντικό ρόλο.

Αυτό το καταθέτω διότι, και πολύ περισσότερο σήμερα στις μέρες μας, διότι αυτό

που συνήθως δεν καταλαβαίνουμε, δε μπορούμε να εξηγήσουμε είναι γιατί τέλος πάντων στις μέρες μας η χρήση και γιατί αυτό το φαινόμενο, γιατί εξαπλώνεται; Τί στο καλό έχει γίνει; και αυτό νομίζω ότι δυσκολευόμαστε κάπου να το εξηγήσουμε, το γιατί.

Γιατί αυτό το πράγμα; γιατί αυτό το καινούργιο φαινόμενο; από πού ήρθε τελικά αυτό το καινούργιο φαινόμενο; Και νομίζω ότι για να μιλήσουμε για πρόληψη και πολύ περισσότερο για πρόληψη και σχολείο θα πρέπει λίγο να έχουμε μία εικόνα του γιατί. Μπορεί να μην απαντήσουμε συνολικά εκατό τοις εκατό. Πάντως πρέπει να έχουμε μία εικόνα.

Φαίνεται πάρα πολύ λογικό όταν μιλάμε για πρόληψη, δηλαδή αντί να εκφραστεί ένα πρόβλημα, καλύτερα να το προλάβουμε. Αυτό φαίνεται πολύ λογικό. Αλλά ελάτε που τα λογικά πράγματα δεν είναι έτσι στην πραγματικότητα, είναι σχηματικά πολλές φορές, διότι θα έλεγε κανείς είναι και πολύ λογικό, όταν ξέρουμε τι μας κάνει καλό και τί μας κάνει κακό να κάνουμε το καλό. Ε, αυτό ποτέ δεν έγινε στον άνθρωπο, έτσι; Επομένως αυτό που φαίνεται λογικό είναι συζητήσιμο και μάλιστα πάρα πολύ συζητήσιμο.

Επίσης πριν μπω στο θέμα μου, επί της ουσίας να πω, νομίζω θα έχει ακουστεί αρκετές φορές, ότι οι άνθρωποι δεν πάσχουν από ενημέρωση. Σήμερα πάσχουμε από πολλή ενημέρωση και ίσως και από έγκαιρη ενημέρωση. Δεν πάσχουμε από μή ενημέρωση.

Και επίσης εγώ προσωπικά δεν έχω δει κανέναν χρήστη που να μην ήταν ενημερωμένος. Μάλιστα συμβαίνει το εξής φαινόμενο. Προχθές συζητούσα πάλι το ίδιο πράγμα. Ενας πρώην χρήστης που είχε περάσει πρόγραμμα απεξάρτησης, είχε πάει πάρα πολύ καλά ο άνθρωπος, είχε στηριχθεί στα πόδια του και λοιπά.

Και όταν τον ρωτάς, κατά την γνώμη σου, τί πρέπει να γίνει; στον τομέα της πρόληψης; λέει ενημέρωση. Και τον ρωτάς, εσύ το ήξερες; το ήξερα. Ηξερα και τους κινδύνους, έβλεπα και τον άλλον δίπλα μου, κοιτάξτε να δείτε αντίφαση.

Παρ' όλα αυτά αυτός ο άνθρωπος που το είχε βιώσει, που το είχε ζήσει ο ίδιος στον εαυτό του, και ξέρει πολύ καλά για τον εαυτό του ότι δεν ήταν πρόβλημα γνώσης, ούτε ενημέρωσης, παράγει ένα λόγο που τον παράγουμε όλοι, που τον παράγουμε όλοι μας.

Κοιτάξτε να δείτε μία αντίφαση. Δυστυχώς αυτό το πρόβλημα το οποίο

συναντάμε στην πρωτογενή πρόληψη, είναι και το πρόβλημα της παιδείας γενικώτερα. Ποιό είναι το πρόβλημα της παιδείας; η μετάδοση. Η παιδεία, η εκπαίδευση να το πούμε έτσι, ας το περιορίσουμε, σε τί συνίσταται; σε τί συνίστατο πάντοτε; συνίστατο στο ότι η παλαιότερη γεννιά είχε κάποιες σοφίες να μεταδώσει στη νεώτερη γεννιά. Και το πρόβλημα πάλι ήταν η μετάδοση. Μετάδοση ως προς τί; ως προς δυο βασικούς άξονες.

Το ένα ήτανε η κατάκτηση της γνώσης, αυτό το οποίο κατακτούσε ως πολιτισμό, ως τεχνικό πολιτισμό, ως πνευματικό πολιτισμό, ήθελε να τον μεταδώσει και το δεύτερο το σημαντικότερο, οι αξίες ως στάση ζωής. Αυτά τα δυο ήθελε να μεταδώσει κατά κύριο λόγο η εκπαιδευτική διαδικασία πάντοτε, εξ αρχής.

Βεβαίως αυτό το οποίο συνειδητοποιούμε σήμερα στη μαζική εκπαίδευση και στην κουλτούρα την εκπαιδευτική σήμερα, είναι ότι οι σημερινές κοινωνίες έχουν κάνει πολλά πράγματα ως προς το σκέλος της γνώσης.

Αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα. Δηλαδή, προγραμματίζουμε κάτι και στη συνέχεια μας βγαίνει κάτι άλλο που δε το περιμέναμε. Ετσι συμβαίνει και με τους γονείς, προγραμματίζουν για τα παιδιά τους πράγματα, αλλά δε τους βγαίνει, κάτι δε βγαίνει. Ετσι είναι και το σχολείο, όταν προεπιλέγει πράγματα.

Επανέρχομαι, ότι ο ρόλος του σχολείου ήταν ουσιαστικά στο να μεταφέρει τις γνώσεις και τη σοφία της παλαιότερης γεννιάς και την κατάκτηση, πολλές φορές κατάκτηση αιώνων και το δεύτερο είναι να μεταδώσει στάσεις ζωής τις οποίες τις θεωρεί έγκυρες. Και λέει ότι σήμερα αυτό το οποίο το ξέρουμε όλοι, είναι ότι η σχολική διαδικασία, το εκπαιδευτικό σύστημα, έχει φροντίσει με ένα πολύ δομημένο τρόπο να παρέχει τις γνώσεις.

Διδασκόμαστε φυσική, διδασκόμαστε χημεία, μαθηματικά ως γνώση στο σχολείο, λογοτεχνία και λοιπά. Αυτό όμως που δεν έχει υπάρξει ειδική μέριμνα, είναι πώς μεταδίδονται στάσεις ζωής και αξίες. Και αυτό κατά κάποιον τρόπο γίνεται παρόλο που δεν έχει προβλεφθεί, γίνεται ούτως ή άλλως, είτε το θέλουμε είτε όχι με βάση την επικοινωνία μας και το πώς στεκόμαστε, το πώς τοποθετόμαστε εμείς ως ενήλικες απέναντι στα παιδιά εκ των πραγμάτων και πολλές φορές και ερήμην μας.

Η εκπαιδευτική διαδικασία όμως δεν έχει προβλέψει ένα ορισμένο σύστημα ως προς αυτό. Αυτό κανένας μπορεί να το καταλάβει, η κυρία Γλαρέντζου το είπε από το γεγονός ότι για να εντάξεις φυσική για παράδειγμα, ένας εκπαιδευτικός, θα πρέπει να έχει

εκπαιδευτεί στο πανεπιστήμιο ως φυσικός. Δεν απαιτείται να έχει εκπαιδευτεί ως τίποτε άλλο. Και μόνο από αυτό είναι εμφανές ότι το εκπαιδευτικό σύστημα λαμβάνει ειδική μέριμνα ως προς το πρώτο σκέλος, έτσι;

Το γεγονός ότι δε λαμβάνεται καμία φροντίδα ως προς το δεύτερο, έχει να κάνει και με αυτό το οποίο συνήθως λέγεται, ότι σήμερα δεν υπάρχουν αξίες. Δεν υπάρχουν αξίες; Μα δε υπάρχουν αξίες; Οι αξίες του παρελθόντος δεν υπάρχουν; μάλλον εννοούμε ότι η εφαρμογή τους έχει αντληθεί στο σημερινό κοινωνικό δεσμό και αυτό κανένας πρέπει να το καταλάβει.

Παλαιότερα υπήρχε ένα πλαίσιο, πάρα πολύ συγκεκριμένο, πάρα πολύ έντονο, όπου μας λέγαν τι θα κάνουμε. Υπήρχαν ιεραρχικές δομές, η νεώτερη γεννιά έπρεπε να υπακούει στη μεγαλύτερη γεννιά, αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να στερείται την ελευθερία των επιλογών της και να αναπαράγει ουσιαστικά τα δεδομένα της παλαιότερης γεννιάς.

Η κοινωνία, βέβαια, και ειδικά η δυτική κοινωνία και μαζί μ' αυτή και η ελληνική κοινωνία, φρόντισε να σπάσει αυτή τη διαδικασία, διότι η στέρηση αυτή της ελευθερίας του ατόμου στοίχιζε στον άνθρωπο. Το αίτημα λοιπόν ήταν περισσότερο ελευθερία και ελευθερία επιλογής. Γι' αυτό και διέρρηξε όλο αυτό τον έντονο ιεραρχικό δεσμό και ουσιαστικά η κύρια μεταβολή στην κοινωνία, στις δυτικές κοινωνίες εδώ και μερικούς αιώνες, είναι ουσιαστικά το κτύπημα, η αμφισβήτηση της αυθεντίας. Αυτό αμφισβητήθηκε, η αυθεντία, ότι υπάρχει κάποιος ο οποίος εν ονόματι κάποιου, η κάποιου συστήματος αξιών γενικού, μου λέει τι θα κάνω.

Αυτό κατά κύριο λόγο αμφισβητήθηκε. Και αμφισβητήθηκε σε όλα τα πλαίσια. Αμφισβητήθηκε στο επίπεδο της εκκλησίας ως εκροσώπου της θρησκείας, αμφισβητήθηκε σε πολιτικό επίπεδο, προωθήθηκαν οι δημοκρατικές αξίες, προωθήθηκαν τα ατομικά δικαιώματα, και βεβαίως είχε επίπτωση και στην εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτικός πλέον δε μπορεί για παράδειγμα να θέσει θέμα πειθαρχίας με τον τρόπο που το έθετε πριν από τριάντα χρόνια, πολύ περισσότερο πριν από ένα αιώνα. Δε μπορεί να το κάνει αυτό και δε μπορεί να το κάνει και ο γονιός. Δε μπορεί να το κάνει και ο γονιός. Από ένα σημείο και ύστερα δε μπορεί να πειθαναγκάζει το παιδί. Πρέπει το παιδί να ακολουθήσει τη ροή των πραγμάτων με μία άλλη διαδικασία.

Αυτό ήταν μία πάρα πολύ σημαντική αλλαγή, η οποία επέφερε, η διαμεσολάβηση στον κοινωνικό δεσμό επέφερε την έννοια του σχετικού ως προς το τί είναι αξία και ποιά

αξία είναι αυτή την οποία πρέπει να εφαρμόσουμε και με ποιό τρόπο στη ζωή μας.

Αυτό αμφισβητήθηκε, αυτό έχει φέρει την αίσθηση ότι δεν υπάρχουν αξίες. Αξίες υπάρχουνε, όμως δε μας λέει κάποιος πώς να είναι. Επομένως εγώ μπορώ να το ερμηνεύω με ένα δικό μου τρόπο, εσείς με ένα δικό σας τρόπο και αρχίζει αυτή η άμβλυνση των πραγμάτων. Και ο άνθρωπος, το άτομο καλείται ουσιαστικά να αυτοπροσδιοριστεί περισσότερο, παρά να ετεροπροσδιοριστεί.

Δεν υπάρχει κάποιος που να μας λέει ότι έτσι πρέπει να φερόμαστε, αλλά εμείς μόνοι μας, δηλαδή ουσιαστικά από το εξωτερικό στοιχείο εισάγεται μέσα στον άνθρωπο, και δημιουργείται μία νέα ηθική.

Μέσα στην πορεία αυτή ο άνθρωπος έχει υποβληθεί σε έντονα συναισθήματα ανασφάλειας. Εχει κερδίσει από ελευθερία, έχει χάσει όμως από το ζήτημα της ασφάλειας. Και αυτή η αναζήτηση της ασφάλειας η οποία πλέον δε μπορεί παρά να έχει ποιοτικά χαρακτηριστικά, έχει φέρει αυτό το σχετικό των πραγμάτων και μας έχει δημιουργήσει πολλές φορές αυτή την φοβία ότι δεν υπάρχουν αξίες. Μα υπάρχουν αξίες στην κοινωνία. Υπάρχουν, βεβαίως υπάρχουν αξίες στην κοινωνία.

Επομένως το πρόβλημα στην εκπαίδευση γίνεται ακόμα πιο έντονο. Διότι τώρα πώς να μεταδώσεις πράγματα. Παλαιότερα, υπήρχε ο δάσκαλος, ο καθηγητής, ο οποίος ήταν φορέας μίας γνώσης, εισήγαγε αυτή τη γνώση και καλούσε τα παιδιά να αναπαράγουν αυτή τη γνώση. Τώρα υπάρχει το παιδί το οποίο δε δέχεται να αναπαράγει. Βεβαίως αυτό, αυτή η διαδικασία, αυτή η στάση είχε και το γνωστό αποτέλεσμα του μιμητισμού, της παπαγαλίας, όπως το ξέρουμε στην εκπαίδευση, όπου όλοι στιγματίζουμε και λέμε πώς θα γλιτώσουμε από αυτή την παπαγαλία.

Τί εννοούμε, εννοούμε ότι το παιδί θα πρέπει να βρει τις δικές του συνδέσεις ως προς τη γνώση που του προσφέρουμε και όχι να αναπαράγει στη γενικότητά της αυτή τη γνώση, διότι δε του μένει τίποτα και δε του μένει τίποτα. Σε έρευνες που έχουνε γίνει, μετά από πέντε χρόνια από τη στιγμή που φεύγει κάποιος από την μέση εκπαίδευση του μένει το 15% περίπου της γνώσης, τα άλλα ξεχνιούνται. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Επομένως, το πρόβλημα της μετάδοσης και της γνώσης γι' αυτό και αυξάνονται πολύ τα μαθησιακά και της γνώσης, αλλά πολύ περισσότερο η στάση ζωής είναι πιο επείγον απ' ότι στο παρελθόν.

Η αγωγή υγείας ήρθε να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα. Δηλαδή όταν η κοινωνία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα aids, χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, θεωρεί ότι κάτι πρέπει να κάνει ως προς τα παιδιά της. Επομένως τί θέλει; θέλει να μεταδώσει πράγματα τα οποία εάν υιοθετηθούν θα μπορέσουν να προφυλάξουν τα παιδιά της από αυτά τα κακά.

Εδώ όμως συναντά πάλι αυτό το μόνιμο πρόβλημα της εκπαίδευσης, της μετάδοσης και εδώ έρχεται η αγωγή υγείας, μέσα από διάφορους πειραματισμούς και μέσα από την διάσταση του επείγοντος, γιατί για το aids για παράδειγμα είναι επείγον να υιοθετηθεί μία στάση ζωής. Ελάτε όμως που ξέρουμε από τις μελέτες ότι τα λέμε, καλά τα λέμε, μεταδίδουμε τις γνώσεις και ο πληθυσμός ο οποίος τα ξέρει δε τα εφαρμόζει στη πράξη. Εδώ τίθεται ένα γιατί.

Επομένως η αγωγή, η πρόληψη, η πρωτογενής πρόληψη με την μορφή της αγωγής υγείας είχε να αντιμετωπίσει καίρια αυτό το πρόβλημα της μετάδοσης. Γι' αυτό και ουσιασιτκά προσπάθησε να βρει μεθοδολογίες έτσι ώστε, αυτή η γνώση να γίνεται κτήμα των παιδιών.

Αυτό που προσπαθήσαμε να κάνουμε τί είναι; να φύγει το παιδί από τον παθητικό δέκτη και να γίνει ενεργητικός ως προς την γνώση, ένα αυτό. Δεύτερον, να εκφράζεται, να του δίνεται χώρος έκφρασης, να εκφράζει και τα συναισθήματά του, αλλά να εκφράζει και τις απόψεις του ώς προς τη γνώση που κατατίθεται, δηλαδή να γίνεται ο ίδιος φορέας γνώσης.

Αυτή η διαδικασία στην ουσία είναι μία διαδικασία που πάει χέρι με χέρι, που συναντάει την κοινωνική, το κοινωνικό γίγνεσθαι, την πορεία του κοινωνικού γίγνεσθαι, όπου το άτομο υποκειμενοποιείται και αυτοκαθορίζεται σε σχέση με το παρελθόν.

Επομένως, νομίζω ότι γίνεται εμφανές ότι δε μπορεί να υπάρξει σήμερα εκπαίδευση, σωστή εκπαίδευση αν δεν ακολουθήσει αυτά τα αχνάρια. Και όταν μιλάμε για την πρωτογενή πρόληψη στον σχολικό χώρο και στο σχολικό πλαίσιο, στην ουσία μιλάμε για εκπαιδευτική διαδικασία, ως μεθοδολογία δηλαδή αφορά τον εκπαιδευτικό σε κάθε διάσταση. Ως περιεχόμενο τον αφορά, αφορά και κάποιους πιο ειδικούς. Αλλά το ζητούμενο είναι η μεθοδολογία. Είναι η στάση του καθηγητή, απέναντι στο μαθητή.

Είναι το θέμα της επικοινωνίας και αυτό είναι το θέμα της επικοινωνίας του γονιού με το παιδί του. Ο χώρος ο σχολικός, το σχολικό πλαίσιο είναι προνομιούχος χώρος. Διότι

η οικογένεια είναι ιδιωτικός χώρος, ενώ το σχολείο είναι δημόσιος χώρος.

Ευθύνη στο σχολείο έχει η πολιτεία, η εκάστοτε πολιτεία. Οι άνθρωποι, η κοινωνία δηλαδή αποφασίζει, η πολιτεία αποφασίζει στο τί θα υφίσταται στο σχολικό πλαίσιο. Στην οικογένεια δεν αποφασίζει η κοινωνία. Βέβαια όλο και περισσότερο έχει λόγο, αλλά η οικογένεια είναι ιδιωτικός χώρος. Απ' αυτό φαίνεται ότι το σχολικό πλαίσιο είναι το προνομιούχο πλαίσιο, το κυρίως πλαίσιο όπου θα πρέπει ουσιαστικά να προωθηθεί η πρωτογενής πρόληψη και η αγωγή υγείας.

Επίσης είναι σημαντικό, διότι ο δάσκαλος δε ξέρω πόσοι δάσκαλοι και πόσοι καθηγητές το καταλαβαίνουνε, έχει ένα θετικό και ένα αρνητικό. Το "αρνητικό" του είναι ότι τα παιδιά του σχολείου δεν είναι παιδιά του όπως και να το κάνουμε. Επομένως, δεν έχει τόσο έντονο αίτημα όσο έχει ο γονιός για το παιδί του.

Απ' την άλλη όμως ο καθηγητής είναι αποστασιοποιημένος συναισθηματικά πολύ περισσότερο απ' ότι είναι ένας γονιός ως προς το παιδί του. Και αν σκεφθεί κανένας και συμφωνώ απόλυτα με την κυρία Γλαρέντζου, το γεγονός ότι τα προβλήματα τα οποία συναντάμε στην εφηβεία, μεταξύ αυτών και η χρήση ουσιών, δεν είναι παρά η αναπαραγωγή πραγμάτων που έχουν παιχθεί σε πολύ μικρώτερη ηλικία.

Δεν είναι παρά μία επανάληψη πραγμάτων που έχουνε διαδραματιστεί στις πρωταρχικές σχέσεις του παιδιού με τους γονείς του. Για να γίνει κατανοητό αυτό, θα δώσω ένα παράδειγμα από την κλινική, από την κλινική πρακτική. Συνήθως όταν έρχονται παιδιά τα οποία θέλουμε να δούμε τί γίνεται με αυτά, χρησιμοποιούμε διάφορες τεχνικές.

Μία τεχνική είναι, τους δίνουμε ένα Α4 χαρτί και τους λέμε ζωγράφισε την οικογένειά σου ή ζωγράφισε τον εαυτό σου. Ενα παιδί παίρνει το χαρτί και ζωγραφίζει τον εαυτό του στο κέντρο, ένα άλλο παιδί τον ζωγραφίζει εδώ στη σελίδα. Ε, το πού θα τοποθετήσει τον ευατό είναι έτσι όπως αισθάνεται και όπως είναι τοποθετημένος μέσα στην οικογένειά του. Με τον ίδιο τρόπο θα πάει να τοποθετηθεί και ως προς την κοινωνία αργότερα.

Εάν ένα παιδί νοιώθει περιθωριοποιημένο μέσα στην οικογένειά του, θα περιθωριοποιηθεί στην εφηβεία του και ως προς τις παρέες του, θα ψάξει να βρει περιθωριοποιημένες παρέες και θα περιθωριοποιηθεί και μέσα σε αυτές τις περέες.

Επομένως, στην ουσία θα επαναλάβει κάτι το οποίο ήδη έχει μάθει. Επομένως, η

οικογένεια είνα πρωταρχικό πλαίσιο όπου παίζονται αυτά τα πράγματα. Το αμέσως επόμενο πλαίσιο όμως είναι το σχολείο και το παιδί θα επαναλάβει ότι έχει παιχθεί με την οικογένειά του, θα το επαναλάβει και στο σχολικό πλαίσιο. Εκεί βέβαια επεμβαίνουν πάρα πολλοί παράγοντες. Κύριος παράγοντας όμως είναι ο δάσκαλος και ο καθηγητής.

Χωρίς να το καταλαβαίνει ο δάσκαλος γίνεται αντικείμενο προβολών από το παιδί. Το παιδί επαναλαμβάνει φαντασιωσικά μέσα του αυτές τις σχέσεις. Γι' αυτό όταν βλέπει ο δάσκαλος ένα περιθωριοποιημένο παιδί στην τάξη, θα περιμέναμε ότι αυτό το παιδί είχε ήδη μία εμπειρία περιθωριοποίησης πριν έρθει στο σχολείο. Και επομένως τίθεται ένα θέμα πώς αυτό το παιδί θα σπάσει αυτές τις σχέσεις.

Στην αγωγή υγείας και στην πρωτογενή πρόληψη, υπάρχουν μεθοδολογίες τέτοιες που ακριβώς προσπαθούν μέσα στη δυναμική της τάξης, η οποία είναι διαφορετική μεν από την οικογένεια, αλλά δεν παύει να τείνουν οι άνθρωποι, τα παιδιά να παράγουν τις ίδιες σχέσεις, να αναδιαμορφωθούν αυτές οι πρωταρχικές τοποθετήσεις.

Επομένως ο χώρος του σχολείου γίνεται προνομιούχος χώρος για πολλούς λόγους. Εάν έχετε το παλιό σύστημα όπου το παιδί καλείται να αναπαράγει απλώς, γίνεται δηλαδή αντικείμενο γνώσης και όχι υποκείμενο γνώσης, στην ουσία όχι μόνο δεν βοηθιέται ένα τέτοιο παιδί, αλλά στην ουσία εγκαθιδρύεται η ήδη υπάρχουσα θέση. Διότι το παιδί μέσα από την φαντασίωσή του θα παίξει το ίδιο μοτίβο, την ίδια ταινία.

Δε ξέρω αν σας δίνω με αυτές τις εικόνες που σας λέω, αν σας δίνω αυτό που εγώ έχω στο μυαλό μου ως πρωτογενή πρόληψη. Πρωτογενής πρόληψη λοιπόν είναι μία διαδικασία επικοινωνίας, μία διαδικασία σχέσεων, και το σχολικό πλαίσιο είναι ένα προνομιούχο πλαίσιο, για να αναδιαμορφωθούν πράγματα που ήδη έχουνε διαμορφωθεί.

Επομένως η ευθύνη του σχολείου είναι τεράστια, εάν θέλει το σχολείο να προσφέρει σε αυτή την διαδικασία της μετάδοσης όχι μόνο της γνώσης, αλλά και της στάσης ζωής. Διότι έτσι διαμορφώνεται η στάση ζωής.

Να πω εδώ ότι η εμπειρία τουλάχιστον η δική μου από τα διάφορα προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης στα σχολεία, δεν συνάντησαν ποτέ πρόβλημα με τα παιδιά, με τους μαθητές. Οι μαθητές δηλαδή με έναν πολύ εύκολο τρόπο, μπορούν να παίζουν με τις διαδικασίες τις οποίες προτείνουμε. Εκείνοι οι οποίοι κατ' εξοχήν έχουν δυσκολία είναι οι εκπαιδευτικοί στο να αλλάξουν και να κάνουν ένα παράπλευρο βήμα στο ρόλο τους. Αυτό δε μας ξαφνιάζει, διότι το ίδιο συμβαίνει και μέσα στην οικογένεια.

Οι γονείς δε μπορούν να έχουνε μία ενεργητική στάση και μία ενεργητική ακρόαση ως προς το παιδί τους. Ούτε αυτό μας ξενίζει, διότι οι ενήλικες είμαστε εκείνοι οι οποίοι δε μπορούμε να ακούσουμε συνήθως τα αιτήματα της νέας γενιάς. Αντίθετα θέλουμε να μεταδώσουμε την δική μας εμπειρία η οποία βέβαια σε καμμία περίπτωση δε συναντάει τις δικές τους ανάγκες και εκεί υπάρχει τεράστιο πρόβλημα.

Οσο λοιπόν μία κοινωνία, όσο ένας θεσμός όπως το σχολικό πλαίσιο, όσο και η δράση του ρόλου των γονέων εξακολουθεί να δουλεύει με τα παλιά πρότυπα, τόσο δε μπορούμε να μιλάμε για πρόληψη. Οσο προωθούμε αλλαγές τόσο είμαστε στο πνεύμα αυτών που θεωρητικά ακούσατε και από την συνάδελφο.

Εγώ σταματάω εδώ, νομίζω στη συζήτηση αργότερα θα δοθεί χρόνος να κουβεντιάσουμε πάλι. Ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Λεκάκη για την τόσο εμπεριστατωμένη ανάλυση και του οικογενειακού πλαισίου, αλλά και του παιδαγωγικού πλαισίου και για την άποψη που μας έθεσε ξεκάθαρα ότι το στάδιο, στο επίπεδο της πρόληψης της ενημέρωσης το έχουμε ξεπεράσει, άρα μιλάμε για μιά διαδικασία πιο ουσιαστική, αυτό κρατάμε, επικοινωνίας σχέσεων με αλλαγή στάσεως ζωής.

Αυτό είναι και η ουσία της πρόληψης κατά την εκτίμησή του. Θάθελα να κάνω μία παρατήρηση, ενημερώθηκα από την κυρία Γλαρέντζου, παρ' όλη την προσπάθεια να ενταχθεί η σεξουαλική αγωγή, δε ξέρω τις λεπτομέρειες και τα λοιπά, δεν έχει ενταχθεί λέει στα προγράμματα του Γυμνασίου ως μάθημα. Για αποκατάσταση των πραγμάτων δεν έχει ενταχθεί.

Θα ήθελα τώρα, να προχωρήσουμε στην επόμενη εισηγήτρια, την Κωνσταντίνα τη Μπακαλού, που βάζει πλέον την άλλη τη διάσταση, που είναι πιο πραγματική, και θα μιλήσουμε γι' αυτό που έχουμε κάνει εμείς σαν κέντρο πρόληψης, με αναφορά κύρια τη συνεργασία που έχουμε με τα Γυμνάσια του δήμου.

Η κυρία Μπακαλού έχει το λόγο.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΜΠΑΚΑΛΟΥ ΚΩΝ/ΝΑΣ

"ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ"

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Να σας καλημερίσω και εγώ και τους γονείς και χαίρομαι που είστε πρώτ' απ' όλα εδώ και οι γονείς και εκπαιδευτικοί από παλαιότερα προγράμματα που είχατε συμμετέχει, αλλά και νέοι γονείς που θα έχουμε τη χαρά ελπίζω να γνωριστούμε και περισσότερο και ανταποκριθήκατε στο κάλεσμά μας.

Ως επιστημονική υπεύθυνη του κέντρου πρόληψης σήμερα, εγώ έχω την ευθύνη να σας παρουσιάσω το κέντρο, τους συνεργάτες μου, τη φιλοσοφία και τους στόχους του προγράμματος, και κάποιους από τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να συνεργαστούμε.

Ελπίζω ότι παίρνω τη σκυτάλη και από τον κύριο Λεκάκη, και παρόλο που πολλές ανατροπές τελικά έγιναν μέσα σε όλα αυτά που ήθελα να πω και ίσως να πω ότι με ανακούφισε στο κομμάτι της πρωτογενούς πρόληψης στα σχολεία, θα ήθελα να πω ότι το κέντρο πρόληψης, να ξεκινήσω είναι ένα από τα 56 κέντρα πρόληψης που έχει ιδρύσει ο ΟΚΑΝΑ σε συνεργασίας με τους δήμους, και διοικείται από 7μελές συμβούλιο, που μερικά από τα μέλη του θα έχετε την ευκαιρία να γνωρίσετε.

Στο κέντρο εργαζόμαστε πέντε επιστήμονες στελέχη πρόληψης, εκτός από μένα είναι η Γεωργία η Κωτσαύτη, η οποία είναι κοινωνιολόγος και είναι υπεύθυνη για τη συνεργασία με τα σχολεία και ιδιαίτερα για τη συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς.

Είναι η Μαρία η Μαμιδάκη, είναι κοινωνική ψυχολόγος και είναι υπεύθυνη για τη συνεργασία μας με τα παιδιά και τους εφήβους.

Είναι η Μαρία η Αναγνωστάκη που είναι δικηγόρος εγκληματολόγος και είναι υπεύθυνη για την επαφή μας με την κοινότητα, τους πολιτιτστικούς συλλόγους, τους αθλητικούς.

Και ο Κωνσταντίνος ο Κατάκης, ο μόνος άνδρας συνάδελφος στο κέντρο ο οποίος είναι υπεύθυνος και αυτός για τα παιδιά, για την επαφή μας με τα παιδιά, αλλά και με τους αθλητικούς συλλόγους.

Λοιπόν στα πλαίσια των δράσεών μας συνεργαζόμαστε και θα ήθελα να σας το δώσω όλο το πλαίσιο λειτουργίας με τον ΟΚΑΝΑ που έχει και την επιστημονική εποπτεία και την αξιολόγηση του έργου, μέ το εθνικό κέντρο τεκμηρίωσης και πληροφόρησης για

τα ναρκωτικά και την τοξικομανία το ΕΚΤΕΠΝ, με το ερευνητικό πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής το Ε.Π.Ι.Ψ.Υ, το κέντρο κυρίως εκπαίδευσης των στελεχών πρόληψης, του οποίου συντονιστής είναι ο κύριος Λεκάκης, ένας άνθρωπος με εμπειρία και προϊστορία στα προγράμματα, όπως φαντάζομαι καταλάβατε, στα προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας. Και ακόμα συνεργαζόμαστε με το ΚΕΘΕΑ σε επίπεδο παραπομπών ανθρώπων που έχουνε πρόβλημα εξάρτησης και των οικογενειών τους, με το πανεπιστήμιο Αθηνών σε επίπεδο πρακτικής των εφήβων στον τομέα ψυχολογίας, και το ΤΕΙ κοινωικής εργασίας.

Τα προγράμματα, οι δράσεις που προτείνουμε μέσα στα σχολεία, γίνονται πάντοτε μετά από έγκριση της διεύθυνσης Β/βάθμιας εκπαίδευσης και σε συνεργασία με το γραφείο αγωγής υγείας.

Το κέντρο πρόληψης, βρίσκεται ήδη στο δεύτερο χρόνο λειτουργίας του και μέσα σε αυτό το διάστημα είχαμε μία ευκαιρία να αξιολογήσουμε και να δούμε την πορεία του.

Η σημερινή ημερίδα λοιπόν, γίνεται μετά από αξιολόγηση αυτής της πορείας κατά κύριο λόγο, μετά από πολλές συζητήσεις που είχαμε μεταξύ μας η επιστημονική ομάδα, αλλά κυρίως και μετά από πληροφορίες και ιδέες που πήραμε από ανθρώπους που ερχόμαστε σε επαφή καθημερινά, είτε από τους εθελοντές, είτε μέσα σε σεμινάρια ή ανθρώπους που γνωρίζουμε πια σε φορείς μέσα στο δήμο.

Η σημερινή ημερίδα είναι για μας, μια από τις προσπάθειές μας να μας γνωρίσετε και να σας γνωρίσουμε και να ανοίξουμε ένα διάλογο μαζί σας. Οταν σκεπτόμουνα τί χρειάζεται εγώ να πω σε αυτή την ημερίδα, σκέφθηκα ότι πολλές φορές εμείς οι ειδικοί μιλάμε με ένα λόγο που δε μας καταλαβαίνουνε και εύκολα, είναι σα να συνεννοούμαστε μεταξύ μας περισσότερο, παρά με τους ανθρώπους που μας ακούνε.

Ετσι φαντάστηκα λοιπόν έναν συνομιλητή, ένα πιθανό συνομιλητή, ένα φανταστικό συνομιλητή σαν να είναι ένας από εσάς που με ρωτάει κάποια πράγματα και εγώ του απαντώ και έτσι ξεκινάμε ένα διάλογο.

Η ύπαρξη λοιπόν κέντρου πρόληψης στο δήμο μας έτσι και αλλοιώς γεννάει απορίες από μόνο του. Ενας, αυτός ο συνομιλητής λοιπόν, σκέφθηκα ότι θα μπορούσε να με ρωτήσει, τί χρειάζεται ένα κέντρο πρόληψης στο δήμο και ίσως έλεγε ότι εγώ δεν έχω και πρόβλημα, κανένας άλλος δεν έχει πρόβλημα, δε ξέρω και κανέναν δίπλα μου, τί το θέλουμε λοιπόν; ή πόσο σοβαρό είναι αυτό.

Σκεπτόμουνα λοιπόν ότι είναι πολύ λογικό κάποιος να ξεκινήσει από αυτό, και ενώ θα ήθελα να σας δώσω κάποια στοιχεία, είπαμε τελικά να τα βάλουμε στο φάκελλό σας τα στοιχεία αυτά και θα ήθελα να σταθώ μόνο σε τρία σημεία.

Το ένα είναι ότι υπάρχει, παρατηρείται αυξητική τάση στα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα σε σχέση με τη χρήση και την κατάχρηση και την εξάρτηση. Αυτό τί σημαίνει; αυτό σημαίνει ότι όλο και περισσότερα ελληνόπουλα, δοκιμάζουν, πειραματίζονται με τις ουσίες και κάποια από αυτά εξαρτώνται κιόλας απ' αυτές. Το πρώτο σημείο λοιπόν είναι αυτό.

Το δεύτερο είναι ότι μειώνεται η ηλικία έναρξης της χρήσης ουσιών. Αυτό τί σημαίνει; ενδεικτικά θα σας πω ότι σύμφωνα με έρευνες που έχουνε γίνει, η χρήση, η πρώτη χρήση παράνομων ουσιών γίνεται στα δέκα τέσσερα χρόνια.

Για το τσιγάρο μιλάμε για τα δώδεκα, και στο αλκοόλ είναι αντίστοιχα αποτελέσματα, εδώ έχει σημασία και η συχνή χρήση που γίνεται, πολλές φορές γίνεται από παιδιά, από εφήβους αγόρια και κορίτσια με περισσότερο από δέκα φορές το μήνα.

Και το τρίτο σημείο είναι η ενίσχυση αυτών των παραγόντων κινδύνων που λίγο πολύ έτσι έχουν αναφερθεί, αλλά θα σας πω και εγώ, οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν έναν έφηβο, ένα νέο παιδί στη χρήση.

Σκέφθηκα λοιπόν ότι παρακάτω αφού τάλεγα όλα αυτά, θα με ρωτούσε ο συνομιλητής καλά και τί σημαίνουν όλα αυτά; δεν καταλαβαίνω καλά.

Εγώ αυτό που θα ήθελα να πω είναι ότι σημαίνει ότι αυτό που χρειάζεται να το έχουμε στο μυαλό μας όλοι είναι ότι οι ουσίες υπάρχουνε στις κοινωνίες που ζούμε, είναι διαθέσιμες, είναι προσιτές, αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι μπορούνε να τις βρούνε και ότι όλο και περισσότερο νέοι, περισσότεροι νέοι αποφασίζουν να το βάλουν ως ερωτηματικό, επιλέγουν να τις χρησιμοποιήσουν.

Αυτό σημαίνει ότι όλο και περισσότεροι έφηβοι ενδιαφέρονται λιγώτερο για την υγεία τους, ενδιαφέρονται λιγώτερο για τον εαυτό τους και νοιώθουν και την ανάγκη προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη δυσκολία να βρούνε μία μαγική λύση.

Μπορεί να είναι ένα χάπι, ένα τσιγαριλίκι, μία δραστηριότητα που μπορεί να ρισκάρουν τη ζωή τους. Αν λοιπόν συνέχιζα την κουβέντα θα με ρωτούσε πιθανά αυτό σκέφθηκα, ποιός ευθύνεται γι' αυτό και θα μπορούσαν να δοθούν απαντήσεις, φταίει η οικογένεια, φταίει η κοινωνία, φταίει το σχολείο, φταίει το άτομο.

Θα ξεκινήσω λίγο από εκεί που ο κύριος Λεκάκης το άφησε. Οι παράγοντες είναι πολύ. Δεν είναι ούτε μόνο η κοινωνία, ούτε είναι μόνο η οικογένεια ή μόνος ο έφηβος.

Αυτό που ήθελα λοιπόν να πω είναι ότι δε μπορούμε να δούμε έναν έφηβο χωριστά από την οικογένειά του, να είναι κάπου ξεκομμένος, έτσι ανεξάρτητα από το πώς επηρεάζεται όπως είπε και ο κύριος Λεκάκης, είναι όταν έρχεται ένα παιδί μέσα στο σχολείο δεν είναι ένας άνθρωπος, είναι τέσσερεις, είναι τρεις.

Επίσης δε μπορούμε κατά την γνώμη μου να δούμε και την οικογένεια αποξενωμένη ή αποστειρωμένη σε ένα διαμέρισμα και αυτή συνδέεται με την γειτονιά της, με τους ανθρώπους που βρίσκεται κοντά, με το δήμο που υπάρχει, με τη χώρα. Επομένως αυτό που θέλω να πω είναι ότι μεταξύ μας όλοι μας βιώνουμε ανάλογα συναισθήματα, αυτά που είτε είναι αυτό στο άτομο, είτε είναι αυτό στην οικογένεια, είτε είναι στο σχολείο, είτε στη γειτονιά, είτε στη χώρα που ζούμε.

Αυτά τα συναισθήματα που είναι συνήθως και όλοι τα ξέρουμε και τα ζούμε και ίσως είναι επανάληψη να τα λέω και είναι η μοναξιά, η αποξένωση, είναι η έλλειψη ικανοποίησης από την ποιότητα ζωής, είναι το άγχος, είναι η ένταση, είναι η έλλειψη σταθερότητας, είναι η σύγχυση των αξιών, είναι η οικονομική ανασφάλεια, και με τελικό αποτέλεσμα όλα αυτά, αυτές οι γρήγορες αλλαγές που υπάρχουνε στην κοινωνία να δημιουργούν ένα αίσθημα αδυναμίας πολλές φορές και δυσφορίας.

Δυσφορεί ο έφηβος μέσα στην οικογένειά του που νοιώθει αδύναμος να αλλάξει τα πράγματα, δυσφορεί όμως και ο γονιός μέσα στη δική του την οικογένεια, αισθάνεται και αυτός αδύναμος να αλλάξει, δυσφορεί και ο εκπαιδευτικός μέσα στο σχολείο του και μαζί με τους άλλους εκπαιδευτικούς και αισθάνεται αδύναμος θα έλεγα και ένα στέλεχος πρόληψης και όλοι στον εργαζόμενο χώρο μας, είναι ένα συναίσθημα τελικά που σκέπτομαι ότι είναι το μόνο συναίσθημα που μοιραζόμαστε μαζί με άλλους και το λέμε.

...διαλογικές συζητήσεις...

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Χαίρομαι που το λέτε, γιατί αυτό δείχνει ακριβώς και πού χρειάζεται να δούμε, να εστιάσουμε.

Αυτό λοιπόν που, αν συνέχιζε την ερώτηση κάποιος θα μας έλεγε, ωραία, πώς μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε όλα αυτά. Πώς, ποιοί και πότε.

Η δικιά μου η άποψη και του κέντρου μας, είναι ότι η ίδια η κοινότητα, οι ίδιοι οι άνθρωποι, ο ίδιος ο έφηβος, ο ίδιος ο γονιός, ο ίδιος ο εκπαιδευτικός, οι ίδιοι εμείς που βιώνουμε όλα αυτά τα συναισθήματα τα οποία είναι δύσκολα, οι ίδιοι μέσα μας έχουμε και δυνατότητες και δυνάμεις να παλαίψουμε γι' αυτά.

Επομένως δεν κάνουμε προγράμματα πρόληψης κάπου έξω από εμάς που γίνονται ίσως σε έναν άλλο χώρο που είναι ιδεατά, τα προγράμματα πρόληψης και ό,τι κάνουμε γίνεται μέσα στο χώρο που ζούμε. γατί; γιατί εκεί είναι και οι δυνατότητές μας, η πρόληψη ουσιαστικά έρχεται να ενισχύσει αυτά τα θετικά στοιχεία, αυτές τις δυνάμεις, τις δυνατότητες που έχουμε ως άτομα, ως οικογένεια, ως μέλη μιας οικογένειας, ως σχολεία, ως κοινότητα, ως γειτονιά.

Τώρα λοιπόν να προχωρήσουμε στο επόμενο ερώτημα που μπορεί να είναι γιατί απευθύνεσθε στα Γυμνάσια. Η λογική μας είναι ίδια. Το θεωρούμε το σχολείο ότι από μόνο του είναι μία μικρή κοινότητα που συμμετέχουν ο διευθυντής, οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς, οι καθαρίστριες, οι άνθρωποι στα κυλικεία, οι φύλακες και όλοι αυτοί οι άνθρωποι επηρεάζονται και από το χώρο που βρίσκονται και από τα προγράμματα και τις διατάξεις που έρχονται από το υπουργείο, από εκδηλώσεις που μπορεί ο δήμος να κάνει και πάρα πολλά άλλα.

Σε αυτή την κοινότητα υπάρχουν και οι δυσκολίες και οι δυνατότητες. Σε αυτή την κοινότητα οι άνθρωποι μπορεί κάποιες φορές να δυσφορούν σας είπα και να νοιώθουν αδύναμοι, και άλλες φορές να νοιώθουν και χαρά και να δημιουργούν.

Μόνο που εδώ όπως είπε ο κύριος Λεκάκης εδώ μέσα είναι οι έφηβοι, που είναι ένας δημόσιος χώρος και ο έφηβος μπορεί πιο εύκολα να εκφράσει και τις δυσκολίες του αλλά και τις δυνατότητές του. Η εφηβεία είναι λοιπόν μία δύσκολη περίοδος στη ζωή μας όπου διαπραγματευόμαστε πάρα πολύ τα θέματα της ταυτότητας. Είναι λένε κάπου σα να ξαναγεννιόμαστε.

Για μας είναι πολύ σημαντικό αυτά που είπαμε κι αναφέρθηκαν, είναι οι εκπαιδευτικοί, είναι ως ενήλικες υποστηρικτές, θεωρούμε ενήλικες υποστηρικτές, είναι οι γονείς, είμαστε εμείς και όλοι αυτοί που μπορούμε να συνοδεύσουμε τον έφηβο στο μεγάλωμά του να έχει μία θετική εμπειρία από τη ζωή του.

Τώρα αν οι απαντήσεις έβαζαν ένα πλαίσιο και - ίσως ήταν και πολύ θεωρητικές - έχουν ικανοποιήσει το συνομιλητή, φαντάζομαι ότι θα με ρωτήσει ότι ωραία λοιπόν αυτά

που μας λέτε, πρακτικά πώς συνεργάζεστε με τα Γυμνάσια.

Αυτό λοιπόν που κάνουμε είναι ότι όταν πάρουμε την έγκριση από τη διεύθυνση β/βάθμιας εκπαίδευσης προσεγγίζουμε πρώτα τους διευθυντές. Τον διευθυντή του κάθε Γυμνασίου. Συζητούμε μαζί του και οργανώνουμε με τη συγκατάθεσή του μια συνάντηση με τους εκπαιδευτικούς και με τους γονείς χωριστά. Αυτή την ονομάζουμε συνάντηση ενημέρωσης και γνωριμίας με τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Αν υπάρχει ενδιαφέρον από το σχολείο και αυτό είναι πολύ σημαντικό, στόχος μας είναι να κάνουμε μαζί με το σύλλογο των εκπαιδευτικών και των γονιών μια συνάντηση που αυτή τη λέμε συνάντηση σχολικής κοινότητας, δηλαδή προσκαλούμε και τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς σε μία κοινή συνάντηση που θα μιλήσουμε, θα είναι συνάντηση για την πρόληψη και θα είναι ουσιαστικά η αρχή ενός διαλόγου.

Επειδή όμως ξέρουμε και αυτό έχουμε δει μέχρι τώρα από την εμπειρία μας είναι ότι κάθε σχολείο έχει δική του δυναμική. Εχει δικούς τους ρυθμούς, έχει δικές του ανάγκες και δική του ταυτότητα. Δηλαδή δε μπορούμε να τα βάζουμε όλα σε ένα καζάνι και να λέμε εμείς κάνουμε ένα πρόγραμμα πρόληψης και το ίδιο πρόγραμμα πρόληψης εφαρμόζουμε στο 6ο Γυμνάσιο που είναι εδώ στα Ιλίσσια, το ίδιο πρόγραμμα πρόληψης εφαρμόζουμε στο Γυμνάσιο στο 5ο που είναι στο Γουδί, το ίδιο πρόγραμμα θα εφαρμόσουμε στον Αγιο Θεράποντα.

Σαφώς υπάρχουνε κάποια συγκεκριμένα σταθερά, παρ' όλα αυτά κάθε σχολική κοινότητα έχει και την ιδιαιτερότητά της. Αυτό λοιπόν που έχουμε εμείς πιστεύουμε πρώτα να κάνουμε είναι να ακούσουμε αυτή την ιδιαιτερότητα. Είναι αυτό που λίγο είπε η κυρία μα ποιός μας ακούει, μιλάμε και ποιός μας ακούει. Λοιπόν νομίζω ότι το πρώτο που χρειάζεται είναι να δούμε, να γνωρίσουμε ποιό είναι αυτό το σχολείο, να γνωρίσουμε τους ανθρώπους και να δούμε τί είναι αυτό που έχουν ανάγκη και να απαντήσουμε εκεί που εμείς μπορούμε.

Στη συνέχεια και είπαμε λοιπόν εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου, γίνονται εκπαιδευτικές, ενημερωτικές συναντήσεις με συλλόγους γονέων και εκπαιδευτικών, γίνονται συναντήσεις, εκπαιδευτικά σεμινάρια βραχύχρονα, ήδη κάναμε το πρώτο πριν δυο εβδομάδες, εξάωρα με συγκεκριμένο θέμα, είναι ξεχωριστά σεμινάρια για γονείς και ξεχωριστά για εκπαιδευτικούς. Είναι σεμινάρια εκπαιδευτικά για τους εκπαιδευτικούς σε συγκεκριμένο υλικό, στο στηρίζομαι στα πόδια μου, που έχει έρθει και

στα σχολεία σας, και του οποίου την εκπαίδευση και όλη την εποπτεία την έχει το ΕΠΙΨΥ. Και είναι και για τους γονείς σεμινάρια πάλι 12 δίωρα, που εκεί διαπραγματευόμαστε θέματα που αφορούν στην επικοινωνία στην οικογένεια, την εφηβεία, επίλυση συγκρούσεων που είναι συνήθως ένα από τα πιο αγαπημένα θέματα των γονιών. Για να προχωρήσουν στη συνέχεια σε σεμινάρια που μπορεί να βοηθούνε στην οργάνωση, πώς μπορούμε να οργανώσουμε μέσα στο σχολείο μια δράση πρόληψης, πώς μπορούμε όλοι να συμμετέχουμε σε αυτό.

Δέ θέλω να σας πω περισσότερο και πιο αναλυτικά, γιατί όπως σας είπα στόχος μας εμάς, πρώτο μας βήμα μέχρι το τέλος της τριετίας του προγράμματος, είναι να ανιχνεύσουμε λίγο, να ακούσουμε που βρίσκεσθε και εκείς.

Γι' αυτό για μάς είναι πολύ σημαντικοί και οι άνθρωποι που ήδη έχετε συμμετάσχει μέχρι τώρα στα προγράμματα, αλλά και αυτοί που κάθε φορά γνωρίζουμε γιατί εσείς είστε αυτοί που μας συνδέετε με την κοινότητα. Θα μπορούσαμε να είμαστε στο γραφείο μέσα, πίσω από ένα τραπέζι, στους τέσσερεις τοίχους και να μιλάμε και να φανταζόμαστε ανάγκες της κοινότητας που θα χρειαστεί εμείς να τις απαντήσουμε.

Ουσιαστικά θα μέναμε στο δικό μας, στη δική μας φαντασίωση πού είμαστε εμείς και θα ερχόμασταν να σας λέμε εσείς αυτό έχετε ανάγκη. Επομένως νομίζω το πιο σημαντικό για μάς εδώ είναι να ακούσουμε και εμείς εσάς και εσείς εμάς.

Τελειώνοντας, και ελπίζω τελειώνοντας και την συνομιλία με τον συνομιλητή μου, και βάζοντας ίσως και την αρχή ενός καινούργιου διαλόγου, θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας κάτι που το πιστεύω βαθιά και ως άνθρωπος και ως στέλεχος πρόληψης.

Αυτό λοιπόν που έτσι πάντα έχω στο μυαλό μου και κάθε φορά που συναντώ έναν άνθρωπο είναι ότι πρόληψη δεν κάνουμε μιλώντας για τα ναρκωτικά, μιλώντας για τις ουσίες και μιλώντας για τις εξαρτήσεις. Πρόληψη κάνουμε όταν ερχόμαστε σε επαφή με άλλους ανθρώπους, όταν δημιουργούμε, όταν συμμετέχουμε, όταν βάζουμε το δικό μας στίγμα, το δικό μας λιθαράκι, όταν μπορούμε αυτά και τα επικοινωνούμε στον άλλον, όταν αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες της επικοινωνίας, γιατί έχει δυσκολίες η επικοινωνία, όταν αντιμετωπίζουμε και τις προσωπικές μας δυσκολίες σε αυτό και όταν όλα αυτά λοιπόν τα μοιραζόμαστε με τον άλλον, μεγαλώνουμε μέσα απ' αυτό και παίρνουμε χαρά. Αυτή είναι η πρόληψη για μένα.

Σας ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Να ευχαριστήσουμε την Κωνσταντίνα τη Μπακαλού, μας έδωσε τα βασικά στοιχεία ότι έχουμε αύξηση της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών, ότι ο έφηβος δεν πάει ανεξάρτητα από την οικογένειά του, είναι παράλληλα και πρέπει να εξετάζονται και τα δυο πράγματα, για να δούμε αυτή τη δυναμική σχέση και πού υπάρχουν προβλήματα, ότι εμείς είμαστε αυτοί οι ίδιοι και οι θεσμοθετημένοι δεσμοί που θα αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα, έβαλε μία τρομερή και πολύ σωστή διάσταση που κι εμένα με ενεργοποιεί.

Θέλω να ακούσω και εγώ και η Κωνσταντίνα και όλοι, για όλο αυτό που βιώσατε τα θετικά και τα αρνητικά του, στην ουσία το να ακούς είναι το καλύτερο απ' όλα, και μας έβαλε και τη δικιά της διάσταση για την πρόληψη, που μας είπε ότι η συμμετοχή, το μήνυμα ζωής, η ίδια η στάση είναι πολύ σημαντική για τη διαδικασία της πρόληψης.

Οπότε συμπληρωματικά ερχόμαστε να βλέπουμε και να φτιάχνουμε αυτό το παζλ το τεράστιο με τις εισηγήσεις. Την ευχαριστούμε πολύ.

Και προχωράμε στην κυρία Μαυρομματάκη, η οποία μετέχει ως εκπρόσωπος της 6ης ΕΛΜΕ που έρχεται να μπει πιο εξειδικευμένα στο θέμα που είναι εκπαιδευτικοί, κάνοντας πρόληψη στο σχολείο. Εχει το λόγο.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
"ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ"

ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΚΗ: Καλημέρα και από μένα. Πράγματι όλοι οι αριθμοί που ανέφερε η Κωνσταντίνα η Μπακαλού και οι στατιστικές για τη χρήση μας τρομάζουν και όλοι συμμεριζόμαστε την ίδια αγωνία για την αύξηση της χρήσης και κυρίως το ότι οι στατιστικές αναφέρουν αύξηση, υπερδιπλασιασμό της χρήσης ουσιών νόμιμων και παράνομων στους μαθητές.

Και αυτή η κατάσταση γεννά σε όλους μας πολλές ανησυχίες, για το τί κάνει η πολιτεία, το πώς θα προστατεύσουμε τα παιδιά μας, αν υπάρχει θεραπεία. Υπάρχει πρόληψη; εμείς σαν δάσκαλοι τί μπορούμε να κάνουμε; θέλουμε, μπορούμε να βοηθήσουμε; φθάνει μόνο η ενημέρωση για τους κινδύνους;

Η λύση δυστυχώς δεν εξαρτάται από εμάς. Χρειάζεται να αλλάξει και η επίσημη

πολιτική πάνω στο θέμα της χρήσης ουσιών και χρειάζεται και ο σχεδιασμός ενός εθνικού σχεδίου δράσης για να αντιμετωπισθεί η εξάρτηση. Εμείς σαν δάσκαλοι δε μπορούμε να πετύχουμε τη μείωση της προσφοράς, μπορούμε όμως να παρέμβουμε με μέτρα κοινωνικά και εκπαιδευτικά που θα έχουν στόχο τη μείωση της ζήτησης.

Αυτό που μας ανησυχεί δεν είναι τόσο η διαθεσιμότητα των ουσιών και η ευκολία απόκτησής τους, όσο ότι υπάρχουν άνθρωποι και κυρίως παιδιά που τις αναζητούν γιατί τις έχουν ανάγκη για να αντιμετωπίσουν την μοναξιά, την απομόνωση, τον ανταγωνισμό και τις απογοητεύσεις που δημιουργεί ο σύγχρονος τρόπος ζωής.

Στην εποχή μας που δικαιολογημένα χαρακτηρίζεται σαν εποχή της γνώσης και της πληροφορίας, αφού η γνώση παράγεται με ταχείς ρυθμούς και ανελέητα βομβαρδιζόμαστε από γνώσεις και πληροφορίες, δημιουργείται ένα νέο γνωστικό τοπίο στο οποίο το σχολείο πρέπει συνεχώς να προσαρμόζεται.

Οι μαθητές μας, τα παιδιά και οι έφηβοι γίνονται δέκτες πολλών και ετερόκλητων πληροφοριών, που εισβάλλουν στο σχολείο χωρίς κανένα παιδαγωγικό εισητήριο, δημιουργώντας θόρυβο και αποδυνάμωση του παιδαγωγικού περιβάλλοντος.

Ποικίλες παραπλανητικές σειρήνες ηχούν, λάθος μοντέλα ζωής προβάλλονται ακατάπαυστα έξω από το σχολείο, παραμορφώνοντας τα μηνύματά του. Και όλα αυτά προσθέτουν περισσότερη σύγχυση στην προσπάθεια του μαθητή να φτιάξει τη δικιά του υγιή εικόνα για τον κόσμο, να αναπτύξει την προσωπικότητά του, να προσεγγίσει τους στόχους του.

Όλο και περισσότερα πράγματα στη ζωή μας υπακούουν σε σκοπιμότητες και έχουν ένα χρηστικό χαρακτήρα. Ολο και λιγώτερα γίνονται από ενδιαφέρον και αγάπη και ιδιαίτερα στην εκπαίδευση. Τα παιδιά υποχρεούνται να μάθουν για να πετύχουν ένα στόχο και λιγώτερο από αγάπη για τη γνώση. Στην εφηβεία η εντατικοποίηση της εκπαίδευσης δεν τους αφήνει χρόνο για να παίξουν με τη ζωή, να ερωτευθούν, να ονειροπολήσουν, να αναρωτηθούν, να ψάξουν.

Παράλληλα δημιουργούνται και οι γνωστές συγκρούσεις ανάμεσα στο σχολείο, τους μαθητές και τους γονείς, τους γονείς και τα παιδιά τους για την πληγή που λέγεται βαθμοθηρία και επιτυχία στις εξετάσεις.

Σε ένα σχολείο που τείνει να χάσει την ανθρωποκεντρική του διάσταση, και που λειτουργεί σαν μηχανισμός επιλογής και ευνοεί τον ατομικισμό, εμείς οι δάσκαλοι πρέπει

να υπερασπιστούμε τον πραγματικό ρόλο του. Τη μόρφωση δηλαδή του πραγματικά κοινωνικού ανθρώπου, την δημιουργική συνοχή, την τόνωση της συνείδησης του εμείς.

Τα προβλήματα της εποχής μας αποτελούν μια καλή ευκαιρία για προβληματισμό και αυτοκριτική. Τα παιδιά μας απειλούνται περισσότερο από την άκριτη δαιμονοποίηση και τις απαγορεύσεις, για ότι δε μας αρέσει ή μας ενοχλεί και από τη σιωπή μας για τα ουσιαστικά ερωτήματα για τη ζωή και την απαξίωση των ανθρώπινων σχέσεων.

Η ύπαρξη ουσιαστικών αξιών, ικανών να κατευθύνουν και να δώσουν νόημα στη ζωή μας είναι απαραίτητη για την ψυχική μας ισορροπία, πόσο μάλλον για την παιδική και την εφηβική ηλικία. Υποκείμενο της εκπαίδευσης είναι ο άνθρωπος στην πιο ευαίσθητη περιόδο της ζωής του και το σχολείο πρέπει να αποβλέπει στην πολύπλευρη ανάπτυξη και τον σεβασμό της προσωπικότητας κάθε παιδιού.

Και όσο και αν τα κοινωνικά πρότυπα προσδιορίζουν ευρύτερα το περιβάλλον του μαθητή, ο δάσκαλος ως πρότυπο ζωής έχει τη δική του σημασία και επίδραση στη διαδικασία της μόρφωσης. Σημαντικώτερη όλων βέβαια είναι η επίδραση του περιβάλλοντος του σπιτιού και των γονέων, αφού αυτοί είναι οι πρώτοι δάσκαλοι των παιδιών. Και όταν ο γονιός με τη στάση του αμφισβητεί το σχολείο και το ρόλο του, τότε και το παιδί με το άγχος και την πίεση που το σχολείο του δημιουργεί θα έχει την ίδια επιφυλακτική και αρνητική στάση απέναντί του και οι προσπάθειες οι δικές μας θα κτυπάνε σε τοίχους άρνησης και αμφισβήτησης.

Χρειάζεται χωρίς προκαταλήψεις στερεότυπα και αμφισβητήσεις, συζήτηση, επικοινωνία, συνεργασία με όλους τους φορείς που εμπλέκονται στις διαδικασίες του σχολείου.

Η εκπαιδευτική διαδικασία, είναι πάνω απ' όλα μία διαδικασία επικοινωνίας ιδιαίτερα σε κάθε σχολική μονάδα αφού έχει και όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν την ταυτότητά του, γλωσσικούς τύπους, οπτικά μηνύματα που εκπέμπονται, λογότυπα και τα λοιπά.

Μόνο μέσω του διαλόγου όπου ο μαθητής θα εκφράζεται ελεύθερα και θα αντιμετωπίζεται ισότιμα από το δάσκαλο, θα μπορέσει να αφομοιώσει τις αξίες που απαιτούνται και να τις ενσωματώσει στις πράξεις του. Μόνο έτσι θα αποκτήσουμε ένα επίπεδο εμπιστοσύνης με τους μαθητές μας ώστε να κατανοούμε τη φύση και τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους, να σέβονται τις απόψεις των άλλων, να εκπληρώνουν

τις υποχρεώσεις τους και να μαθαίνουνε τα δικαιώματά τους.

Μπορούμε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών μας με προγράμματα διαδραστηριοτήτων που θα προέχουν την ψυχική και κοινωνική υγεία των νέων, θα ευνοούν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την δημιουργικότητα, θα δίνουν σε όλα τα παιδιά τη δυνατότητα να βρουν τη θέση τους και να προσφέρουν στην ομάδα. Ετσι το σχολείο θα γίνει χώρος χαράς, επικοινωνίας, δημιουργίας και αποδοχής και όχι μόνο διδασκαλίας και πηγή άγχους.

Το 'πα και πριν, δε μπορούμε δυστυχώς να καταπολεμήσουμε το πρόβλημα της χρήσης. Μπορούμε όμως να καταπολεμήσουμε τις αιτίες που το προκαλούν, να το προλάβουμε. Μπορούμε να βάλλουμε ο καθένας μας το δικό του μικρό λιθαράκι στην πρόληψη. Να αναλάβουμε δράσεις πρόληψης στα σχολεία, όπως τα προγράμματα αγωγής υγείας, να εφαρμόσουμε μεθόδους ενεργητικής μάθησης, για να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας με τους αρμόδιους φορείς.

Μπορούμε να δουλέψουμε την πρόληψη στο σχολείο καθημερινά μέσα στην τάξη ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση των παιδιών, επιβραβεύοντας την παραμικρή προσπάθεια. Να τους δίνουμε περιθώρια να δείξουν τις ιδιαίτερες κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους. Να παλαίψουμε την περιθωριοποίηση, την απομόνωση και το συναίσθημα της μοναξιάς.

Μπορούμε να δώσουμε ένα παράδειγμα ζωής ώστε το παιδί να έχει τη δυνατότητα να καλύπτει τις ανάγκες του χωρίς να καταφεύγει σε διεξόδους αδιέξοδα, να αναπτύξει ικανότητες αντίστασης σε αρνητικές επιρροές και στην κάθε μορφής εξάρτηση και να υιοθετήσει εποικοδομητικές στάσεις ζωής και συμπεριφορές.

Δε μπορεί ένας έφηβος να υιοθετήσει πρότυπα και υψηλές αξίες όταν αυτές απουσιάζουν από την καθημερινή ζωή των ενηλίκων που τον περιβάλλουν. Οι αξίες και τα ιδανικά δεν αποκτώνται με κηρύγματα και ηθικολογίες που δικαιολογημένα απωθούν τους νέους, αλλά με βιωματική γνώση.

Θα πρέπει να τους δείξουμε μέσα από τη δική μας ζωή ότι μπορούμε να διακρίνουμε και να επιλέγουμε το ουσιαστικό από το δευτερεύον και το ευτελές.

Ας αναρωτηθούμε μαζί τους τί σημαίνει σκοπιμότητα της ανθρώπινης σχέσης, τί σημαίνει δημιουργικότητα και τί ανία. Τί σημαίνει φιλοδοξία και τί ματαιοδοξία. Τί σημαίνει φιλία και τί γνωριμία, τί σημαίνει έρωτας και τί εφήμερη σχέση. Αν μπορούμε να τους μιλήσουμε με όλα αυτά κοιτώντας τους με ειλικρίνια στα μάτια, τότε τα παιδιά μας

δε νομίζω ότι κινδυνεύουν.

Σας ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Μαυρομματάκη, η οποία από την πλευρά των εκπαιδευτικών, έβαλε το ρόλο του εκπαιδευτικού, έβαλε τα πρλοβλήματα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στους στόχους του σχολείου, έβαλε το βασικό θέμα σχέσης μαθητών, εκπαιδευτικών και επίσης έδωσε μεγάλη έμφαση στον παιδαγωγικό ρόλο που απαιτείται από τον εκπαιδευτικό ως κοινωνικός λειτουργός που είναι και αυτό ήταν και το πλέον καταλυτικό σημείο της όλης της παρέμβασης.

Την ευχαριστούμε πάρα πολύ, πόσο ολοκληρωμένα μας τα παρουσίασε. Και προχωράμε στον κύριο Δημήτρη Τρίμπο, ο οποίος θα μας αναπτύξει το θέμα, πρόταση για ένα ανοικτό σχολείο, θα μας καταθέσει μία άποψη, για ένα άλλο σχολείο. Μία κατάσταση που πολεμιέται και συνεχώς συζητιέται αυτό το άλλο ανοικτό σχολείο και θα ήταν πάρα πολύ σημαντικό και ενδιαφέρον να την ακούσουμε.

Δημήτρη έχεις το λόγο.

ΟΜΙΛΙΑ κ. ΤΡΙΜΠΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
"ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ"

ΤΡΙΜΠΟΣ: Πρώτα-πρώτα να σας καλωσορίσω και εγώ, να σας καλημερίσω, όταν είσαι τελευταίος ομιλητής και ειδικά πριν από τον καφέ έχεις λίγο δύσκολο ρόλο γιατί όλοι βιάζονται για να πάνε για καφέ.

Βέβαια απ' την άλλη μεριά έχεις το περιθώριο να έχεις ακούσει όλους τους υπόλοιπους, να ακούσεις τις απόψεις τους, τις γνώμες τους, πού έχουν στραφεί, τί έχουνε πιάσει και κυρίως να δεις τί επί πλέον εσύ πρέπει να πεις.

Αγαπητοί φίλοι θα περίμενα να είναι και ο δήμαρχος εδώ και να ακούσει κάτι το οποίο θα καταθέσουμε εμείς.

ΜΕΛΟΣ: Η αντιδήμαρχος.

ΜΠΟΤΟΥ: Ναι εγώ τόχα ακούσει.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Είναι πρόεδρος και εδώ ευρίσκεται με την ιδιότητα του προέδρου του κέντρου, και επομένως θάθελα να τα ακούσει ο ίδιος.

ΜΠΟΤΟΥ: Εγώ με το Δημήτρη είμαστε συνάδελφοι και τα έχουμε πει πολλές φορές.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Σαν διοικητικό συμβούλιο της Ενωσης, έτσι έχω έρθει εδώ και βέβαια χαιρετίζουμε πραγματικά αυτή την προσπάθεια του κέντρου, μια προσπάθεια που μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους για την πρόληψη των εξαρτησιογόνων ουσιών. Πρόληψη.

Βέβαια είχαμε κάποιες επιφυλάξεις σε ότι αφορά το χρόνο, διότι βρισκόμαστε σε μία προεκλογική περίοδο και αυτό το λέω με την έννοια ποιά, ότι πριν από τέσσερα χρόνια ξανά πάλι, ξαναδημιουργήθηκε μία άλλη ημερίδα, με παρόμοιο θέμα από την τότε δημοτική αρχή το '98 και συγκεκριμένα το Μάρτη του '98. Εχουμε δηλαδή μία επιφύλαξη στο αν αυτό, αυτή η δουλειά η σημερινή μας εδώ δε θα παραμείνει εδώ μέσα, αλλά κυρίως έχουμε την επιφύλαξη το αν θα βγεί και θα γίνει κτήμα και των εκπαιδευτικών και των σχολείων και των γονιών και των παιδιών και πάνω απ' όλα του δήμου, γι' αυτό είπα ήθελα να είναι εδώ ο κύριος δήμαρχος να ακούσει.

Γιατί έχουμε ένα παράδοξο φαινόμενο, όχι μόνο στην περιοχή μας, αλλά και σε αρκετές άλλες περιοχές. Απ' την μια μεριά έχουμε το κέντρο εδώ που παλεύει, με τις δραστηριότητές του για την πρόληψη απ' τις εξαρτησιογόνες ουσίες και απ' την άλλη μεριά έχει γεμίσει η Παπάγου, έχει γεμίσει η Ούλαφ Πάλμε από μπαράκια, από καφετέριες που ουσιαστικά είναι εν δυνάμει, όχι όλα, εν δυνάμει κέντρα διακίνησης εξαρτησιογόνων ουσιών. Τσιγαράκι, ποτό και στη συνέχεια χάπια, άντε και παραπάνω να πάμε και λίγο παραπέρα μετά και έτσι συνεχίζουμε.

Πολλές φορές αν θέλουμε να κάνουμε πολιτική πρόληψης, θα πρέπει να έρθουμε σε αντίθεση και σε ρήξη και με οικονομικά συμφέροντα και αν αυτό δε το κάνουμε για τα παιδιά μας, τότε αναρωτιόμαστε εμείς σα γονείς για ποιόν θα το κάνουμε.

Δε μπορούμε να λέμε ότι μειώνεται ο αριθμός των γεννήσεων, δε μπορούμε να λέμε ότι πολλά παιδιά χάνονται, εμείς δε τα θεωρούμε πια αυτά τα παιδιά χαμένα, έχουμε ευθύνες μας όλοι αν χάνονται ή όχι.

Και συχνά να ξεκινήσω αν και ορισμένα θέματα τα οποία θάπρεπε να έκανα στην τοποθέτησή μου ήδη έχουνε θιχτεί, αναφέρω όμως επιγραμματικά έτσι ορισμένα πράγματα. Ακούμε πολύ συχνά να λέμε, οι νέοι μας έχουν ανάγκη να εκφραστούν, έχουν

ανάγκη να καταξιωθούν, έχουν ανάγκη να γίνουν αποδεκτοί, τα παιδιά. Αυτό δε μπορεί να γίνει με τις σημερινές συνθήκες μέσα στην κοινωνία στην οποία ζούμε.

Σαν γονείς βιώνουμε καθημερινά και την αγωνία και τη δική μας, αλλά κυριώς νοιώθουμε και την αδυναμία να τους προσφέρουμε ένα όραμα, μία ελπίδα, σε μία κοινωνία που διαφεντεύει κυρίως ο ατομικισμός, η αδιαφορία, η παθητικότητα, ο εντυπώσιασμός, η εγκληματικότητα, η πορνεία, η απάτη είναι τα σημερινά φαινόμενα.

Η παραβίαση της προσωπικής ζωής γίνεται πολλές φορές αντικείμενο εκμετάλλευσης, και δημόσιας προβολής, big brother, bar, και έπεται και συνέχεια.

Ακούμε συχνά την άποψη ότι οι εξαρτησιογόνες ουσίες και το πρόβλημα της εξάρτησης, έλα καϋμένε δεν είναι δικό μου, το δικό μου το παιδί δε θα πάθει τίποτα. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που το έχει η τάδε οικογένεια όπου είναι χωρισμένοι οι γονείς, όπου υπάρχει πρόβλημα εκεί στις σχέσεις και λοιπά. Αυτό το οποίο πραγματικά δεν ισχύει σήμερα, δεν ισχύει απόλυτα σήμερα, είναι αυτό.

Ολα τα παιδιά με την ίδια ευκολία μπορούν να εξαρτηθούν από κάποιες ουσίες. Πιο ελαφρές, πιο βαρειές και ανάλογα μετά και την προσωπικότητα που έχει το παιδί ή την παρέμβαση που θα γίνει για να λυθεί το πρόβλημα.

Η πρόληψη σήμερα όπως γίνεται είναι μία προσπάθεια την οποία και το κέντρο αλλά και οι υπόλοιποι φορείς, γίνεται κυρίως σε μία εθελοντική βάση. Δεν είμαστε αντίθετοι σε αυτή την προσπάθεια, αλλά πιστεύουμε ότι εάν πραγματικά θέλουμε να έχουμε πραγματικά πρόληψη από τις ουσίες θα πρέπει να δουλέψουμε και να πάρουμε ριζικά μέτρα.

Καθοριστικός εδώ θα πρέπει να είναι και είναι ο ρόλος του σχολείου. Ανέφεραν οι προηγούμενοι εισηγητές μια σειρά από ζητήματα τα οποία πιστεύω ότι κάλυψαν αρκετά πράγματα τα οποία θα ήθελα να πω. Δε θα σταθώ σε αυτά καθόλου, θα προχωρήσω κυρίως να δούμε στο τί θα πρέπει να γίνει στην συνέχεια.

Ενα σχολείο που όπως είναι σήμερα, σε καμμιά περίπτωση, ελάχιστες είναι οι δυνατότητες που έχει να δώσει λύσεις και να βοηθήσει αποτελεσματικά να αποφύγουν οι μαθητές τους πολλαπλούς πειρασμούς που τους περιμένουν σε κάθε γωνία έξω από αυτό.

Δε μπορούμε μέσα να μιλάμε για πρόληψη και δύσκολα θα μιλήσουμε για πρόληψη μέσα σε ένα σχολείο το οποίο λειτουργεί με έναν έντονο ανταγωνισμό.

Ανταγωνιστικό πρόσωπο, κυριαρχεί η μετάδοση μιάς στείρας γνώσης που πολλές φορές και αναχρονιστική είναι και βέβαια αναφέρθηκε ότι το δέκα τοις εκατό της γνώσης, το 15% της γνώσης είναι αυτή η οποία αφομοιώνεται, είναι αυτή η οποία μένει.

Δε μπορούμε να μιλάμε για πρόληψη όταν ο ελεύθερος χρόνος που έχουν τα παιδιά μας είναι ανύπαρκτος. Επτά ώρες στο σχολείο, τρεις στο φροντιστήριο, τρεις στις γλώσσες έξι και επτά δέκα τρεις και να πάει και να κοιμηθεί τελείωσε το 24ωρο, έκλεισε.

Επομένως λοιπόν θέλουμε και να αναφερθώ ακριβώς εδώ στο τί σχολείο θέλουμε, ένα άλλο σχολείο για να μπορέσουμε να μιλήσουμε ουσιαστικά για ουσιαστική πρόληψη και για ουσιαστικά μέτρα τα οποία πρέπει να παρθούνε.

Ενα σχολείο το οποίο θα είναι ανοικτό καθ' όλη την διάρκεια της μέρας. Από το πρωί μέχρι το βράδυ. Δε μπορεί να γίνει όμως αυτό σήμερα στα σχολεία γιατί τα περισσότερα λειτουργούν με βάρδυες. Πρωί - απόγευμα, εναλλάσσονται οι καθηγητές, δεν έχει περιθώρια το παιδί να παραμείνει μέσα στο χώρο του σχολείου για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

Ενα σχολείο όπου ο πολιτισμός και ο αθλητισμός θα είναι βασικά στοιχεία του προγράμματός του, ενταγμένα μέσα στο πρόγραμμά του, αθλητισμός και πολιτισμός. Ετσι θα διώξουμε τους νέους απ' την καφετέρια, όχι ότι δε θα πάει, θα πάει, αλλά δε θα έχει την ανάγκη εκεί να πάει και να παρασυρθεί. Θα διώξουμε το νέο λοιπόν απ' την καφετέρια, απ' το μπαρ, από οπουδήποτε αλλού, από την τηλεόραση που και αυτός είναι ένας παράγοντας που μπορεί να μην έχει ανάγκη από ουσίες για να επιβεβαιωθεί στη συνέχεια.

Ενα σχολείο το οποίο θα διαθέτει χώρους άθλησης κλειστούς, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων κατάλληλες για έκφραση και δραστηριότητες όλων των μαθητών. Συζητούσαμε πριν από κάποιες μέρες με κάποιο συνάδελφο για την κατάσταση των σχολείων σε κάποια Ευρωπαϊκή χώρα, στη Γερμανία αν θυμάμαι καλά. Εχει λέει μέσα το Γυμναστήριο, κλειστό, κολυμβητήριο, ιστορίες και λοιπά.

Και όταν μιλήσαμε και είδαμε την κατάσταση αυτή στα δικά μας τα σχολεία δεν είναι και πολυτέλεια αγαπητοί φίλοι να έχουμε την απαίτηση να γίνουνε έτσι τα σχολεία μας σήμερα. Δεν είναι πολυτέλεια να βάζουμε σαν στόχο όλα αυτά τα ζητήματα.

Ενα σχολείο το οποίο τα παιδιά θα το αγαπήσουν και δε θα έχουν την αγωνία το πότε θα τελειώσει το ωράριο για να σηκωθούν να φύγουν. Αναφέρθηκαν οι

προηγούμενοι ομιλητές σε αυτό δε θέλω να πω τίποτα περισσότερο.

Ενα σχολείο το οποίο θα είναι πραγματικά κυψέλη ερασιτεχνικής δημιουργίας. Οπου εκεί μέσα, η ενεργητικότητα, η επαναστατικότητα των παιδιών που δε βλάπει, δεν είναι κακό, να βρίσκει μία δημιουργική διέξοδο και όχι μία στείρα αντιπαράθεση και δραστηριότητα και δράση κυρίως μεταξύ τους να μαλώνουμε για τον Παναθηναϊκό, για τον Ολυμπιακό ή οτιδήποτε άλλο και να μην έχουν, να μην εκφράζονται, να μη δημιουργούν.

Παράλληλα όμως με το άνοιγμα αυτού του σχολείου, που είναι απαραίτητο είναι αναγκαίο σήμερα, θα πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα που τόνισαν γρηγορώτερα, που πρέπει άμεσα και η δημοτική αρχή να πάρει, ώστε να συνδεθούν κυρίως δραστηριότητες του δήμου με το ίδιο το σχολείο.

Το Πνευματικό κέντρο έτσι όπως λειτουργεί με τα στραβά του, τα κουτσά του και τα ανάποδά του, και τη λειψή του τη λειτουργία, θα πρέπει άμεσα να δέσει, να συνδέσει τις λειτουργίες του με κάθε σχολείο ξεχωριστά.

Βέβαια, απαραίτηση προϋπόθεση για να ξεκινήσει αυτή η διαδικασία είναι να λυθεί ένα βασικό και χρόνιο πρόβλημα στο δήμο μας και όχι μόνο στο δήμο μας, το πρόβλημα των κτιρίων, το κτιριακό πρόβλημα.

Αλλά αν δε λύσουμε αυτά τα προβλήματα πρώτα, αν δε ξεκινήσουμε να λύνουμε έτσι τα προβλήματα αυτά όσες προσπάθειες εθελοντικές καλές θα είναι, αλλά πάντοτε θα κοντράρονται, θα βρίσκουν θα λέγαμε ένα τείχος στο πού θα γίνει αυτό; Και πολλές φορές βρίκονται οι λύσεις, αλλά δεν είναι αυτές οι λύσεις που εμείς θέλουμε να συμμετέχουν όχι μονάχα σε κάποιο πρόγραμμα υγείας τα παιδιά μας, από τα εξακόσια παιδιά του σχολείου να συμμετέχουν σε ένα πρόγραμμα υγείας τα είκοσι. Δεν κάνουμε πρόληψη έτσι. Απλά δημιουργούμε, έτσι αν θέλετε μια μαγιά που βοηθάει έστω λίγο.

Σήμερα επιτακτικά προβάλει η ανάγκη στην περιοχή μας για την ίδρυση ενός πολυδύναμου πολιτιστικού κέντρου. Ηρθε ακριβώς την ώρα που τα λέω ο κύριος δήμαρχος και να ακούσει αυτά τα οποία τον αφορούν άμεσα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εμφανίζομαι την κατάλληλη στιγμή;

ΤΡΙΜΠΟΣ: Βεβαίως.

ΜΠΟΤΟΥ: Να πώ κάτι κύριε Τρίμπο.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Βεβαίως.

ΜΠΟΤΟΥ: Επειδή θα τοποθετηθώ και εγώ. Εχετε ένα θέμα που λέγεται πρόταση για ένα ανοικτό σχολείο.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Ναι.

ΜΠΟΤΟΥ: Το τί γίνεται στο δήμο και τέτοια θέματα αυτή τη στιγμή δεν είναι μέσα, δεν αφορούν την εισήγησή σας. Εμείς δεν έχουμε αντίρρηση, ούτε εγώ, ούτε ο κύριος δήμαρχος να απαντήσουμε εφ' όλης της ύλης, αλλά επειδή θέλουμε πραγματικά να έχουμε μία επιστημονική ημερίδα επί της ουσίας και εδώ οι άνθρωποι να πάρουνε αυτά που είναι σημαντικά για την καθημερινότητά τους, παρακαλώ αποφύγετε την μεγάλη έκταση, αν και καταλάβαμε και θα πάρετε σχετικές απαντήσεις, και μπείτε επί της ουσίας της επιστημονικής.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Συγγνώμη να πω εγώ τώρα.

ΜΕΛΟΣ: Αν είναι δυνατόν, η Ενωση Συλλόγου Γονέων δεν είναι απαραίτητα να είναι επιστήμονας, με την δική του πλευρά, αυτή τη δυνατότητα που έχει.

ΜΕΛΟΣ: Αν δε δώσεις την ελευθερία, ανάταση ψυχής και βάλλεις τον άνθρωπο σε ένα μπουντρούμι, το καταλαβαίνετε; σε ένα πηγάδι, δε μπορεί να ζήσει όσες προσλήψεις και να γίνουνε. Δηλαδή ο σπόρος δεν πρόκειται να γίνει φυτό, δεν πρόκειται να γίνει λουλούδι, δε θα γίνει τίποτα.

Αυτή τη στιγμή στο δικό μου το σχολείο παραδείγματος χάριν, οι πόρτες τις οποίες κάνω μάθημα είναι το τερέν που πέφτει η μπάλα.

ΜΠΟΤΟΥ: Αυτά να πάτε στους αρμοδίους αυτή τη στιγμή. Δεν είναι θέμα ημερίδας. Ακούστε με, ακούστε με, θα πάρετε απαντήσεις, αλλά ακούστε κάτι, να προλάβουμε τα πάντα, αλλά κάποια στιγμή όλες οι διαδικασίες πρέπει να διέπονται και από κάποιες αρχές. Αυτά είναι θέματα άλλης συζήτησης, σε άλλο επίπεδο, δεν είναι εδώ πέρα. Αλλά και σχετικά με αυτό θα πάρετε απαντήσεις.

ΜΕΛΟΣ: Να πω κάτι; Συγγνώμη απ' ότι καταλαβαίνω από τις εντάσεις που υπάρχουν από κάτω δεν έγινε κατανοητό τί είναι πρόληψη.

ΜΠΟΤΟΥ: Ακριβώς.

ΜΕΛΟΣ: Ενα μήνυμα που ακούω είναι ότι δεν έγινε αντιληπτό σε κάποια μέλη που είναι εδώ σήμερα, τί είναι πρόληψη, ποιό είναι το θέμα της ημερίδας, και πού αναφέρεται συγκεκριμένα. Γιατί όταν ακούω για πόρτες και οτιδήποτε έχουμε μπει σε ένα άλλο κομμάτι.

ΜΠΟΤΟΥ: Και είναι σημαντικό να μείνουμε στο θέμα μας. Θα συνεχίσει ο κύριος Τρίμπος παρακαλώ ακούστε και θα συζητήσουμε μετά.

Ακούστε σας παρακαλώ, να σας πω, και πρέπει να κρατάμε και τις διαδικασίες, θα πάρετε το λόγο μετά να πείτε την άποψή σας. Ολοκληρώστε.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Δε θάθελα να, επειδή είπα για τον κύριο δήμαρχο ότι ήρθε να ακούσει δε θάθελα να δοθεί κάποια λαθεμένη άποψη. Οταν προτείνουμε εμείς και λέμε ανοικτό σχολείο, δεν εννοούμε μόνο ανοικτό, το εννοούμε ανοικτό και το εννοούμε ανοικτό και σε σύνδεση άμεση με την ίδια την κοινωνία.

Ενας παράγοντας της ίδιας της κοινωνίας και ο πιο σημαντικός παράγοντας της κοινωνίας είναι ο δήμος. Επομένως λοιπόν οι δραστηριότητες αυτού του σχολείου θα πρέπει να έρχονται σε άμεση θα λέγαμε συνάρτηση με τις δραστηριότητες τις οποίες πρέπει η ίδια η δημοτική, ο ίδιος ο δήμος μέσα από τους διάφορους φορείς του να περάσει μέσα στο σχολείο.

Δεν είπα τίποτα διαφορετικό, δεν είπα τίποτα που να προκαλέσω πιστεύω. Σήμερα μέσα σε αυτό το σχολείο που αναφέραμε γρηγορώτερα, πιστεύω ότι θα πρέπει και έχει την δυνατότητα η δημοτική, η παρέμβαση του δήμου να είναι σε πολλούς τομείς. Πρώτα - πρώτα είπα, ανέφερα και είπα ότι το ήδη υπάρχον πολιτιστικό κέντρο πρέπει άμεσα να δέσει όλες τις δραστηριότητές του με το ίδιο το σχολείο. Ολες οι δραστηριοτότητες του πνευματικού κέντρου του δήμου να δεθούν με το σχολείο.

Δεύτερο στοιχείο το οποίο πρέπει επίσης να το δούμε σημαντικό. Η λειτουργία ενός πολυδύναμου πολιτιστικού κέντρου που θα είναι προσιτό κυρίως σε όλους τους μαθητές των σχολείων του δήμου και κυρίως η δυνατότητα επίσης των μαθητών να έχουν άμεση πρόσβαση τόσο στις δραστηριότητες αυτές αλλά και γενικώτερα και στις αθλητικές εγκαταστάσεις του δήμου και η δημιουργία τέτοιων αθλητικών εγκαταστάσεων

κυρίως κοντά στα σχολεία, ούτως ώστε να είναι, να έχουν τα παιδιά εκεί μια άμεση πρόσβαση σε αυτές τις εγκαταστάσεις.

Αναβάθμιση του θεσμού του μαθητικού φεστιβάλ το οποίο είναι ένας θετικός θεσμός, και κυρίως ενίσχυση αυτό που αναφέραμε γρηγορώτερα της ερασιτεχνικής δημιουργίας των νέων.

Τέλος αξιοποίηση της δημοτικής βιβλιοθήκης που υπάρχει και άμεση σύνδεσή της με τις σχολικές βιβλιοθήκες, με τις βιβλιοθήκες των σχολείων για εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών των σχολείων όπου υπάρχουνε, όπου δεν υπάρχουν προσπάθεια ίδρυσης τέτοιων βιβλιοθηκών και για αν θέλετε κυρίως την ενασχόληση των παιδιών με αυτά.

Θα μπορούσα να πω ακόμα αρκετά πράγματα, πιστεύω όμως ότι δεν πρέπει να κουράσω περισσότερο, αρκετά ήδη περιμένατε. Θέλοντας και εσείς οι ίδιοι που θα ακολουθήσετε τις υπόλοιπες δραστηριότητες της ημερίδας να πάρετε το λόγο, κλείνοντας, πιστεύουμε ότι η σημερινή ημερίδα θα πρέπει να είναι η αρχή, γιατί εάν είναι το τέλος, δεν περιμένουμε, να μην περιμένουμε πρόληψη.

Εάν είναι η αρχή τότε σίγουρα εμείς σαν διοικητικό συμβούλιο της Ενωσης, σαν μαζικός φορέας που εκπροσωπούμε τους γονείς των παιδιών του δήμου μας, θα σταθούμε δίπλα στο κέντρο, παρέχοντάς του κάθε βοήθεια, σε οποιεσδήποτε δραστηριότητες θα ακολουθήσουν.

Αυτό έτσι για να μη νομίζετε ότι μονάχα λέμε και απευθυνόμαστε και τί θέλουμε και ζητάμε, αλλά τουλάχιστον και θα συμμετέχουμε όπως και τώρα σε κάθε δραστηριότητα που θα αναπτύξει το κέντρο πρόληψης.
Σας ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Ο κύριος Λεκάκης θέλει να απευθύνει ένα ερώτημα στον κύριο Τρίμπο.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Αν μου επιτρέπετε.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Ναι βέβαια.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Εγώ άκουσα έτσι με προσοχή αυτά τα οποία είπατε, και πραγματικά νομίζω ότι δε θα είχε κανένας να διαφωνήσει ότι δεν πρέπει να γίνουν όλα αυτά τα οποία λέτε.

Εγώ θέλω να σας θέσω ένα ερώτημα, επειδή νομίζω ότι τουλάχιστον οι τοποθετήσεις οι υπόλοιπες θίγουν ένα θέμα το οποίο, δε ξέρω αν το θίξατε εσείς. Να σας

ρωτήσω το εξής.

Αυτά τα οποία είπατε, για το ημερήσιο, για το ολοήμερο σχολείο, για τους πολιτιστικούς συλλόγους για τα φεστιβάλ και λοιπά, υπάρχουν χώρες και εσείς το είπατε που έχουνε γίνει. Η Γερμανία, η Σουηδία. Αυτές οι χώρες όμως δεν έχουνε μικρώτερα ποσοστά χρήσης. Αντίθετα έχουνε πολύ μεγαλύτερα.

Δηλαδή αυτά που λέτε, είναι από τα ούκ άνευ θα έλεγε κανείς και πρέπει να γίνουν και κανένας δε θα διαφωνήσει. Αλλά ως προς το θέμα της χρήσης και ως προς το θέμα της πρόληψης της χρήσης, το ερώτημα είναι γιατί σε άλλες χώρες που έχουνε γίνει, που έχουνε γίνει πραγματικά, αυτά τα οποία λέτε…

ΤΡΙΜΠΟΣ: Συμφωνώ με εσάς, ναι κατάλαβα.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Γιατί η χρήση δεν μειώνεται αλλά αυξάνεται; Δηλαδή κανένας πρέπει να απαντήσει σε αυτό το ερώτημα.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Βεβαίως.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Διότι αν απαντήσει μόνο στο ερώτημα το οποίο θέτετε, αναρωτιέμαι αν είμαστε στην καρδιά του προβλήματος. Εγώ δε θα διαφωνήσω μαζί σας σε αυτά τα οποία θέσατε. Απλώς το θέτω ως ερώτημα.

ΤΡΙΜΠΟΣ: Εγώ δεν είναι και κάτι, γιατί μήπως αυτές οι κοινωνίες δεν είναι κοινωνίες όπου άμεσα ο ατομικός τρόπος ζωής, ο ατομικισμός τους ή οτιδήποτε άλλο δεν περνάει μέσα στους νέους; Μήπως λύνει, έχουν λύσει το πρόβλημα αυτό; Εδώ είναι ο ρόλος που θα έρθει να παίξει το κέντρο που ανέφερα προηγουμένως.

Οτι η στήριξη κυρίως των μαθητών μέσα σε ένα τέτοιο σχολείο για να γίνει όμως αυτό, δε μπορεί να γίνει στην βάρδυα, δε μπορεί να γίνει χωρίς το παιδί να έχει και κάποια άλλα πράγματα μπροστά του.

Η στήριξη η ψυχολογική ή οποιαδήποτε άλλη ή η συζήτηση ή οτιδήποτε άλλο θα γίνει, δε μπορεί να γίνει μέσα σε ένα τέτοιο σχολείο, όπως είναι σήμερα τα σχολεία. Δεν λύνει, είναι κοινωνικό, γενικώτερο κοινωνικό πρόβλημα βεβαίως και δεν λέμε εμείςότι αυτό θα λύσει άμεσα το πρόβλημα και θα σταματήσουμε να έχουμε εξαρτημένα άτομα αν θα λύσουμε το πρόβλημα αυτό.

Δεν έχουμε κάποια τέτοια αντίληψη, απλά μειώνουμε αν θέλετε τη δυνατότητα να έχουμε το μέγεθος που έχουμε σήμερα. Ενα παιδί το οποίο ασχολείται με τον αθλητισμό, ένα παιδί το οποίο ασχολείται με τον πολιτισμό, ένα παιδί το οποίο ασχολείται, έχει δραστηριότητες άλλες δύσκολα, δυσκολώτερα μάλλον από κάποιο άλλο θα εξαρτηθεί από κάποιες ουσίες.

ΜΠΟΤΟΥ: Ο κύριος Τρίμπος νομίζω για να μη ξαναεπαναλάβουμε τα ίδια, ολοκλήρωσε, τον ευχαριστούμε πάρα πολύ για την άποψή του, θα ήθελα να κάνω δυο παρατηρήσεις και να προχωρήσουμε στη συζήτηση. Θα είμαι πολύ σύντομη.

Πρώτο θέμα είναι ότι το κέντρο πρόληψης και η ημερίδα και όλες του οι ενέργειες, είναι βάσει ουσιαστικού και μή σπασμωδικού σχεδιασμού για να μπορέσουμε επί της ουσίας να δημιουργήσουμε καταστάσεις που θα δώσουνε διέξοδο και πραγματικά να λειτουργήσουνε θετικά και να επιφέρουν θετικά αποτελέσματα.

Δεν έχει καμμία σχέση όλη αυτή η ημερίδα ή όλη αυτή η προσπάθεια που γίνεται με πολύ κόπο και πόνο όπως είπα και στο χαιρετισμό μου με καμμία προεκλογική περίοδο.

Δεύτερον, όσον αφορά τις παρατηρήσεις σε θέματα του δήμου για τα μπαράκια και τα λοιπά, μπορώ να σας διαβεβαιώσω, υπάρχει πολιτική απόφαση να μη δίνονται άδειες υγειονομικού ενδιαφέροντος για καφετέριες - μπαρ στο δήμο, μια διαδικασία που συνεχίζεται τα τελευταία πέντε χρόνια.

Δηλαδή έχει σταματήσει αυτή η ιστορία, άδεις για μπαρ, καφετέριες και κέντρα διασκεδάσεως με πολιτική απόφαση ομόφωνη του δημοτικού συμβουλίου δεν δίνεται για να καταλάβετε κάτι.

Αλλά από την άλλη, αυτά που υπήρχανε δε μπορούμε να ανακαλέσουμε τις άδειες.

...διαλογικές συζητήσεις...

ΜΠΟΤΟΥ: Καφενεία, μόνο παραδοσιακά καφενεία. Εντάξει, προχωράμε στο επόμενο. Μη γελάτε είναι σοβαρά τα θέματα αυτά. Ακούστε να δείτε κύριοι και κυρίες. Η

εθελοντική βάση και όλοι εσείς που συμμετέχετε, είναι η παγκόσμια προσπάθεια που γίνεται σε επίπεδο πρόληψης.

Μία προσπάθεια που εμείς στο χώρο τον ελληνικό ερχόμαστε τελευταίοι στη διαδικασία του εθελοντισμού, αλλά σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και στην Αμερική, είναι απαραίτητη προϋπόθεση και μαθαίνεται και υποχρεώνουν τους μαθητές να λειτουργούν σε επίπεδο εθελοντικής προσφοράς, γιατί χαρακτηρίζει τον άνθρωπο και δίνουν μεγάλη σημασία.

Οσον αφορά τη σύνδεση των αθλητικών χώρων του πνευματικού κέντρου με τις βιβλιοθήκες και ούτω καθεξής και αφορά θέματα του δήμου, συνοπτικά λέω ότι όλα αυτά γίνονται, οι δυνατότητες που παρέχονται και από το πολιτιστικό κέντρο του δήμου με όλα τα τμήματα που αναπτύσσονται και με τις βιβλιοθήκες και με βιβλία που αγοράζουν τα σχολεία, και οι διευθυντές που είναι εδώ πέρα και συνάδελφοι ξέρουν ότι τα τελευταία χρόνια πως έχουνε βελτιωθεί οι συνθήκες στα σχολεία και πώς καλύπτονται οι ανάγκες. Και όλη αυτή η σύνδεση ώστε να μπορέσουμε να δώσουμε διέξοδο, πολιτιστική και αθλητική στα παιδιά μας, και μέσα από τους αθλητικούς συλλόγους της περιοχής, γίνεται το τελευταίο διάστημα πάρα πολύ έντονα.

Ο χρόνος βέβαια δυσκολεύει τα παιδιά να συμμετέχουν στις διαδικασίες και το φορτωμένο τους πρόγραμμα εμείς όμως από την πλευρά του δήμου δίνουμε όλες τις δυνατότητες να τις αξιοποιήσουνε.

Θα ήθελα συνοπτικά για να μπείτε στο θέμα. Είδαμε βασικά θέματα τα εξής. Τη δυσλειτουργία στην οικογένεια που δημιουργεί προβλήματα και είδαμε το οικογενειακό πλαίσιο.

Είδαμε το παιδαγωγικό πλαίσιο όπως αναπτύχθηκε από τους ομιλητές, ξεκαθαρίσαμε στο μυαλό μας την έννοια της πρόληψης που είναι βασική και είμαστε όλοι αρωγοί σε αυτή την προσπάθεια και είδαμε και εκτιμήσεις του προβλήματος.

Ως εκ τούτου τώρα ήρθε η σειρά σας και θάθελα σηκώνοντας το χέρι να τοποθετηθείτε, να θέσετε ερωτήσεις ή να κάνετε παρεμβάσεις. Να κάνουμε το διάλειμμα και να επανέλθουμε μετά.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΚΑΦΕΣ

ΜΠΟΤΟΥ: Θα ανοίξουμε έναν κατάλογο ομιλητών, θα μου σηκώνετε το χέρι και θα μου πείτε που θέλετε να κάνετε ερωτήσεις ή παρεμβάσεις, θα έρχεστε εδώ πέρα σε αυτό το μικρόφωνο για να καταγράφεται η θέση σας, η παρέμβασή σας, η ερώτηση, και θα παρακαλούσα και τους ανθρώπους στο τραπέζι στις απαντήσεις τους να είναι σύντομοι και περιεκτικοί επί της ουσίας, ώστε να γίνει όσο το δυνατόν πιο σύντομη και εποικοδομητική αυτή η συνεύρεση.

Ως εκ τούτου θα ήθελα όσοι θέλετε να παρέμβετε και να κάνετε ερωτήσεις να σηκώσετε τα χέρια σας να ανοίξει ο κατάλογος των ομιλητών. Ποιός θα ήθελε να θέσει κάποια ερώτηση ή να κάνει κάποια παρέμβαση και να πει την άποψή του.

Η κυρία Ασημακοπούλου, άνοιξε ο κατάλογος. Η κυρία Ασημακοπούλου. Παρακαλώ κανείς άλλος; Για την διαδικασία, θα βοηθούσε, γιατί πιστεύω τουλάχιστον ότι μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία προβληματιστήκατε σε πολλά σημεία και θάχετε επί μέρους απορίες.

Η κυρία Γριλάκη. Υπάρχει κανείς άλλος; για να ξεκινήσει η διαδικασία, αλλά κάποια στιγμή να κλείσει η παρέμβαση για να έχουμε μία σοβαρή διαδικασία.

Ωραία, νομίζω ότι μπορούμε να ξεκινήσουμε. Θα παρακαλούσα την κυρία Ασημακοπούλου να μας κάνει την παρέμβαση ή την ερώτησή της.

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Εγώ ήθελα να κάνω κάποιες παρατηρήσεις και όχι ερώτηση. Άκουσα κάποια στιγμή ότι είναι εντελώς σίγουρο ότι υπάρχει ενημέρωση σε όλους. Ετσι σε γενικές γραμμές συμφωνώ, αλλά για το εντελώς σίγουρη δε συμφωνώ, γιατί συχνά επιβεβαιώνεται το αντίθετο.

Μπορεί να υπάρχει ενημέρωση ίσως για τα ναρκωτικά ή ίσως για κάποιες χημικές ουσίες, αλλά εγώ νομίζω ότι ακόμη δεν υπάρχει ενημέρωση σε όλους. Και όσο, έστω και ένας άνθρωπος δεν είναι ενημερωμένος δε μπορούμε να λέμε ότι είναι σίγουρο. Αυτό είναι η μία παρατήρηση. Ακόμα και εγώ μπορώ να πω ότι δεν είμαι ενημερωμένη σε κάποιο βαθμό.

Αλλη παρατήρηση. Ακούστηκε επίσης από κάποιον ομιλητή και δε ξέρω γιατί θα μπορούσα να το είχα πει και εγώ ίσως κατά λάθος, είναι μία γενίκευση, ότι όλα τα παιδιά δυνάμει έτσι; μπορούν να γίνουν χρήστες ουσιών. Το δυνάμει το καταλαβαίνω. Νομίζω

και αυτό που σκέφθηκα εγώ εκείνη τη στιγμή και αισθάνθηκα ενοχές είναι ότι ίσως όταν το λέμε αυτό έμμεσα, εμείς είτε είμαστε οι ίδιοι οι γονείς, είτε δεν είμαστε οι ίδιοι οι γονείς, αλλά έχουμε στα χέρια μας και εξαρτώνται πολλά από εμάς όταν είμαστε εκπαιδευτικοί, παιδιά άλλων, παραδεχόμαστε έμμεσα ότι έχουμε σε κάποιο βαθμό αποτύχει είτε ως γονείς είτε ως κάτι άλλο που ασχολούμαστε με παιδιά και νομίζω και εγώ, αυτό αισθάνθηκα ότι θεωρούμε ότι δεν υπάρχουν καθ' όλα, σε όλα δηλαδή σωστές οικογένειες, αν η πρόληψη αρχίζει από την οικογένεια.

Αυτό και κάτι άλλο, ποιός είναι ο ρόλος της εκκλησίας σε αυτήν όλη την προσπάθεια, αν υπάρχει καθόλου συμμετοχή με ενδιαφέρει εμένα, αν υπάρχει ναι ή όχι και αν δεν υπάρχει αν θάπρεπε να υπάρχει.

Επίσης αν και είμαι καινούργια δημότης, αν και δεν είμαι εγγεγραμμένη γιατί δε έχω συμπληρώσει τα δυο χρόνια συγχαίρω έτσι το πρόγραμμα και όλη αυτή την προσπάθεια που γίνεται, γιατί εγώ το άκουσα για πρώτη φορά κατά τύχη τον περασμένο Γενάρη που ήρθα στο δήμο και το είχα πει στην κυρία Κωνσταντίνα έτσι που παρακολούθησα αυτό το πρόγραμμα της ενημέρωσης των 12 συναντήσεων, και μου άρεσε πάρα πολύ, γιατί παρόλο που τόσα χρόνια ζω στον νομό Αττικής, δεν είχα καταλάβει να γίνεται κάπου αλλού, βέβαια απ' την ενημέρωση κατάλαβα ότι δεν είναι και πολύ παλιό.

Ετσι και έστω και αν, και εγώ έστω και ένα άτομο αν ενημερώθηκα και αν έμαθα κάτι το θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό και θέλω να συγχαρώ όλο το πρόγραμμα.
Αυτά, ευχαριστώ.

ΜΠΟΤΟΥ: Η κυρία Γριλάκη.

ΓΡΙΛΑΚΗ: Μία παρατήρηση μόνο θέλω να κάνω. Εχουμε πει ότι η ενημέρωση περισσεύει. Ετσι τουλάχιστον είπαν και οι ομιλητές που ξέρουν και καλύτερα τα πράγματα και εμείς βεβαίως, εγώ εκπαιδευτικός είμαι και εμείς οι εκπαιδευτικοί ξέρουμε πολλά, πάρα πολλά, δεκαετίες ολόκληρες.

Ηθελα να πω μόνο. Εχουμε συναίσθηση τί αντιπαλεύουμε; δηλαδή την ενημέρωση την έχουμε, τα ναρκωτικά όμως έρχονται στα παιδιά, πολλαπλασιάζονται, δεν έρχονται μόνα τους. Ποιοί τα φέρνουν και κυρίως πώς τα φέρνουν. Πώς φθάνουν στην πόρτα του σχολείου, έξω από το σχολείο, το προαύλειο του σχολείο, εάν συμβαίνει και

αυτό.

Εχω την συναίσθηση ή έχω την αίσθηση ότι τα βαποράκια, αυτά τα παιδιά που μπορεί να είναι και 16 χρονών και 17 και 18 ή 20 ή 22. Εχουν ένα τρόπο και μία τέτοια οργάνωση που παρακάμπτουν τα πάντα. Μπορεί το σχολείο κάτι να αντιληφθεί, μπορεί να συνεργαστεί με τον κηδεμόνα, σε τέσσερεις, πέντε, έξι, οκτώ μήνες το παιδί έχει χαθεί.

Μπορεί να του στήσει κλοιό το σχολείο, μπορεί να του στήσει κλοιό η οικογένεια κάποια στιγμή το παιδί θα πέσει. Κατά 90% τουλάχιστον. Είναι ένα θέμα που τουλάχιστον σαν εκπαιδευτικούς μας προβληματίζει.

Θέλω να πω ότι κάποια εποχή το δικό μου το σχολείο, έκανε μία παρέμβαση απευθείας στο γραφείο του κυρίου Χρυσοχοϊδη. Μας είπε θα μας φροντίσει. Μας είπε όμως και να προσέχουμε γιατί δεν θα μπορούσε να τα κάνει όλα ή τουλάχιστον τα μισά απ' αυτά που ζητούσαμε.
Αυτό.

ΜΠΟΤΟΥ: Υπάρχει καμμία άλλη παρέμβαση; Αυτή τη στιγμή όχι. Θα παρακαλούσα τον κύριο.....

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Να πω.

ΜΠΟΤΟΥ: Ο κύριος δήμαρχος.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εγώ δεν ήμουνα κατά την διάρκεια της συζήτησης αλλά δε μπορώ να καταλάβω το μέγεθος της ενημέρωσης που υπάρχει, ενημέρωση αν έχουμε γενική ενημέρωση από τις εφημερίδες, από την τηλεόραση, από την προσωπική μας επαφή με τα βιβλία ή με τους ειδικευμένους επιστήμονες τί σημαίνει ναρκωτικά και λοιπά. Αυτή την ενημέρωση την έχουμε.

Τώρα, την εξειδικευμένη ενημέρωση του τί πρέπει να δώσουμε για να προλάβουμε το παιδί να μην πέσει στα χέρια του έμπορου των ναρκωτικών και μην πέσει εις την ανάγκη της αναζήτησης του ναρκωτικού, αυτή δε ξέρω αν το κουβεντιάσατε. Εγώ αυτήν την ενημέρωση θα ήθελα να υπάρχει και αυτή την ενημέρωση να ζητήσουμε.

Η γενική ενημέρωση του περί τίνος πρόκειται, είναι κάτι το οποίον βεβαίως από την καθ' ημέραν γνώση και επαφή που έχουμε με τα πράγματα στην γενικότητά τους

την έχουμε, αλλά δεν είναι αυτή που ζητούμε, νομίζω δεν είναι αυτή που ζητούμε.

Το άλλο θέμα που πρόλαβα και στο τέλος που είπε ο κύριος Τρίμπος, να σας πω το εξής.

Ο δήμος προσπαθεί προς όλες τις κατευθύνσεις, αλλά ο δήμος δεν είναι πανάκεια. Δε λύει τα θέματα, δεν είναι ο αποφασιστικός και μοναδικός κρίκος εκείνος ο οποίος θα δέσει το κάθε πρόβλημα. Πρέπει όλοι μαζί να συμβάλλουμε. Πρέπει όλοι μαζί να μπούμε στον κύκλο αυτό του κρίκου και να προσθέσει ο ένας τη δική του τη δύναμη δίπλα στον άλλον.

Το ίδιο είναι και με τα ναρκωτικά, δε γίνεται αλλοιώς. Δε μπορεί το Γ Γυμνάσιο φερ' ειπείν μόνο του να κάνει κάτι. Θέλει και το δίπλα το δημοτικό θέλει και το γυμναστήριο από κάτω. Θέλει και τον πεζό που κυκλοφορεί στο πεζοδρόμιο να έχει την έγνοια αυτή και να συμβάλει με τον τρόπο του ο καθένας.

Αυτό το συναίσθημα της άμυνας που πρέπει να έχουμε μπροστά στο πρόβλημα δεν τόχουμε. Είμαστε ατομικιστές, είμαστε. Είναι ένα κακό. Υπάρχουν τάσεις και ενδιαφέροντα συναλληλίας, αλλά δεν εγγίζουν το πρόβλημα πουθενά, τα ξεχνάμε όταν μπαίνουμε στο σπίτι μας, μπαίνουμε στα συμφέροντά μας τα προσωπικά, δυστυχώς.

Και δε ξέρω κατά πόσον είναι έτσι ακριβώς αυτή η ενημέρωση, φθάνει μέχρι εκεί που πρέπει να φθάσει. Και μιλάμε τώρα για ενημέρωση. Ο δήμος από το '99 έχει ασφαλίσει όλους τους μαθητές των σχολείων για οποιοδήποτε ατύχημα πάθουν και λοιπά.

Το ξέρατε ότι είχαμε δυο ατυχήματα και δεν εγνώριζαν οι γονείς ότι καλύπτονται για οποιοδήποτε ατύχημα πάθουν; και τυχαίως το μάθανε. Και όμως έχουμε ειδοποιήσει και τους συλλόγους γονέων με έγγραφα και τα σχολειά όλα και κανείς δεν είχε φροντίσει την ενημέρωση αυτή να φθάσει στα παιδιά, να φθάσει στα σπίτια τους. Δηλαδή, δεν αρκεί η γενική ενημέρωση θέλουμε κάτι άλλο, κάτι παραπάνω. Πρέπει να δώσουμε κάτι από την ψυχή μας γι' αυτό το πράγμα.

Να τώρα, ετοιμάζουμε ένα βιβλίο του καθηγητού του πανεπιστημίου του κυρίου Γιάννη Σουρέτη για τα ναρκωτικά, να είναι απλό, να είναι εύληπτο για να κυκλοφορεί στα σχολειά, στους φορείς τους δημόσιους, στα διάφορα κέντρα που είναι πράγματι τόσο πολύ εύληπτο και κατανοητό που μπορεί ας πούμε και το μικρό παιδί των πρώτων τάξεων του Γυμνασίου να το αφομοιώσει, να το μάθει, να το καταλάβει.

Είναι μία προσπάθεια του δήμου που θέλει να δώσει στα παιδιά να μπουν μέσα στο πρόβλημα. Να τα έτσι υποψιάσει από τώρα. Τέτοια πράγματα, τέτοιες γροθιές, να ψάχνουμε να βρίσκουμε να δίνουμε. Υπάρχουν και άλλες, υπάρχει δυνατότητα όσο μπορούμε, αλλά πρέπει όλοι να βοηθήσουμε.

Δε φθάνει ένας φορέας και τόσα άλλα προβλήματα. Εγώ λοιπόν ήθελα την ενημέρωση, να την έβλεπα από αυτής της πλευράς, να μπούμε μέσα, μέσα βαθειά. Και ο έμπορος που είπε η κυρία Γριλάκη προσπαθεί. Εάν δουλέψουμε σωστά με πρόληψη τα ποσοστά είναι πολύ υψηλά. Θα περάσουν το πενήντα τοις εκατό, αλλά να γίνει όμως η πρόληψη.

Να μπει μέσα να περπατήσει γιατί σας είπα και προηγουμένως ότι εάν αρχίσει το παιδί και δε το πιάσεις στο πρώτο στάδιο να το σώσεις, το πρώτο-πρώτο αμέσως στην αρχή, μετά το χάσαμε τελείωσε δε γυρίζει, 99% είναι χαμένο.
Αυτά.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε τον κύριο Δήμαρχο. Από τις παρατηρήσεις τις αρχικές, ο κύριος Λεκάκης με την τοποθέτησή του σχετικά με το πώς αντιλαμβάνεται την ενημέρωση θα μας εξηγήσει περισσότερο για να κατανοηθεί η τοποθέτησή του.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Ναι, να πω δυο λόγια. Οταν ακούμε ότι το κάθε παιδί, το κάθε κορίτσι, μούρχεται συγκεκριμένη περίπτωση μέσα το μυαλό μου, απέτυχε στις εξετάσεις για να μπει στο πανεπιστήμιο και αυτοκτόνησε, δεν μπορεί κανένας μας να καταλάβει γιατί.

Ολοι λέμε μα ρε παιδί μου επειδή δεν πέτυχε αυτοκτόνησε; δε μπορεί να το χωρέσει ο νους μας το γιατί. Με τον ίδιο τρόπο νομίζω ότι δεν καταλαβαίνουμε τί σημαίνει να κάνει ένας άνθρωπος χρήση. Οταν κάποιος κτυπάει την ένεση της ηρωίνης ακούτε ότι πηγαίνει αλλού. Και ξέρετε γιατί πηγαίνει αλλού, διότι εκεί που βρίσκεται στον κόσμο, στις καθημερινές σχέσεις, δεν τα βγάζει πέρα, δεν το μπορεί, το άγχος είναι καταλυτικό για την ύπαρξή του και πάει αλλού. Αυτό κάνει.

Επομένως ότι και να του πούμε, παιδί μου είναι κακά αυτά θα σε καταστρέψουνε τα ακούει. Οταν όμως δε μπορεί την πραγματικότητα θα βρει τρόπους διαφυγής να φύγει. Οταν προσφέρονται τα ναρκωτικά και τα συναντήσει θα φύγει μέσα από τα ναρκωτικά. Δε θα το εμποδίσει οποιοσδήποτε λόγος δικός μας.

Οτιδήποτε να πούμε σε έναν άνθρωπο ο οποίος έχει κατάθλιψη, και του πούμε μα

έλα πάμε βόλτα, αυτό εκείνο, να πάμε τα Χριστούγεννα, πάει τα Χριστούγεννα ξέρω 'γώ στη μεγάλη οικογένεια, και μετά το βράδυ που πάει και μένει μόνος του αυτοκτονεί.

Αντί να του κάνουμε καλό του κάνουμε κακό γι' αυτό και οι αυτοκτονίες πότε αυξάνονται; στις γιορτές. Οταν οι άλλοι χαίρονται και ο άνθρωπος δε μπορεί να συμμετάσχει στην χαρά των άλλων. Δηλαδή πρέπει να γίνει κατανοητό ότι υπάρχει ένα έντονο ψυχολογικό πρόβλημα στους νέους ανθρώπους που μένουμε μέσα στη χρήση, όχι που πειραματίζονται, και υπάρχουν και άνθρωποι που πειραματίζονται κάνουν μία βόλτα και φεύγουνε.

Επομένως πρέπει να καταλάβουμε όταν λέμε πρόληψη, ότι δεν ταυτίζεται με την ενημέρωση για τον, όχι ότι δεν δίνουμε ενημέρωση, αλλά για τον απλό λόγο ότι τα λογια που λέμε δεν πιάνουν τόπο τελικά. Δεν πιάνουν τόπο.

Ενα παιδί δε μπορούμε να το σώσουμε ούτε να το προστατεύσουμε με τα λόγια μας τί είναι καλό και τί είναι κακό. Προστατεύεται μόνο όταν το ίδιο μπορεί να συμμετέχει στις δραστηριότητες τις καθημερινές να χαίρεται.

Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό, γιατί διαφορετικά νομίζω ότι θα κάνουμε με όλη μας την καλή θέληση διάφορα πράγματα τα οποία τελικά δεν θα πιάσουν τόπο.

Οσον αφορά για τους εμπόρους, για το κύκλωμα, υπάρχουν, αυτά αφορούν την δίωξη, τον κατασταλτικό μηχανισμό, αλλά ξέρουμε πολύ καλά ότι μόνος του ο κατασταλτικός μηχανισμός δεν μπορεί να φέρει αποτέλεσμα.

Είναι μία αλήθεια του φιλελευθερισμού από την εποχή του Σμίθ, του πατέρα του φιλελευθερισμού, ότι από τη στιγμή που υπάρχει ζήτηση, υπάρχει προσφορά. Δε μπορείτε να την απαγορεύσετε, τόχουμε δει παντού. Αυτό δε σημαίνει ότι δε θα έχουμε απαγορευτικούς μηχανισμούς, κατασταλτικούς νομοθετικά μέτρα, προς θεού. Ομως, δε μπορεί να βασιστούμε σε αυτούς.

ΜΕΛΟΣ: Κοινωνικούς μηχανισμούς θα έχουμε;

ΛΕΚΑΚΗΣ: Κοινωνικούς μηχανισμούς θα έχουμε. Αλλά όταν μιλάμε για κοινωνικούς μηχανισμούς ή για πολιτισμό, ακούω πολύ συχνά και το συζητάγαμε στο διάλειμμα.

Αθλητισμός για παράδειγμα. Σας λέω ότι το να κάνετε αθλητικά σωματεία, να πηγαίνουν τα παιδιά στον αθλητισμό, δε τα προστατεύει κατ' ανάγκην. Το θέμα δεν είναι κάτι να τους απασχολεί. Μόνο εάν διαμορφωθούν οι σχέσεις που παίζονται μέσα εκεί. Και

στα καλύτερα ανθρωπιστικά σωματεία παίζονται σχέσεις εξουσίας και ανταγωνισμού. Αυτό πρέπει να αλλάξει, αυτό είναι το ουσιαστικό.

Διαφορετικά το να κάνουμε πράγματα χωρίς να κοιτάμε το είδος της σχέσης που υπάρχει δε γίνεται τίποτα και αυτό αφορά κυρίως τη διαπροσωπική σχέση γιατί αυτή έχει αξία. Αφορά βεβαίως και τον κοινωνικό λόγο γενικώτερα, αφορά και τον πολιτικό λόγο. Δηλαδή δε είναι δυνατόν να μιλάμε για πρωτογενή πρόληψη και να προσπαθούμε να δημιουργήσουμε και να εδραιώσουμε σχέσεις επικοινωνίας που βασίζονται σε τί; σε πέντε βασικά πράγματα.

Πρώτο και καλύτερο ένα φερέγγυο λόγο, ένα λόγο εμπιστοσύνης και να έχετε πολιτικό λόγο αφερέγγυο. Λοιπόν πρέπει να το δούμε σε όλα τα επίπεδα αυτό. Αλλά όσον αφορά την ενημέρωση πραγματικά θα ήτανε ευχή όλων μας, να λέμε τί πρέπει να κάνουμε, τί είναι το καλό και να το κάνουν οι άνθρωποι να το κάνουν τα παιδιά. Δε το κάνουνε.

Προστατεύεται ένα παιδί μόνο αφ' ης στιγμής αρχίζει να χαίρεται. Αρχίζει να ανταποκρίνεται στις ανθρώπινες σχέσεις και για να μπορέσει να το κάνει αυτό, έτσι; θα το κάνει μόνο εάν λύσει τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από τις πρωταρχικές του σχέσεις. Αλλοιώς αν το φέρει, το φέρει, το επαναλαμβάνει, το επαναλαμβάνει, η ζωή γίνεται δυσπραγική, δυσφορική, δεν μπορεί να αντέξει κανένας τη δυσφορία και κάνει πράγματα. Ενα από αυτά είναι και η χρήση.

Τώρα όσον αφορά την οικογένεια, το θέσατε, δεν ενοχοποιεί κανένας την οικογένεια. Η οικογένεια πολλές φορές μπορεί να κάνει από αγάπη πράγματα. Αλλά κοιτάξτε να δείτε. Μία μητέρα που αγαπάει πολύ το παιδί της, και που τόχει μέσα στην αγκαλιά της δε του κάνει καλό, γιατί δε το αφήνει να ανεξαρτητοποιηθεί. Αυτό δεν το συνειδητοποιεί μία μητέρα βέβαια, διότι από αγάπη το κάνει. Αλλά είναι μία αγάπη που θα λέγαμε επιτρέψτε μου, κάνει πολύ κακό εν τέλει, κάνει πολύ κακό.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ο φιλόζωος σφίγγει το πουλάκι από αγάπη και πεθαίνει.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Βέβαια, γίνεται ασφυκτικός κλοιός. Αυτά αφορά η πρωτογενής πρόληψη, να καταλάβουμε στις διανθρώπινες σχέσεις μας, στις σχέσεις μας ο καθένας αυτό το οποίο παίζεται.

ΜΠΟΤΟΥ: Ο κύριος Λεκάκης απάντησε στις αρχικές παρατηρήσεις και αποσαφήνισε

ακριβώς τις έννοιες.

Εχει ζητήσει το λόγο η κυρία Καναβού, να ετοιμάζεται η κυρία Μεταξά, η κυρία Γριλάκη.

ΚΑΝΑΒΟΥ: Λοιπόν εγώ θέλω να πω δυο πράγματα. Το ένα είναι ότι η κυρία Γλαρέντζου προηγουμένως ανέφερε σχετικά με την προαγωγή της υγείας, ότι πρέπει στα σχολειά να υπάρχει ψυχολόγος και κοινωνική λειτουργός.

Λοιπόν, εγώ δεν έχω δει κάτι τέτοιο στα σχολεία και αναρωτιέμαι ποιά πόρτα θα πρέπει να κτυπήσουμε, ή ποιό υπουργείο ή δε ξέρω τί, προκειμένου να πετύχουμε ώστε να στείλουν στα σχολεία άτομα αυτής της ειδικότητας. Το ένα είναι αυτό.

Και το άλλο θέμα είναι ότι παρόλο που εστάλησαν προσκλήσεις στους εκπαιδευτικούς όλων των σχολείων φαντάζομαι του Ζωγράφου, εγώ με λύπη μου θέλω να αναφέρω ότι από το σχολείο απ' όπου προέρχομαι και έχω παιδί δεν είναι κανείς. Και κάνω αυτή την επισήμανση και αναρωτιέμαι πώς θα μπορούσαμε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών, ώστε να συνεργαστούν με το κέντρο σχετικά με την πρόληψη και φυσικά με την προαγωγή της υγείας.

Γιατί μέσα στα σχολειά, υπάρχουν παιδιά με ιδιαιτερότητες, και με έναν άλλο ψυχισμό που είναι διαφορετικός από κάποια άλλα. Ίσως και θέλουν μία ειδική έτσι παρακολούθηση και αντιμετώπιση. Αυτά. Ευχαριστώ πολύ.

ΜΠΟΤΟΥ: Θάθελα να πω το εξής, ότι η κυρία Κωνσταντάτου έκανε μία αναφορά στο χαιρετισμό της για την ανάγκη ύπαρξης σχολικών ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών στα σχολεία, όχι η κυρία Γλαρέντζου και ως εκ τούτου δε ξέρω δηλαδή αν θάθελε κάποιος από τους ομιλητές να απαντήσει σε αυτό.

Και θα ήθελα και η Κωνσταντίνα να βάλει την διάσταση την δεύτερη που έβαλε η κυρία Καναβού, πώς μπορούμε να προσεγγίσουμε και πώς μπορούμε να φέρουμε περισσότερους ανθρώπους κοντά μας. Είναι δηλαδή κάτι που απασχολεί και εμάς, θα σας πούμε και εμείς την άποψή μας γενικώτερα.

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Να πώ εγώ για το πρώτο ερώτημα, για το θέμα που πολλές φορές το ακούμε πολύ συχνά, εμείς να έρθουνε ψυχολόγοι στα σχολεία, να έρθουνε κοινωνικοί λειτουργοί, να έχουμε μία ώρα μέσα στην εβδομάδα.

Εγώ θα ήθελα να πω ότι και πάλι αυτό δεν λύνει κάποιο πρόβλημα. Δηλαδή

μπορεί να έρθει κάποιος ψυχολόγος και να είναι εξωτερικός συνεργάτης και να έρθει μια φορά την εβδομάδα και από αυτό τον άνθρωπο να περιμένουμε να λύσει όλες τις δυσκολίες και τα προβλήματα που έχουμε, 700 ή 800 παιδιά μαζί με τους γονείς τους.

Ουσιαστικό δεν είναι το να έρθει ένας άνθρωπος και να τραβήξει όλο αυτό που υπάρχει μέσα η δυσκολία. Είναι πώς ή ίδια η κοινότητα, η σχολική κοινότητα, τα ίδια τα μέλη, θα αναλάβουν αυτή την ευθύνη μόνοι τους. Θα μου πείτε εμείς δε το ξέρουμε. Και εμείς χρειαζόμαστε ανθρώπους να μας πούνε τί να κάνουμε και πώς.

Και αυτό είναι σημαντικό. Γιατί αυτό που έτσι σας είπα και λίγο στην αρχή, ότι την ίδια δυσφορία που νοιώθουμε εμείς, όπου δεν είμαστε μέσα στο σχολείο, που νοιώθουμε, που είμαστε μέσα στον εργασιακό μας χώρο, ή στην οικογένειά μας ή στο δρόμο με το γείτονά μας, την ίδια δυσφορία και γιατί όχι και μεγαλύτερη να μην αισθάνεται και ο εκπαιδευτικός ή και το παιδί που βρίσκεται μέσα, ή και γονιός.

Δεν αλλάζει κάτι τα πράγματα αυτά. Είναι σα να λέμε ότι παντού θα έχουμε ένα ψυχολόγο και θα είμαστε από πίσω. Επομένως είναι μία πολύ μεγάλη αλλαγή νομίζω το να πούμε ότι εμείς οι ίδιοι αναλαμβάνουμε την ευθύνη αυτού που κάνουμε και σαφώς χρειάζονται και γνώσεις. Και σαφώς χρειάζεται και ενημέρωση αλλά κυρίως χρειάζεται και ευθύνη γι' αυτό. Να πάρουμε τις διαπροσωπικές μας σχέσεις στα χέρια μας.

Το ένα είναι αυτό, το άλλο είναι πώς θα προσεγγίσουμε τους εκπαιδευτικούς, νομίζω ότι εντάσσεται στην ίδια λογική. Δε μπορούμε να πάμε να κτυπάμε τις πόρτες των σχολείων και να λέμε γειά σας είμαστε το κέντρο πρόληψης, κάνουμε αυτά και αυτά και ελάτε. Γιατί να έρθουν αυτοί οι άνθρωποι; πολλες φορές το αναρωτιέμαι αυτό σε επιστημονική ομάδα.

Γιατί; τί τους λέμε που θα τους κάνει και θα τους προξενήσει το ενδιαφέρον να έρθουνε; εμείς μπορούμε να τάζουμε πολλά, ότι θα τους βοηθήσουμε στην επικοινωνία τους με τα παιδιά, ότι θα τους βοηθήσουμε στην επικοινωνία τους με τους γονείς, ότι θα τους βοηθήσουμε στην επικοινωνία τους μεταξύ τους. Αν δε τους αφορά, αν δε τους νοιάζει; άν η αίσθηση αδυναμίας είναι τόσο μεγάλη που λέει τίποτα δεν γίνεται; και συνήθως εκεί πέφτουμε, γιατί όλοι νομίζουμε ότι τίποτα δε γίνεται.

Χρειάζεται χρόνο για να κατακτηθεί μία σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ αυτών, από εμάς μαζί με εσάς χρειάζεται χρόνος, δε γίνεται από τη μια μέρα στην άλλη, ούτε να πάμε πιέζοντας μπορούμε και κανένα. Αν δε μας εμπιστευθείτε, δε σας γνωρίσουμε και δε μας

γνωρίσετε αυτό είναι το πρώτο βήμα νομίζω και σε αυτό το πρώτο βήμα είναι και η βάση για μία καλύτερη σχέση.

Μαζί με διαφωνίες. Για μένα είναι πολύ σημαντικό που σήμερα, έχουνε βγει και ήθελα να το πω από την αρχή, εδώ σε αυτή την ώρα, σε αυτές τις ώρες όλες οι απόψεις, όλες οι απόψεις και είναι όλες σημαντικές.

Και έχει αναδειχθεί αυτό που γίνεται και έξω. Οτι γίνεται έξω και ζούμε έξω σε οποιοδήποτε χώρο, δεν είναι διαφορετικό απ' αυτό που ζούμε εδώ αυτή τη στιγμή.

Η διαφορετικότητα των απόψεων, οι αντίθετες απόψεις, η συμφωνία μας ή διαφωνία μας, αυτό είναι η επικοινωνία. Να δούμε τί θα το κάνουμε.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε την κυρία Μπακαλού. Θάθελα να κάνω μία παρατήρηση.

Εκ μέρους του δήμου από το συμβουλευτικό κέντρο οικογενειών, θα ξέρετε πάρα πολλοί ότι έχει αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα επικοινωνίας και συμβουλευτικής στα σχολεία, με ψυχολόγους που στέλνονται από την πλευρά του δήμου και αντιμετωπίζουνε περιστατικά μέσα στο χώρο του σχολείου, επικοινωνούν με τους μαθητές, με τους γονείς, με τους εκπαιδευτικούς και υποστηρίζουν την όλη διαδικασία.

Αυτό θα ήθελα να παρατηρήσω και δεύτερο ένα σημαντικό θέμα προβληματισμού που πρέπει να βγει από την ημερίδα, είναι ότι δεν υπάρχουν σχολικές ψυχολογικές υπηρεσίες στην Ελλάδα που υπάρχουνε σε όλο τον κόσμο και σε όλη την Ευρώπη, δηλαδή στις αναπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Είναι δυο προβληματισμοί που πρέπει κάποια στιγμή να το δούμε.

Τώρα ο κύριος δήμαρχος έχει μία ερώτηση στην κυρία Μπακαλού. Τον ακούμε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Το ερέθισμα και μόνο. Οτι το αντικείμενο της σχέσης, είναι το συγκεκριμένο, δεν αρκεί για να αρχίσει η σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τα σχολειά; Πρέπει να αποκτηθεί πρώτα η σχέση και μετά να λειτουργήσει; Λοιπόν; γιατί υπάρχει αυτή η έλλειψη επαφής;

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Εχετε δίκιο, αυτό που εννοούσα εγώ δεν είναι, δεν λειτουργούμε διαζευκτικά, ή το ένα ή το άλλο. Αυτό που προσπαθούμε να γίνεται σύνθεση και θα τους μιλήσουμε, αλλά ο τρόπος που θα τους μιλήσουμε γι' αυτό έχει πολύ μεγάλο ρόλο. Το ποιά είμαι εγώ, το ποιός είναι ο συνάδελφός μου που πάμε και μιλάμε και τί τους λέμε, έχει πολύ μεγάλο νόημα στο τί ανταπόκριση θα πάρουμε από αυτό.

Επομένως είναι και τα δυο. Είναι σίγουρα και το θέμα, είναι και το τί επαφή κάνουμε εμείς με τους εκπαιδευτικούς, και με τους γονείς και με τους διευθυντές, είναι και το τί, και αν αυτούς τους αφορά και τους ενδιαφέρει.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Κωνσταντίνα με συγχωρείς. Εάν εσείς τους λέτε, συγχώρεσέ με αερολογίες, βεβαίως θα πούνε τί μας λέτε τώρα, δεν αξίζει τον κόπο να ακούσουμε. Αλλά υπάρχουνε, υπάρχει μία συζήτηση μεταξύ δυο ομάδων ανθρώπων που έχουνε ανεπτυγμένο πνευματικό επίπεδο κατά τεκμήριο, έτσι;

Επομένως ο ρόλος για τον οποίον γίνεται η συζήτηση, είναι κατανοητός και αποδεκτός και από τις δυο πλευρές. Η επαφή, η ανάπτυξη αυτού του διαλόγου και της σχέσης δικαιολογείται να μην γίνεται;

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Νομίζω ότι η ημερίδα είναι ένα πρώτο βήμα και είναι και είναι η αρχή αυτό.

ΜΠΟΤΟΥ: Οι παρατηρήσεις του κυρίου δημάρχου είναι ουσιαστικές, άλλωστε κάποια στιγμή όταν κτυπάς κάποια πόρτα και δεν ανοίγει, καλόν είναι να ξανακτυπήσεις και καλόν είναι να φέρεις και κλειδαρά.

Ισως είναι πολύ σημαντικό και νομίζω ότι είναι πολύ σωστές προς αυτή την κατεύθυνση οι παρατηρήσεις του κυρίου Δημάρχου. Η κυρία Μεταξά έχει το λόγο.

ΜΕΤΑΞΑ: Εγώ ήθελα να εκφράσω μια ανησυχία που ήτανε με την κόρη μου προχθές που μιλάγαμε, και μου είπε ότι, τέλος πάντων ότι τί πάς να κάνεις αύρι μαμά στην πρόληψη; Και της εξήγησα περίπου τί κάναμε, τί παρακολουθάγαμε κάτι, κάτι σεμινάρια και τα λοιπά.

Και της είπα εσύ να προσέχεις, εσύ να κάνεις, και αφού τελειώσαμε μου λέει μαμά, αφού δε καταφέρνω σε όλα αυτά και μου λές πρόσεχε και τα λοιπά, δηλαδή άμα εγώ δε καταφέρνω κάτι υπάρχει περίπτωση να καταντήσω εκεί, ή να πάω εκεί, ή να δοκιμάσω αυτό επειδή αυτό μου δίνεις να καταλάβω;

Αυτό θέλω να ρωτήσω στον ψυχολόγο και στην κυρία Κωνσταντίνα, όταν την ενημερώνουμε τα παιδιά μας με αυτά που παρακολουθάμε και όλα αυτά, υπάρχει περίπτωση το παιδί αν δε καταφέρνει τους στόχους του, έχουν αυτούς τους φόβους;

ΜΠΟΤΟΥ: Βάζει έναν προβληματισμό σαν μητέρα η κυρία Μεταξά. Πιστεύω ό κύριος

Λεκάκης και η κυρία Μπακαλού μπορούν να πάρουν μία θέση.
Ο κύριος Λεκάκης, κύριε Λεκάκη έχετε το λόγο.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Ναι, εγώ βρίσκω πάρα πολύ ωραίο το ζήτημα που μου θέσατε, πολύ σημαντικό για να κατανοήσει κανένας έτσι πώς παίζονται τα πράγματα.

Ετσι με τις φράσεις που αποτυπώσατε αυτή τη σκηνή, εγώ θάλεγα το εξής. Το ζήτημα είναι να καταλάβει πρώτα απ' όλα κανένας τί λέει ένα παιδί. Τί σας λέει το παιδί εκείνη την ώρα. Ετσι όπως το άκουσα εγώ, όπως το καταθέσατε σας λέει το εξής.

Αν τελικά εγώ δεν τα καταφέρω, δηλαδή δεν είμαι στο ύψος αυτού που με θέλεις, θα με απορρίψεις; θα καταντήσω δηλαδή εξαρτημένος; Αυτό σας λέει. Επομένως, δεν έχετε να απαντήσετε στο παιδί για τις τοξικές ουσίες ή για οτιδήποτε άλλο. Η να το διαβεβαιώσετε.

ΜΕΛΟΣ: Συγγνώμη κατάλαβα το τελείως αντίθετο. Οτι ενώ η μάνα λέει παιδί μου πρόσεχε, πρόσεχε, πρόσεξε, παρότι τα λέει αυτά στη μάνα, έχει το φόβο η μάνα, το παιδί της έχει φόβο; έτσι κατάλαβα.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Το παιδί, αυτό που καταλαβαίνω και εγώ από την εμπειρία που έχω. Το παιδί αυτό που θέτει στη μητέρα εκείνη τη στιγμή είναι, ότι εάν δε τα καταφέρω, δηλαδή αν δεν είμαι αυτό που με θέλεις, θα με απορρίψεις; δηλαδή με την έννοια θα πάρω και εγώ ναρκωτικά; θα καταντήσω εκεί; αυτό λέει στην ουσία. Και κανένας πρέπει να αναγνωρίσει τι μας λένε τα παιδιά, τί μας λένε μέσα από τα λόγια τους και αυτό είναι το ουσιαστικό.

Και να διαβεβαιώσει κανένας το παιδί του, ότι δεν τίθεται τέτοιο θέμα, ότι για την μητέρα θα είναι πάντα το παιδί της, ότι και να γίνει, ότι και να αποφασίσει στη ζωή του, αυτό είναι, η διαβεβαίωση της ασφάλειας.

ΜΕΛΟΣ: Αυτό το καταλαβαίνω και η απάντηση είναι εύκολη. Σε περίπτωση που γίνει η αντίθετη ερώτηση.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Δηλαδή;

ΜΕΛΟΣ: Που την κάνειη ίδια η μάνα. Τόχω ενημερωμένο το παιδί, αποτυχαίνει το παιδί της, αυτή αποδέχεται την αποτυχία, δεν έχει κανένα πρόλβημα, έχει συζητήσει μαζί του, τότε υπάρχει φόβος το παιδί να πάρει ναρκωτικά; Σαν ερώτηση μάνας. Η μάνα το

αποδέχεται, το κοινωνικό σύνολο το αποδέχεται.

ΜΠΟΤΟΥ: Τις προσδοκίες των γονέων, αισθάνεται αποτυχημένο, εκεί είναι η δυσκολία.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Εγώ δεν καταλαβαίνω ποιά είναι η δυσκολία. Μπορείτε να το ξαναδιατυπώσετε;

ΜΕΛΟΣ: Εχω επαφή με το παιδί μου, το νοιώθω, το αισθάνομαι, το αγαπώ όλα αυτά, του λέω ποιά είναι η δυσκολία, δηλαδή τι αποτέλεσμα θα έχει αν μπει στα ναρκωτικά, όλα, όλα αυτά.

Αποτυχαίνει το παιδί, δεν πειράζει παιδάκι μου εσύ να είσαι καλά, θα βρούμε διέξοδο κάπου αλλού και το δέχομαι και αυτό και ξέρει ότι το δέχομαι εμπράκτως, όχι δηλαδή απλά αερολογίες για να περνάει η ώρα. Υπάρχει περίπτωση το παιδί να βρεθεί σε ναρκωτικά;

ΛΕΚΑΚΗΣ: Λοιπόν.

ΜΕΛΟΣ: Ο φόβος της μάνας τώρα, αυτός. Συγγνώμη και σε αυτό να συμπληρώσω και κάτι άλλο. Ετυχε παιδί με ναρκωτικά και του λέω έλα εδώ παιδάκι μου, πες μου ψυχούλα μου, καρδούλα μου πώς τα ξεκίνησες; και τί μου είπε. Είναι τόσο απλό κυρία, είναι δυνατόν να μη τα ξεκινήσεις; κάθε οικογένεια, σε κάθε οικογένεια η μάνα, η γιαγιά, ο παππούς και τα λοιπά, όλα τους τα προβλήματα τα κατασιγάζουνε με τα ηρεμηστικά, τρία - τέσσερα να πάρεις από εκείνα βρίσκεις μιά κάποια λύση. Και μάλιστα μούχουν πει και συνδυασμούς και τρελλάθηκα η γυναίκα, δε δοκίμασα ούτε ένα, γιατί φοβήθηκα μήπως πάθω τίποτα.

Συνδύασε λέει coca-cola με παυσίπονο και θα δεις τί ωραία θα τη βρεις, θα μπορέσετε να κοιμηθείτε, γιατί τους είπα εγώ ήπια ένα ζεστό γάλα και κοιμήθηκα, μέσα στην τάξη αυτά και παρόλα αυτά δεν το κατόρθωσα. Βάλτε λέει εκείνο και εκείνο και θα δείτε πως θα τα καταφέρετε.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Είδατε πόσο ενημερωμένα είναι τα παιδιά;

ΜΕΛΟΣ: Ενημερωμένα; και όμως αυτά τα παιδιά αργότερα κυλούν.

ΜΠΟΤΟΥ: Εντάξει, θα κάνει την τοποθέτησή του ο κύριος Λεκάκης, θα ακούσουμε την

άποψή του και να προχωρήσουμε και παρακάτω.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Εγώ έχω δυσκολία να σας απαντήσω, θα προσπαθήσω όμως με μία εικόνα.

Εχετε μια μητέρα και ένα παιδί που του λέει, παιδί μου πρέπει να προσέχεις αυτό, πρέπει να κάνεις εκείνο, πρέπει αυτό, πώς αισθάνεσαι;

Πάει να μιλήσει το παιδί, ξαναλέει η μητέρα. Οταν όσα και να πει η μητέρα, ο γονιός, αν δεν αφήνει χώρο στο παιδί πραγματικό να αρθρώσει το λόγο του, να σεβαστεί την ετερότητά του, και να αισθανθεί το παιδί, ότι πραγματικά για τη μητέρα και για το γονιό γενικώτερα είναι κάτι που αξίζει, όπως αξίζει να το ακούσει, όπως αξίζει να διατυπώνει γνώμη, αυτό έχει σημασία.

Από εκεί και πέρα ότι λόγια και να πείτε είναι στον αέρα. Δηλαδή, να σας απαντήσω όπως το καταλαβαίνω εγώ. Δηλαδή δεν τίθεται το θέμα ένας γονιός να δέχεται την αποτυχία του παιδιού, μπορεί να την δέχεται την αποτυχία του παιδιού ή να μη τη δέχεται και να είναι το ίδιο και το αυτό.

Το ζήτημα είναι ποιά μορφή επικοινωνίας έχει εγκαθιδρυθεί με το παιδί, έτσι ώστε να ξέρει το παιδί, ότι ανεξάρτητα αν επιτύχει η αποτύχει σε άλφα η βήτα πράγμα, έχει την στήριξη του γονιού. Και έχει ενδοβάλλει μέσα του μία εικόνα ικανού, μία εικόνα σημαντικού για τον σημαντικό άλλο που είναι κατ' εξοχήν οι γονείς.

Αυτό το πράγμα πολλοί γονείς νομίζουνε ότι το κάνουν με τα λόγια τα εξωτερικά. Δεν γίνεται έτσι όμως. Κοιτάξτε να σας μεταφέρω μία εικόνα, επιτρέψτε μου, επιτρέψτε μου για να καταλάβετε πώς παίζουν τα πράγματα.

Εχετε ένα παιδί, βγαίνετε έξω, κάνει κρύο, μπορεί να του πείτε τί θα φορέσει. Αμα του καθορίζετε και το τί θα φορέσει ε, αυτό το παιδί είναι επιρρεπές για τα ναρκωτικά, γιατί δε του αφήνετε κανένα περιθώριο να καταθέσει τη γνώμη του, να έχει επιλογές μέσα το πλαίσιο που του θέτετε, και επομένως δημιουργεί μία εικόνα μή ικανού. Αυτό είναι που παίζεται.

ΜΠΟΤΟΥ: Με συγχωρείτε, νομίζω ότι δε μπορεί να συνεχιστεί αυτός ο διάλογος, γιατί δε βοηθάει και τους υπολοίπους. Απ' ότι κατάλαβα ο κύριος Λεκάκης είπε ξεκάθαρα το εξής.

Αν το παιδί αισθανθεί απόρριψη, δεν είναι καλές οι σχέσεις μεταξύ παιδιού γονέων, οποιαδήποτε αποτυχία που δεν στηριχθεί, καθώς και οποιαδήποτε προβλήματα

υπάρχουν στη λειτουργία της οικογένειας, καθιστούν το συγκεκριμένο παιδί στις κατηγορίες του υψηλού κινδύνου να είναι επιρρεπές στα ναρκωτικά.

Αυτό είναι μία πραγματικότητα που δε μπορεί να αμφισβητηθεί σε κανένα επίπεδο.

ΛΕΚΑΚΗΣ: Σε αυτή την κατηγορία επιτρέψτε μου είναι και τα παιδιά τα λεγόμενα πολύ καλά παιδιά που παίρνουν τους πολύ καλούς βαθμούς. Διότι αυτό που κάνουν αναπαράγουνε αυτό που θέλουνε οι άλλοι γι' αυτό. Το παιδί πρέπει και να επαναστατεί και λοιπά και λοιπά.

ΜΠΟΤΟΥ: Η κυρία Τάρταρη έχει το λόγο.

ΤΑΡΤΑΡΗ: Ευχαριστώ πολύ.

ΜΠΟΤΟΥ: Παρακαλώ.

ΤΑΡΤΑΡΗ: Χαίρομαι πάρα πολύ που είμαι μαζί σας σήμερα, χαίρομαι ιδιαιτέρως γιατί μαζί με πρώην μαθητές μου, γονείς μαθητών μου, συναδέλφους και είναι και οι εθελόντριες της ομάδας εν δήμω, του δήμου Ζωγράφου που είμαι και εγώ μία εθελόντρια.

Θα ήθελα να πω την πείρα μου, ως εκπαιδευτικός, ως μητέρα και ως εθελόντρια. Οτι όποιοι και αν είναι οι λόγοι, όσο πολύπλοκα και περίπλοκα να φαίνονται τα πράγματα και όσες ενστάσεις να έχει και ο καθένας σε επί μέρους ζητήματα, νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να σταθούμε κοντά σε αυτό το πρόγραμμα που κάνει ο δήμος, με όποιες ενστάσεις.

Ας πούμε εγώ θα είχα την ένσταση ότι η Τασία η Μπότου που είναι πρόεδρος εδώ πέρα μας έχει πρήξει απ' την φλυαρία της, συγγνώμη Τασία.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστώ Γεωργία.

ΤΑΡΤΑΡΗ: Εχω την ένσταση ότι πολλοί βάζουν ζητήματα πολύ τεχνοκρατικά που δεν αφορούν και τόσο πολύ αυτή τη σχέση που πρέπει να είναι λίγο διαφορετική τη σχέση στήριξης γονιών, παιδιών, εκπαιδευτικών.

Εχω την άποψη που ίσως έρχεται και σε αντίθεση λίγο με τον κύριο Λεκάκη, ότι δεν είναι μόνο το τόσο στενό κύτταρο της οικογένειας που τα λύνει όλα τα ζητήματα. Γιατί ακόμα και αν απ' την οικογένεια λυθούν πολλά ζητήματα, έρχεται η ευρύτερη

οικογένεια η οποία βομβαρδίζει, δε χρειάζεται να πάμε στο μπαρ, το μπαρ το έχουμε στο σπίτι μας απ' την τηλεόραση.

Βομβαρδίζει τα παιδιά και είναι και λίγο δύσκολο να αντισταθούνε, δεν είναι και αυτή η οικογένεια τόσο δυνατή. Και ξέρετε γιατί χαίρομαι σαν εκπαιδευτικός έστω και συνταξιούχος; Οτι πολλοί λένε ότι το σχολείο, το σχολείο είναι ένας πυρήνας, μεγάλος πυρήνας, δυνατός πυρήνας, που με τις παρεμβάσεις όλων μας, και των συνταξιούχων γίνεται ακόμη πιο δυνατός.

Και αυτή η σύνδεση είναι καταπληκτική, των γονιών, των παιδιών και των καθηγητών. Πρέπει, είναι μία ευκαιρία ακόμα, και εγώ αυτό θέλω να πω, ότι αυτή την ευκαιρία δεν πρέπει να την αφήσουμε να πάει χαμένη.

Και αν ακόμα όπως λέει ο δήμαρχος ή είπε η μητέρα προηγουμένως, πραγματικά δεν έρχονται πολλοί εκπαιδευτικοί. Θα έλεγα ότι αναλογικά τόσοι εκπαιδευτικοί τόσοι έρχονται, τόσοι γονείς τόσοι έρχονται, μια ή άλλη είμαστε. Ετσι είναι τα πράγματα.

Λέω λοιπόν ότι εμείς είμαστε ένας δυνατός πυρήνας. Αυτοί οι λίγοι. Και λέω να μη κάνουμε πολύ κουβέντα ακόμα τώρα για να δούμε και τον άλλο τρόπο εργασίας που έχει παρακάτω, ήθελα να το πω και πιο πριν αυτό, να δούμε και τον άλλο τρόπο εργασίας που έχει παρακάτω να δούμε, αξίζει τον κόπο να πούμε και στους φίλους μας και στους συναδέλφους μας και στα παιδιά, για να δούμε τί θα κάνουμε περισσότερο.

Εγώ συμφωνώ ότι πρέπει να υπάρχει και καταστολή, δε γίνεται να σου είναι ο έμπορος εκεί δίπλα και να λές αντιστέκομαι, θέλω να κάνω δίαιτα λέει η άλλη, αλλά με τόσα ωραία που έφτιαξαν εκεί; η σπανακίπιττα έφυγε. Δε κάνεις δίαιτα, όσο και να σου λένε δε κάνεις, πάνε σε γιατρούς, πάνε εδώ, πάνε εκεί, πάνε σε διαιτολόγους, δίαιτα δε κάνουνε όταν κατατίθενται τα φαγητά. Ετσι είναι, εγώ είμαι και με την καταστολή, είμαι και με την πρόληψη, είμαι όμως πρώτα με αυτό, με τα παδιά που πρέπει να έχουνε μία γερή προσωπικότητα, να σταθούνε τα πόδια τους και να αποφασίσουν.

Εμείς είμαστε ο πυρήνας με όλες τις αδυναμίες μας και αυτό το θεωρώ αδυναμία, σου ζητάω συγγνώμη Τασία μου.

ΜΠΟΤΟΥ: Νάσαι καλά Γεωργία.

ΤΑΡΤΑΡΗ: Με όλες τις αδυναμίες μας πρέπει να συνεχίσουμε για να δούμε πόσο καλύτερα θα το κάνουμε. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΜΠΟΤΟΥ: Η κυρία Κατερίνα, έχω πάρει ένα σημείωμα. Η κυρία Κατερίνα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Τώρα μιλάει η πείρα. Μεγάλωσα δυο παιδιά, η Γεωργία τα ξέρει, τα είχα μωρά και τα κρατούσανε, ήμουνα μόνη μου ως μητέρα.

Προσπάθησα να φυτέψω στα παιδιά μου αξίες, ανθρώπινες αξίες. Την πρώτη φορά το παιδί δε θα το δεχθεί, τη δεύτερη φορά δε θα το δεχθεί. Αλλά νάστε σίγουρες ότι την τρίτη και την τέταρτη μέρα όταν θα μιλήσεις με το παιδί, θα δεις τις ανησυχίες του και θα σε ακούσει. Νάστε σίγουροι γι' αυτό.

Ο χαρακτήρας του παιδιού διαμορφώνεται από τον πρώτο ως τον πέμπτο χρόνο. Οι ειδικοί θα μπορούν να μιλήσουν γι' αυτό. Και αυτά ριζώνουν πια στα παιδιά. Οταν στη μικρή έλεγα, ότι πρόσεξε παιδάκι μου μη σου δώσει έστω και μία καραμέλλα. Οτι θέλεις θα το ζητήσεις από μένα, εγώ θα στο παρέχω.

Λοιπόν άρχισα σιγά σιγά να τα βάζω στο βιβλίο. Με βλέπαν εμένα σιγά σιγά να διαβάζω, άρχισαν κι αυτές να παίρνουν βιβλία. Το πρώτο βιβλίο ήταν ο μικρός πρίγκηπας που διάβασε η μικρή η κόρη μου, της μίλησα για την θρησκεία, το πρώτο είναι η θρησκεία μας.

Μετά είναι η πατρίδα μας και μετά είναι το σπίτι μας. Λοιπόν όλα αυτά, αυτές τις ανθρώπινες αξίες τις φύτεψα. Και τα παιδιά μας αντιμετωπίσανε δυσκολίες, πάρα πολλές δυσκολίες. Κάθε ηλικία έχει και τις δυσκολίες της. Μήπως είχαμε τον κήπο της Εδεμ εμείς τότε;

Λοιπόν, παίζανε, κάνανε, φτιάξανε, και σιγά - σιγά η Αρετή στην Δ δημοτικού, δε θέλω να περιαυτολογήσω για τα παιδιά μου, διάβασε το Λουντέμη, άρχισε να διαβάζει Καζαντζάκη και άρχισε να αγαπάει πάρα πολύ το βιβλίο. Βέβαια, ας είναι καλά ξέρει η κυρία Τάρταρη για την Κική, μία κοπέλλα ανάπηρη η οποία δεν είχε πάει σχολείο, μέχρι και όπερες ήξερε και μιλούσε στα παιδιά μου γιατί εγώ έπρεπε να δουλέψω για να μπορέσω να τα ζήσω.

Τα παιδιά μου είναι δυο επιστήμονες, δόξα τω θεώ, η μεγάλη είναι διεθνολόγος, η μεγάλη είναι στην Εθνική Τράπεζα, η μικρή τελείωσε την Πάντειο, μητέρα μετά αφού έκανε τα παιδιά της και μετά πήρε το πτυχιό και συνεχίζει και αυτή την ίδια τακτική στα εγγόνια μου, αυτό που της έδωσα εγώ, διότι ριζώθηκε αυτό.

Εδωσα πρωτοβουλία στα παιδιά μου, τις άφησα να αγωνίζονται, τις έβαλα μέσα

τα προβλήματα, δε τους έδωσα αντιβιοτικά με το κουτάλι, φάτε. Αυτό προσπάθησα να κάνω, αυτό ήθελα να πω.

Είναι πολύ εύκολο να μεταφέρουμε ότι όλα φταίνε, ότι όλοι είναι άχρηστοι, όλα τούτα, όλα εκείνα, εκτός από εμάς. Αυτό πιστεύω. Γι' αυτό Γεωργία μου θα πρέπει, ναι έχουνε επηρεασμούς τα παιδιά, αλλά εσύ τί θα γαλουχήσεις. Τί γάλα θα του δώσεις του παιδιού, πρέπει να είναι σωστό το γάλα.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ την Κατερίνα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Ευχαριστώ πολύ το δήμαρχο Ζωγράφου για τον ανθρωπισμό του, για το έργο του, όχι δήμαρχε πρέπει να το πω, για το έργο του και την κυρία Μπότου, συνεχίζουν, εργάζονται και εμείς είμαστε δίπλα και θα τους βοηθάμε.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε την Κατερίνα, για την προσωπική κατάθεση της μαρτυρίας της.

Τώρα το σημαντικό πλέον είναι να προχωρήσουμε στα εργαστήρια.

ΜΕΛΟΣ: Κυρία Μπότου.

ΜΠΟΤΟΥ: Ναι.

ΜΕΛΟΣ: Δε μου απαντήσατε σε μία ερώτηση.

ΜΠΟΤΟΥ: Σε ποιά;

ΜΕΛΟΣ: Της εκκλησίας που είχα πει, αν ήταν προσκεκλημένη στην ημερίδα.

ΜΠΟΤΟΥ: Ναι, νόμιζα ότι απαντήθηκε, δε το πρόσεξα. Η κυρία Μπακαλού και αν θέλει κανείς άλλος γιατί θα κλείσει εδώ η διαδικασία να προχωρήσουμε περαιτέρω.

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Είναι σημαντικό που το φέρνετε, εμείς συνεργαζόμαστε, ήδη έχουμε ξεκινήσει μία διαδικασία με όλες τις ενορίες που είναι στο δήμο Ζωγράφου.

ΝΤΑΟΥΝΤΑΚΗΣ: Εγώ σαν πρόεδρος πολιτιστικού φορέα, είμαι πρόεδρος συλλόγου Κρητών Ζωγράφου "Καζαντζάκης" και επειδή έχω κάνει και μία αρκετά μεγάλη θητεία σαν πρόεδρος Γονέων και Κηδεμόνων στα σχολεία που ήταν τα παιδιά μου, ειδικά στο 7ο Γυμνάσιο και Λύκειο.

Αναφερόμαστε εδώ βέβαια για τα ναρκωτικά, για την καταστολή, για την πρόληψη. Λέμε τί προσφέρουν τα σχολεία, τί μπορούμε να κάνουμε εμείς και όλα. Τα

πάντα είναι θέμα δομής κοινωνίας, απ' ότι καταλαβαίνω εγώ.

Μιλάμε για τους διευθυντές των σχολείων, για τους καθηγητές, ότι δε τους προσεγγίζει το κέντρο και το κάθε κέντρο. Καταρχήν έχουμε καταλάβει τί δουλειά κάνουν οι διευθυντές μέσα στα σχολεία ή οι καθηγητές; Την περισσότερη ώρα οι διευθυντές ασχολούνται με τα οικοδομικά του σχολείου. Οι καθηγητές, ας μου πεί ένα παιδί που πηγαίνει σε σχολείο, αν έχει ένα πεντάλεπτο κοινωνικής ενημέρωσης από κάποιον και αν είναι αυτά είναι οι μειοψηφίες.

Εμείς, παλαιότερα χρόνια που πηγαίναμε, εγώ δεν είμαι πολύ μεγάλος, αλλά οι μεγαλύτεροι θα ξέρανε ότι οι καθηγητές συζητούσανε προβλήματα μέσα στο σχολείο πριν απ' το μάθημα. Εχουμε γίνει όλοι κομπιουτεράκια. Εάν αυτό δε το καταλάβουμε όλοι, που έχουμε εμπλακεί σε τέτοιες διαδικασίες, σε φορείς, σε δήμους.

Ο δήμος λέμε το παιδί να του πει ο γονιός, να του κάνει, να του ράνει. Πού θα πάει μετά το παιδί; το παιδί θέλει να διασκεδάσει, το παιδί θέλει να βγάλει την ενέργειά του, πού θα τη βγάλει, έχει ένα κέντρο;

Εγώ για τον ΟΚΑΝΑ, για το κάθε τι, πέρα από την ενημέρωση, θα ήθελα να είναι αρωγός και στην δημουργία κέντρων για τη νεολαία. Στην επαφή με τους συλλόγους. Εμείς κάνουμε ένα έργο, δίνουμε έναν πολιτισμό, μία παράδοση. Το παιδί το βάζουμε σε διαδιακσίες να μάθει τα παραδοσιακά μας, να μάθει κάτι, το απασχολούμε. Δε φθάνει αυτό όμως. Οταν λέει ο γονιός ότι μιλάει στο παιδί του, του μιλάει, αλλά μετά πού το στέλνει; έχει δει μετά πού το στέλνει; Αν το πάει σε αθλητικό σωματείο, έχει χώρους άθλησης; Εχει χώρους να βγάλει την ενέργεια; του δίνουμε; δηλαδή το αφήνουμε το παιδί να ονειρευτεί; αυτό το όνειρο ψάχνει να βρει και το βρίσκει στις ουσίες, γιατί εμείς στην πραγματικότητα δεν έχουμε.

Ας πάμε στα σχολεία. Τί κάνουνε τα σχολεία; εδώ έχουμε πόσα σχολεία; 18 δημοτικά, γυμνάσια δε ξέρω πόσα είναι. Πηγαίνουνε να βλέπουνε τα θέατρα της περιοχής μας; Εγώ το έχω θέσει πάρα πολλές, σαν σύλλογος Γονέων, σαν πρόεδρος στα σχολεία, δεν έχουν ώρα, δεν έχουνε καθηγητή που μπορεί να αναλάβει ευθύνες. Δεν έχουνε κανένα ο οποίος να προκύπτει, για να μπορέσεις να προστατεύσεις το παιδί, πρέπει να του δώσεις κάτι άλλο, που να μη μπορεί, δηλαδή το υπουργείο τί του δίνει; την ύλη να την βγάλει και δε την προλαβαίνει, στο τέλος του κάνει περικοπές για να πάει να δώσει εξετάσεις.

Το τρελλαίνουμε το παιδί και τρελλαινόμαστε και οι ίδιοι. Και εμείς με ψυχοφάρμακα είμαστε οι περισσότεροι γονείς, τί παράδειγμα θα δώσουμε στο παιδί που έχουμε τρελλαθεί από μόνοι μας.

Αυτά τα πράγματα πρέπει να αναδείξουμε, να συζητήσουμε σε ημερίδες που πάρα πολύ σωστές είναι, να ερχόμαστε πιο κοντά σε επαφή με τους συλλόγους, με τους φορείς, με τα πάντα. Το να πας να βρεις ένα καθηγητή, να βάλλεις ένα ψυχολόγο στο σχολείο, ξέρεις πώς θα είναι ο ψυχολόγος στο σχολείο; Σα τους καθηγητές των Αγγλικών που τους είχαμε μια φορά που τους περιπαίζαμε. Λέω.

Στη σημερινή κοινωνία που ζούμε και πως το παίρνουμε το κάθε τί, το να συμβουλέψουμε κάποιον σε τέτοιο, ώστε να του βάλλουμε μία ώρα να κάνει τί. Και γιατρό θέλουμε στα σχολεία και δε τον έχουμε. Και το πρώτο που πρέπει να έχουμε είναι γιατρός και δεν έχουμε ένα γιατρό στα σχολεία αν θα μα συμβεί κάτι. Ειναι πολλές οι ελλείψεις, αλλά πρώτα πρέπει να τα κοιτάξουμε και αυτά τα πράγματα. Να κάνουμε περισσότερη επαφή στην κριτική, γιατί πρέπει να κάνουμε και κριτική του κέντρου.

Εμείς πέρυσι είχαμε συμμετάσχει σε μία εκδήλωση που έκανε το κέντρο στην πλατεία Τερζάκη, ήτανε πάρα πολύ καλή, θάπρεπε να έχει και μία άλλη που έπρεπε να συζητηθεί. Ας πούμε εμείς είχαμε και κάποιες άλλες προτάσεις που είχαμε να καταθέσουμε, την δεύτερη πρόταση την είδαμε τώρα που θα γινότανε κάτι άλλο. Θα πρέπει να έχουνε δηλαδή περισσότερη επαφή και οι φορείς, να δούμε και τι ζητάει αυτή η κοινωνία. Δεν είναι μόνο η καταστολή, όταν θα φθάσουμε στην καταστολή δεν κάνουμε τίποτα. Αν δε προλάβουμε κάποια πράγματα.

Και ο ίδιος ο δήμαρχος να ιδρυθούνε κέντρα. Να σταματήσουμε τις άδειες των μπαρ σε κάθε πολυκατοικία από κάτω και ήδη έχει παρθεί μία απόφαση να μη δίδονται άλλες και αν ανοιχτούνε περισσότερα κέντρα νεότητος, ακόμα και με την βοήθεια των κέντρων αυτών πρόληψης, πώς μπορεί να δομηθεί ένα πράγμα τέτοιο, πώς μπορεί να παρουσιαστεί που να τραβήξει και το παιδί και να μη το ωθήσει σε άλλες καταστάσεις.

ΜΠΟΤΟΥ: Ευχαριστούμε κύριε Νταουντάκη. Ο κύριος Νταουντάκης ήρθε κάπου στη μέση της ημερίδας, όσον αφορά τα αθλητικά κέντρα, τα πολιτιστικά, τη σύνθεση και τις δυνατότητες έχουν απαντηθεί, δεν επανερχόμαστε.

Για το θέμα των εκπαιδευτικών, θα αναλάβει η κυρία Μαυρομματάκη να

απαντήσει για τις θέσεις των εκπαιδευτικών, γιατί είναι κρίμα να αδικούμε τους εκπαιδευτικούς. Οσον αφορά για την συνεργασία με το κέντρο πρόληψης και τις διαδικασίες, και τα λοιπά θα σας πει και η κυρία Μπακαλού και αν θέλετε και εγώ, γιατί υπάρχει και άψογη συνεργασία και το ξέρετε και συνεχόμενη.
Η κυρία Μαυρομματάκη.

ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΚΗ: Εγώ δε θα πω πολλά, έτσι λίγο, αλλά αισθάνθηκα την ανάγκη να πω δυο πράγματα, διότι ακούγεται κυρίως από γονείς ότι για όλα είναι ικανό το σχολείο, αλλά δεν κάνει τίποτα, ότι τα πάντα εξαρτώνται απ' το σχολείο αλλά δεν κάνει τίποτα.

Θα συμφωνήσω με τη Γεωργία για να μη το πω έτσι σε αυτό που είπε ότι μία η άλλη είμαστε, με την έννοια ότι είμαστε πόσοι εκπαιδευτικοί είμαστε, προσκλήσεις είχαν σταλλεί και σε γονείς, πόσοι γονείς είμαστε εδώ μέσα.

Οσο για τους διευθυντές ότι απασχολούνται με τα κτιριακά και τα οικοδομικά και αυτά, δυστυχώς δε το θέλουν ούτε οι ίδιοι, είναι αναγκασμένοι όμως γιατί δεν έχουνε κάποιον στο σχολείο που έπρεπε να υπάρχει για να ασχολείται με αυτά. Δεν έχουν επιστάτες, ή δεν έχουμε γραμματείς που θα έπρεπε να ασχολούνται με άλλα διεκπαιρεωτικά θέματα, οπότε αναγκαζόμαστε να επωμισθούμε και αυτό το ρόλο και του επιστάτη και του γραμματέα, και του φύλακα και του χωροφύλακα και του ψυχολόγου και του εκπαιδευτικού.

Ούτε νομίζω ότι ήταν καλύτερα τα πράγματα. Πρέπει να είμαστε περίπου στην ίδια ηλικία, πριν 25 χρόνια που πήγαινα εγώ σχολείο, είχαμε καλύτερη σχέση με τους καθηγητές. Ετσι καλύτερες, έγω θυμάμαι ότι τους φοβόμουνα. Εμείς ως εκπαιδευτικοί και τί συμβαίνει ξέρουμε και προσπαθούμε. Εκείνο που πρέπει να κάνουμε είναι, να ξεπεράσουμε όλοι και οι γονείς αυτά τα στερεότυπα και αυτές τις λογικές, ο καθηγητής, γιατί ειλικρινά γιατί αν ακούσει κάποιος απ' τους γονείς, που μίλησαν το παιδί του να μιλάει με αυτό τον τρόπο για τους εκπαιδευτικούς, προφανώς εγώ μέσα την τάξη ή έξω από την τάξη ότι και να κάνω θα με περιπαίζει. Είμαι και γαλλικού και προφανώς θα είναι και πιο εύκολο.

Εάν δηλαδή δεν έχουμε συνεργασία με τους γονείς, με τα παιδιά, με τα κέντρα. Χρειάζεται όλοι μαζί, χωρίς προκαταλήψεις.

ΜΠΟΤΟΥ: Ενα λεπτό κύριε Νταουντάκη να πω κάτι, γιατί πρέπει κάποια στιγμή να

αποκαθιστούμε τα πράγματα. Εχουνε συνεργασίες οι εκπαιδευτικοί, κάνουν υπεράνθρωπες προσπάθειες, δημιουργούν θεατρικές ομάδες, κάνουν πολιτιστικά, κάνουν εκδηλώσεις, ναι κύριε Νταουντάκη και εγώ είμαι μάρτυρας που συμμετέχω σε αυτές τις διαδικασίες. Ακούστε να δείτε, και όχι μόνο αυτό, και τα σχολεία μας ειδικά στην πολιτιστική δράση έχουνε και διακρίσεις. Για να μη ξεχνάμε πέρυσι ότι η θεατρική ομάδα του 6ου, ήρθε πρώτη στην Αττική και συμμετείχε στον Πανελλήνιο διαγωνισμό θεατρικών αγώνων του υπουργείου Παιδείας. Μιλάμε για τρομερές προσπάθειες, υπάρχουν φιλότιμοι εκπαιδευτικοί που ξεπερνάνε το ωράριό τους, που ξεπερνάνε τις υποχρεώσεις τους και είναι κοντά τα παιδιά και είναι οι περισσότεροι έτσι, γι' αυτό κρατιέται και η οικογένεια και τα παιδιά και η κοινωνία και το σχολείο.

Οι εκπαιδευτικοί δίνουν την ψυχή τους οι περισσότεροι, υπάρχουν και εξαιρέσεις, είναι άδικο να τους καταλογίζουμε.

ΝΤΑΟΥΝΤΑΚΗΣ: ...ομιλητής εκτός μικροφώνου...

ΜΠΟΤΟΥ: Τώρα να κάνω μία παρατήρηση για τους σχολικούς ψυχολόγους. Η δομή των σχολικών ψυχολόγων δεν είναι για να μπαίνουνε να βλέπουνε μία ώρα τους μαθητές. Αν θέλουμε να αναπτύξουμε ένα πρόγραμμα προαγωγής υγείας και σχολικές ψυχολογικές υπηρεσίες υπάρχει συγκεκριμένη δομή συνεργασίας πολλών φορέων, που ανταπεξέρχεται από την πρόληψη μέχρι τη διάγνωση, την αξιολόγηση και τη θεραπεία του παιδιού και λειτουργεί ένα σύστημα δομημένο που κάποια στιγμή θα το αναπτύξουμε, αλλά αυτό είναι πολιτικό θέμα για να ασκηθεί πολιτική πάνω σε αυτό και δεν είναι αυτή τη στιγμή επί του παρόντος.

Για την συνεργασία και τα λοιπά που έβαλα, η Κωνσταντίνα να κάνει μια αναφορά και να προχωρήσουμε στα περαιτέρω στα εργαστήρια.

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Τώρα δεν έχω καταλάβει, ποιά συνεργασία;

ΜΠΟΤΟΥ: Είπε ότι από την εκδήλωση που κάναμε και τα λοιπά και μετά είναι η δεύτερη προσπάθεια, υπήρχανε προτάσεις που δεν εισακουστήκανε για πέρυσι και ότι δεν υπάρχει καλή συνεργασία.

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Νομίζω ότι είμαστε στο δεύτερο βήμα, έχουμε προχωρήσει αυτό που χρειαζότανε να γίνει, είναι μία αξιολόγηση της περυσινής ημερίδας και θα ήτανε

σημαντικό να την κάναμε με όλους αυτούς που συμμετείχανε.

Αυτό που θέλουμε είναι να προχωρήσουμε στη συνεργασία και γι' αυτό κιόλας στείλαμε και σε όλους τους πολιτιστικούς συλλόγους τη συνέχεια αυτού του βήματος.

Το ποιά είναι αναλυτικά η συνεργασία με τους φορείς του δήμου, είναι νομίζω κάτι που χρειάζεται να το πείτε, είναι η κυρία Αναγνωστάκη, είναι υπεύθυνη, δεν είναι όμως για τώρα, αυτή τη στιγμή, αλλά αυτό που εγώ μπορώ να δεσμευτώ και ως πρόγραμμα έχουμε δεσμευτεί και ως κέντρο, είναι ότι η συνεργασία αυτή συνεχίζεται με τους τρόπους που μπορούμε και είναι η καταλληλώτερη.

Ξέρω ότι δε σας λέω κάτι συγκεκριμένο, είναι κάτι γενικό, αλλά αυτό αφήστε και λίγο το χρόνο να δείξει.

ΜΠΟΤΟΥ: Και λειτουργεί βάσει επιστημονικών δεδομένων όλες οι προσεγγίσεις και οι εργασίες που γίνονται στο κέντρο. Και να πω και κάτι, επειδή υπάρχει εκπρόσωπος του ΟΚΑΝΑ, όλα αυτά εγκρίνονται και συζητιούνται και είναι κοινή γραμμή με τον ΟΚΑΝΑ, ώστε να υπάρχει συνέχεια και να ακολουθεί συγκεκριμένα στάδια για να δομηθεί πολύ καλά αυτή η παρέμβαση που κάνουμε.

Θάθελα τώρα, ολοκληρώνοντας και μή υπάρχοντος κανενός άλλου να πει τίποτα να προχωρήσουμε στα εργαστήριά μας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ Ι

Σχολική κοινότητα και πρόληψη: Πλαίσιο και άνθρωποι, δυνατότητες και προοπτικές. Εφαρμογές στο 6ο Γυμνάσιο.

Γεωργία Κοτσαύτη, Κων/νος Κατάκης, Γεώργιος Εφραίμ, Δέσποινα Καταπότη, Δέσποινα Μαυρομματάκη, Βάσω Κανναβού - Λιάπη, Ελένη Χατζηπαναγιώτου.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Στη συνέχεια κάνουμε μία αλλαγή στο πρόγραμμα όπως το βλέπετε, θα γίνει το πρώτο από τα δυο εργαστήρια, δε θα γίνουν και τα δυο, και το εργαστήριο αυτό θα γίνει σε αυτό το χώρο και θα γίνει τώρα.

Θα κάνουμε πρώτα, θα γίνουν οι εισηγήσεις, σε αυτό το εργαστήρι θα δείτε και μία εφαρμογή προγράμματος πρόληψης που έγινε στο 6ο Γυμνάσιο, να κάνουμε τις εισηγήσεις και μετά να κάνουμε το διάλειμμα για το φαγητό σύντομα για να ακολουθήσει η συζητήση.

Το δεύτερο δε θα γίνει, είχαμε βάλλει μία προϋπόθεση να έχουμε έναν αριθμό συμμετοχών για να μπορέσουν να γίνουν και τα δυο εργαστήρια, ο αριθμός όμως επιτρέπει να γίνει το ένα και είναι και καλύτερα για να δούμε και αυτή την συγκεκριμένη εφαρμογή μέσα από τους ανθρώπους που την έχουν δουλέψει, είναι ένα ζωντανό παράδειγμα.

ΜΠΟΤΟΥ: Θα προχωρήσουμε τα εργαστήρια και μετά θα έχουμε γεύμα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ: Να έρθει ο συνάδελφος κύριος Κωνσταντίνος Κατάκης, κλινικός ψυχολόγος.

Να έρθει ο κύριος Εφραίμ διευθυντής του 6ου Γυμνασίου.

Η κυρία Καταπότη.

Η κυρία Μαυρομματάκη επίσης καθηγήτρια του 6ου Γυμνασίου.

Η κυρία Κανναβού Λιάπη εκπρόσωπος από την ομάδα γονέων.

Και η κυρία Χατζηπαναγιώτου, επίσης εκπρόσωπος της ομάδας γονέων.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΟΤΣΑΥΤΗ

ΚΟΤΣΑΥΤΗ: Οπως είπε πριν και η συνάδελφός μου η κυρία Αναγνωστάκη, γίνεται μία αλλαγή στο πρόγραμμα, θα γίνει το ένα εργαστήριο από τα δυο για λόγους

λειτουργικότητας. Ο τίτλος είναι σχολική κοινότητα και πρόληψη, πλαίσιο και άνθρωποι, δυνατότητες και προοπτικές, εφαρμογές στο 6ο Γυμνάσιο.

Να σας πω καταρχήν ότι αυτό που εγώ χαίρομαι πιο πολύ στη σημερινή ημερίδα είναι πρώτον γιατί βλέπω ανθρώπους παλιούς με τους οποίους έχουμε συνεργαστεί και έχουμε μοιραστεί και πολύ σημαντικές εμπειρίες, δεύτερον ότι βλέπω ανθρώπους που γνωρίζω, που γνώρισα μάλλον μέσα στα πλαίσια της προετοιμασίας αυτής της ημερίδας, και είναι ως επί το πλείστον εκπαιδευτικοί, γιατί εγώ συνεργάζομαι πιο πολύ με τους εκπαιδευτικούς και είσαστε εδώ και άνθρωποι που βλέπω σήμερα για πρώτη φορά και η ημερίδα είναι αφορμή για να γνωριστούμε.

Σκεφθήκαμε αυτό το εργαστήριο έτσι ώστε να έχετε τη δυνατότητα και εσείς να δείτε σε πιο πρακτικό επίπεδο πώς λειτουργεί η πρόληψη και πως μπορεί να πάρει σάρκα και οστά μέσα σε ένα σχολείο.

Εγώ θα σας μιλήσω λίγο από την πλευρά του κέντρου πρόληψης, για το πως δημιουργήθηκε αυτή η συνεργασία.

Στη συνέχεια θα μιλήσει ο κύριος Κατάκης που συνεργάζεται με τα παιδιά, θα μιλήσει ο κύριος Εφραίμ από την πλευρά του διευθυντή ενός σχολείου γιατί πραγματικά ο ρόλος ενός διευθυντή μέσα στο σχολείο είναι πολύ ξεχωριστός, εμείς το έχουμε δει από την εμπειρία μας, ότι ένας διευθυντής πραγματικά μπορεί να είναι πάρα πολύ βοηθητικός να υλοποιηθούνε προγράμματα πρόληψης στο σχολείο του, θα μιλήσουνε οι εκπαιδευτικοί κυρία Καταπότη και κυρία Μαυρομματάκη που αυτή τη στιγμή υλοποιούνε πρόγραμμα πρόληψης και προαγωγής της υγείας στο έκτο Γυμνάσιο, θα μιλήσουν και η κυρία Χατζηπαναγιώτου και η κυρία Κανναβού ως εκπρόσωποι σεμιναρίου γονέων.

Οπως είπανε και πολλοί ομιλητές πριν από μένα, θα το πω πολύ γενικά, ο στόχος της πρωτογενούς πρόληψης είναι να εφοδιάσει τον άνθρωπο με τις δεξιότητες εκείνες της ζωής, έτσι ώστε να μπορεί να φροντίζει την υγεία του και ως βιοψυχοκοινωνικό όν μιλάμε για κοινωνική υγεία, τις σχέσεις τις διαπροσωπικές, τη σωματική του υγεία και την ψυχική του, έτσι ώστε να μην έχει ανάγκη να κάνει χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.

Στα προγράμματα τα οποία υλοποιούμε εμείς έχουνε πραγματικά ξεχωριστή θέση οι νέοι. Αυτά τα οποία κάνουμε προορίζονται για τους νέους.

Λέμε λοιπόν ότι σε εμάς πραγματικά εξέχουσα θέση κατέχουν οι νέοι, η δουλειά μας είναι προσανατολισμένη στο να βοηθήσουμε και να εκπαιδεύσουμε τους νέους έτσι

ώστε να μην έχουν ανάγκη την χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών. Και στα πλαίσια της σύγχρονης κοινωνίας γι' αυτό το πράγμα χρειάζεται από τη μία εκπαίδευση, και από την άλλη σχετίζεσθαι. Ξέρουμε επίσης όμως πάρα πολύ καλά ότι για να γίνει αυτό το πράγμα, χρειάζεται τις ίδιες δεξιότητες να αποκτήσουμε και εμείς οι άνθρωποι, οι ενήλικες δηλαδή, οι άνθρωποι που συνοδεύουνε στο μεγάλωμά τους τους νέους.

Γιατί τώρα το σχολείο. Εχουμε επιλέξει το σχολείο γιατί μέσα σε αυτό το χώρο συναντιώνται οι κυριώτεροι πρωταγωνιστές της ζωής των νέων, γονείς και εκπαιδευτικοί που μπορεί να παίξουνε καθοριστικό ρόλο ακριβώς σε αυτές τις δεξιότητες που λέγαμε, στις δεξιότητες ζωής, προκειμένου τα παιδιά να μην έχουν ανάγκη την χρήση ουσιών.

Και για μας και στο πρόγραμμά μας η συνεργασία με την σχολική κοινότητα, έχει μία εξέχουσα σημασία. Η συνεργασία μας τώρα με το 6ο ξεκίνησε το 1999 όταν το σχολείο το ίδιο θα διοργάνωνε μιά εκδήλωση για τις εξαρτησιογόνες ουσίες, από παιδιά τα οποία πηγαίνανε στην Γ Γυμνασίου τότε, κυρία Γεωργούλα καλά τα λέω; στην Γ Γυμνασίου και θελήσανε κάποια στιγμή στα πλαίσια του μαθήματος της βιολογίας να κάνουνε μία εκδήλωση για τα ναρκωτικά, και εμείς συνεργαστήκαμε με τους εκπαιδευτικούς, πιο πολύ με την κυρία Γεωργούλα και κάποιες άλλες που συμμετείχανε, έτσι ώστε τα παιδιά να μπορέσουνε, με την ενεργητική τη δική τους συμμετοχή να παρουσιάσουνε μία εκδήλωση.

Το πιο σημαντικό που θυμάμαι εγώ από εκείνη την εκδήλωση ήτανε το πολύ ζεστό συναισθηματικό κλίμα που υπήρξε, ήτανε παιδιά Γ Γυμνασίου, που σημαίνει ότι αποχωρίζονταν το σχολείο τους, υπήρχαν γονείς και εκπαιδευτικοί σε εκείνη την εκδήλωση, και λέω πραγματικά ότι αν μή τι άλλο θυμόμουν αυτό το πράγμα, ότι είναι αυτές οι σχέσεις οι ανθρώπινες που αξίζει να ζούμε για να λέμε ότι αξίζουμε να πηγαίνουμε και τη ζωή μας παραπέρα, και όχι απλά να επιβιώνουμε.

Και θυμάμαι επίσης και τα πολύ ωραία σχόλια που κάνανε σε διαφημίσεις για το αλκοόλ. Και για τα τσιγάρα, για τις νόμιμες δηλαδή ουσίες, που έτσι με την εξυπάδα των παιδιών είναι και πολύ πιο αποτελεσματικά πολλές φορές απ' αυτά που κάνουν οι μεγάλοι.

Αυτή λοιπόν ήταν η πρώτη ευκαιρία που είχαμε για συνεργασία. Το 2000 λοιπόν, την επόμενη σχολική χρονιά βρισκόμαστε πάλι για να συνεργαστούμε σε ένα πρόγραμμα που θα ήταν από την αρχή του χρόνου.

Αρχίζει λοιπόν μία συνεργασία η οποία ξεκινάει με τις επαφές με τον κύριο Εφραίμ, το διευθυντή του σχολείου και διοργανώνουμε απο κοινού μέσα στο χώρο του σχολείου με πάρα πολλές δουλειές που ανέλαβε να κάνει το ίδιο το σχολείο, μια σχολική συνάντηση.

Τί σημαίνει αυτό το πράγμα. Δόθηκε η ευκαιρία πρόσκλησης σε γονείς και εκπαιδευτικούς να βρεθούμε και του κέντρου πρόληψης, να βρεθούμε μαζί στο χώρο του σχολείου για δυο ώρες και να μιλήσουμε για το ζήτημα των εξαρτησιογόνων ουσιών από τη δική μας πλευρά.

Δηλαδή, τί σημαίνει σήμερα στη σύγχρονη κοινωνία χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, τί μπορούμε να κάνουμε εμείς και ποιά είναι η φιλοσοφία της πρόληψης. Για μας αυτός ο διάλογος ήταν πολύ σημαντικός, όσο σημαντικός ήταν και ο διάλογος που έγινε και πριν όπως έλεγε και η Κωνσταντίνα η Μπακαλού, για ζητήματα που αφορούν την υγεία όλων μας.

Συμμετείχανε πολλοί γονείς, και συμμετείχανε επίσης και πολλοί εκπαιδευτικοί, έγινε αυτός ο διάλογος και εκεί μπήκανε και οι βάσεις της συνεργασίας που είχαμε στη συνέχεια.

Ενημερώθηκαν επίσης οι άνθρωποι που ήταν εκεί για τα προγράμματα στα οποία μπορούσαν να συμμετέχουνε, σεμινάρια εκπαιδευτικών σε εθελοντική συμμετοχή που σημαίνει εκτός ωρών εργασίας, για εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονταν να δούνε πώς μπορούμε, πως μπορεί ένας εκπαιδευτικός μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία την ίδια στιγμή που κάνει το μάθημά του να ενεργεί και προληπτικά, δηλαδή να μπορεί να εμφυσήσει στο παιδί, να μπορεί να στηρίξει το παιδί να αποκτήσει τις δεξιότητες εκείνες που είναι απαραίτητες έτσι ώστε να μην κάνει χρήση ουσιών.

Στα σεμινάρια αυτά επίσης συζητάμε και για τις εξαρτησιογόνες ουσίες έτσι ώστε να υπάρχει μία έγκυρη ενημέρωση, περισσότερο μετά για τη φιλοσοφία της πρόληψης και για δεξιότητες επικοινωνίας.

Από την άλλη μεριά επίσης ενημερώθηκαν οι γονείς που ήταν εκεί και ενδιαφέρονταν και για σεμινάρια γονέων που θα ξεκινούσανε, τα οποία επίσης δίνουνε σημασία και εστιάζουνε σε μία έγκρυση γνώση για τις εξαρτησιογόνες ουσίες, και μετά στις δεξιότητες επικοινωνίας στην οικογένεια, γιατί έχει δειχθεί ότι όταν μπορούμε μέσα στην οικογένειά μας να παλεύουμε τις σχέσεις επικοινωνίας, να δημιουργούμε βάσεις για

μια δημιουργική επικοινωνία, τότε μειώνονται και οι πιθανότητες οι νέοι να κάνουνε χρήσεις ουσιών. Και χαιρόμαστε και πιο πολύ τη ζωή μας. Γιατί πρόληψη έτσι και αλλοιώς δεν είναι μόνο να μην κάνουμε χρήση ουσιών, είναι πώς μπορώ τελικά να έχω πρόσβαση και στο ευ ζειν.

Σε εκείνη τη φάση αυτό που ήτανε πολύ σημαντικό επίσης, είναι ότι τα σεμινάρια των γονέων, γινόντουσαν μέσα στο χώρο του σχολείου. Υπήρξε σε αυτή την πλευρά έτσι για να σταθώ, μία πολύ θετική συνεργασία με το διευθυντή, ήταν ένας άνθρωπος που εμείς όσες φορές απευθυνθήκαμε και όσες φορές συνεργαστήκαμε, ξέραμε ότι είναι ένα ανοικτό σχολείο, το οποίο είναι εκεί για να μας βοηθήσει να μπορέσουμε να βρούμε τους γονείς, να μπορέσουμε να βρούμε τους εκπαιδευτικούς και να συνεργαστούμε.

Μεγαλώνοντας λοιπόν και η πρόληψη μαζί με εμάς, περνάει και εκείνη η σχολική χρονιά στην οποία γίνεται ένα σεμινάριο εκπαιδευτικό, στο οποίο συμμετείχανε έξι εκπαιδευτικοί από το Γυμνάσιο, ένας πολύ μεγάλος αριθμός για τα δεδομένα τουλάχιστον της δουλειάς της δικιάς μας στο δήμο Ζωγράφου, να συμμετέχουν έξι εκπαιδευτικοί από ένα Γυμνάσιο και λειτουργήσαν και σεμινάρια γονέων.

Παιρνώντας εκείνη η χρονιά, ξαναβρισκόμαστε με τους εκπαιδευτικούς την επόμενη, κύλισε με τα σεμινάρια, ξαναβρισκόμαστε, και τα μεν σεμινάρια γονέων συνεχίζουνε με εμβάθυνση πιο πολύ σε θέματα επικοινωνίας, αφού έχει τελειώσει ο πρώτος κύκλος και με τους εκπαιδευτικούς προχωράει σε μία άλλη μορφή συνεργασίας που είναι η υλοποίηση ενός προγράμματος αγωγής υγείας στο σχολείο.

Εχουνε ήδη μία εκπαίδευση αρκετά γερή που έχει ενδυναμώσει τις καθηγήτριες και από 'κει και πέρα από εκείνες που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα, κάποιες συνεχίζουνε μέσα στην τάξη να εφαρμόζουνε αυτά που έχουνε μάθει και η κυρία Καταπότη με την κυρία Μαυρομματάκη που θα σας πούνε στη συνέχεια για τους στόχους του προγράμματος, συνεχίζουμε να έχουμε μιά συνεργασία σε εβδομαδιαία βάση, όπου συνεργαζόμαστε για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος που θα σας πούνε εκείνες τί είναι.

Αυτά ήθελα να σας πω εγώ, δίνοντας πολύ γενικά το πώς λειτουργούμε στο πρόγραμμα. Το πιο σημαντικό θα σα το πω τώρα, είναι ότι στη δουλειά τη δικιά μας τουλάχιστον και είναι μία κοινή διαπίστωση και όλων των ανθρώπων που δουλεύουμε στο κέντρο πρόληψης, ένα πολύ σημαντικό κομμάτι είναι η εκπαίδευση, η εκπαίδευση η

δική μας καταρχήν. Ενα πολύ σημαντικό όμως κομμάτι που το ξέρουμε, είναι ότι το καλό που κερδίζουμε εμείς οι άνθρωποι και το καλό που παλεύουμε στις σχέσεις μας αυτό είναι που μπορούμε να δώσουμε και μετά παραέξω.

Αν παλεύουμε εμείς τις σχέσεις μας στο κέντρο, ο καθένας στην προσωπική του ζωή, εγώ με τις καθηγήτριες, η Κωνσταντά τα σεμινάρια γονέων, ο Κωνσταντίνος και η Μαρία η Μαμιδάκη με τα παιδιά, αυτό το καλό που παίρνουμε, αυτό δίνουμε.

Και η εμπειρία μου με το συγκεκριμένο σχολείο μου δείχνει ότι το σχολείο πραγματικά υπάρχει ως πλαίσιο, υπάρχει ως μία συγκεκριμένη δομή που εμείς δε μπορούμε να την αγνοήσουμε, εξ άλλου δεν είναι του ήθους μας, το σεβόμαστε, αλλά από εκεί και πέρα εγώ είχα και την εμπειρία του να δω ότι όταν οι άνθρωποι τελικά θέλουμε, φτιάχνουμε και εμείς οι ίδιοι το πλαίσιο, και ότι μπορούμε τελικά να αξιοποιούμε τις καθημερινές δυνατότητες και δυσκολίες που υπάρχουνε για να μπορούμε να πηγαίνουμε παραπέρα.

Αυτά ήθελα να πω εγώ. Ευχαριστώ πολύ. Θα δώσω λίγο το λόγο τώρα στον κύριο Κατάκη, το κάνω κύριε Εφραίμ επειδή είναι από το κέντρο πρόληψης.

ΟΜΙΛΙΑ κ. ΚΑΤΑΚΗ ΚΩΝ/ΝΟΥ

ΚΑΤΑΚΗΣ: Δεν έχω σκοπό να μακρυγορήσω γιατί ήθελα να πω μερικά πράγματα στην αρχή για τη φιλοσοφία έτσι της προσέγγισης γιατί να προσεγγίσουμε μαθητές Γυμνασίου.

Με βάση το τριετές μας πρόγραμμα νομίζω ότι η συζήτηση πιο πριν κάλυψε πάρα πολλα σημεία από αυτό και νομίζω ότι θα περιττολογήσω για ποιό λόγο τελικά θα πρέπει να προσεγγίσουμε τους μαθητές του Γυμνασίου.

Αυτό το οποίο θα ήθελα να πω, είναι ότι η προσέγγιση των μαθητών του Γυμνασίου όπως και του Δημοτικού και ακόμα χειρότερα του Λυκείου είναι μία πάρα πολύ δύσκολη υπόθεση, γιατί ο ελεύθερος χρόνος τον οποίον έχουνε είναι τόσος λίγος που πραγματικά είναι πάρα πολύ δύσκολο να τον αφιερώνανε σε ένα κέντρο πρόληψης.

Δηλαδή, ένα ιδανικό κέντρο πρόληψης για μας θα ήτανε ένας χώρος στον οποίον θα μπορούσανε αυτοί οι άνθρωποι αυτής της ηλικίας να έρθουνε και να περάσουνε

δημιουργικά το χρόνο τους. Να βρούνε, να τους δοθεί μία ευκαιρία να προβληματιστούν, να κάνουν πράγματα για τον εαυτο τους, να κάνουν πράγματα.

Δυστυχώς ο χρόνος τους όμως είναι τόσος λίγος που είναι δύσκολο να τους προσεγγίσει κάποιος, γι' αυτό και η συνεργασία μας με τον κύριο Εφραίμ όσον αφορά και την πρώτη και την τρίτη Γυμνασίου μπήκε κυρίως στο σχολικό πρόγραμμα. Αναγκαστήκαμε δηλαδή να γίνει αυτή η συνεργασία μέσα στο σχολικό πρόγραμμα.

Αυτό λοιπόν το οποίο θα σας πω είναι τί έγινε και τί πρόκειται να γίνει. Αυτό το οποίο έγινε, ήτανε μία παρέμβαση στην πρώτη Γυμνασίου, όπου ήτανε δυο δίωρες διδακτικές ώρες, δυο δίωρες διδακτικών ωρών συναντήσεις, ελπίζω να το είπα καλά, όπου είχανε έτσι, θα σας πω τους στόχους αυτών των συναντήσεων με τα παιδιά, στις οποίες συναντήσεις ήμουνα εγώ και η Μαρία η Μαμιδάκη, στόχος ήταν η γνωριμία πρώτα απ' όλα των μαθητών με το κέντρο πρόληψης, και τον τρόπο της δουλειάς μας, η δυνατότητα έτσι να εκφραστούν, η ενίσχυση έτσι της έκφρασής τους μέσα σε μία τάξη που σημειωτέον πρώτη Γυμνασίου και σαν ομάδα να το δούμε δεν είχαν προλάβει ακόμα να δεθούν τόσο πολύ.

Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους και η διερεύνηση των αναγκών τους έτσι ώστε να σχεδιαστεί αργότερα μία κατάλληλη γι' αυτούς δράση.

Αυτό που ούτε λίγο ούτε πολύ σας είπε πριν η Γεωργία ότι αποτελεί το στόχο του προγράμματός μας, έτσι ενίσχυση αυτών των παραγόντων που βοηθάνε τα παιδιά να επιλέξουν μιά ζωή με υγεία.

Αυτό το οποίο πρόκειται να γίνει και κάτι το οποίο βέβαια είχε προηγηθεί και σε συνεργασία με άλλα Γυμνάσια του δήμου Ζωγράφου, ήταν το να, κατόπιν βέβαια αιτήματος των ίδιων των καθηγητών, ήταν να υπάρξει κάποια υποστήριξη από εμάς, όσον αφορά το μάθημα της βιολογίας και της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής στο κομμάτι των εξαρτησιογόνων ουσιών, όπου εκεί αναλαμβάναμε εμείς το συγκεκριμένο μάθημα, μπαίνοντας μέσα στην τάξη και κάναμε με τον δικό μας τον τρόπο ένα μάθημα για τις εξαρτησιογόνες ουσίες και ένα μάθημα το οποίο λιγάκι μπορεί να ευαισθητοποιήσει κάπως, να υπάρχει μία υποστήριξη έτσι ώστε ορισμένες τάσεις να αλλάξουν και να είναι διαφορετικές και να απομυθοποιηθούν και ορισμένα πράγματα και σε αυτό νομίζουμε ότι μπορούμε να παρέχουμε μία υποστήριξη όσον αφορά το συγκεκριμένο μάθημα.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να κλείσω, να δώσω τη σκυτάλη στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, να μοιραστούν έτσι μαζί σας την εμπειρία έτσι όπως τη βίωσαν οι ίδιοι, που νομίζω ότι είναι πολύ πιο χρήσιμο και πολύ πιο παραγωγικό και ουσιαστικό από αυτά που έχουμε να πούμε εμείς.

Ευχαριστούμε εμείς.

ΟΜΙΛΙΑ κ. ΕΦΡΑΙΜ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΦΡΑΙΜ: Να μου επιτρέψετε να αρχίσω με την παρατήρηση ότι οι καλύτεροι ομιλητές για να μας μεταφέρουν την εμπειρία αυτής της συνεργασίας θα ήταν οι ίδιοι οι μαθητές. Βέβαια δεν περιλαμβανόταν στα πλαίσια αυτής της ημερίδας.

Μια άλλη φορά θα ήμασταν πιστεύω πολύ τυχεροί που θα ακούγαμε τις εμπειρίες των ίδιων των παιδιών. Να ευχαριστήσω το δήμο και να τον συγχαρώ για την πρωτοβουλία του να δημιουργήσει αυτό το κέντρο πρόληψης και να επιβεβαιώσω την μεγάλη του προσφορά. Κυρίως που οφείλεται στο επιστημονικό προσωπικό, στην Κωνσταντίνα την Μπακαλού, την επιστημονική υπεύθυνο και συμβουλευτική ψυχολόγο, την Γεωργία την Κωτσαύτη την κοινωνιολόγο, τον Κώστα Κατάκη, κλινικό ψυχολόγο, την Μαρία την εγκληματολόγο δικηγόρο και την Μαμιδάκη, επίσης ψυχολόγο, για την άψογη συνεργασία που είχαμε, και κυρίως για την προθυμία και την αγάπη που είχαν στα πρόσωπά τους μόλις έμπαιναν στο χώρο της σχολικής μονάδας την οποία διευθύνω.

Να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω, αισθάνομαι την ανάγκη και όλους τους απόντες καθηγητές που δε μπόρεσαν σήμερα να είναι εδώ, που αυτό το πρόγραμμα, αυτή η συνεργασία οφείλεται στην θετική στάση τους για την δημιουργία τέτοιων συνεργασιών στο χώρο της σχολικής μονάδας και κυρίως τους παρόντες καθηγητές και την συνταξιούχα την κυρία Γεωργία την Τάταρη που για μένα είναι πάντα πηγή έμπνευσης και την ημέρα που την χαιρετούσαμε για το νέο στάδιο της ζωής της είπα ότι η παρουσία της θα είναι πάντα εκεί στο χώρο της σχολικής μονάδας και η αύρα της θα διαχέεται παντού και στις ψυχές μας και στο χώρο τον υλικό.

Την κυρία Γεωργούλα που είναι σήμερα μαζί μας και τις κυρίες που υλοποιούν το

πρόγραμμα αγωγής, δίπλα μου τη Δέσπω τη Μαυρομματάκη, και την Δέσποινα την Καταπότη.

Ολους τους γονείς επίσης που σήμερα είναι εδώ και χαίρομαι που τους βλέπω, εμένα προσωπικά δε με πειράζει η μικρή προσέλευση, ούτε πρέπει να στεκόμαστε σε αυτό. Σημασία έχει που το κέντρο κατάφερε βλέπω και συναδέλφους από άλλα σχολεία, να συνεργαστούμε τα σχολεία πρώτα πρώτα μεταξύ μας, οι καθηγητές με τους μαθητές, με τους γονείς, ακόμα αναφέρθηκε προηγουμένως και από την Κωνσταντίνα την Μπακαλού και με την καθαρίστρια και με την διευθύνουσα στο κυλικείο και με τους σχολικούς φύλακες και με κάθε παράγοντα που είναι μέσα στο χώρο της σχολικής μονάδας.

Είναι πολύ σημαντική η προσφορά όλων. Εγώ ξεκινώ από μικρό παιδί και έτσι με δίδαξαν οι δάσκαλοί μου ότι θα πρέπει κάθε άνθρωπος με τον οποίον συναναστρεφόμαστε να τον αποδεχόμαστε ως σοφό.

Και έλεγα πάντα στους μαθητές μου επιτρέψατέ μου στα 27 χρόνια της επαγγελματικής μου εμπειρίας, με εξαίρεση τα τελευταία πέντε χρόνια που είμαι διευθυντής, είμαι πάντα κοντά σας σαν μαθητής, μπροστά σε τριάντα, βέβαια δούλεψα και με σαράντα μαθητές σε δύσκολες στιγμές, είστε πάντα οι δάσκαλοι και είναι πάντα ανοικτά τα μάτια μου, οι αισθήσεις μου να σας αφουγκράζομαι και να είμαι κοντά σας και να πλησιάζω τις ανάγκες σας και ότι μπορώ να κάνω.

Αυτό νομίζω είναι μεγάλο μήνυμα και έτσι ένοιωσα και σήμερα εδώ, άκουσα τον καθένα σας, παρόλο που μερικές φορές αισθάνθηκα έτσι μία πικρία γιατί έβγαινε κακία έτσι για τους δασκάλους, τους καθηγητές, νομίζω είναι μία αποπροσανατολισμένη έτσι εμπειρία, δε ξέρω ο καθένας από πού αντλεί αυτές τις εμπειρίες του, έλεγα και στην κυρία Γλαρέντζου προηγουμένως και τα λοιπά, γίνονται πολλές, πολλά πράγματα στα σχολεία, απλά τα σχολεία δεν διαφημίζουν αυτά που γίνονται και ο καθένας ανάλογα με την πηγή πληροφόρησής του, βγάζει αυθαίρετα συμπεράσματα.

Να μην αδικούμε, σε όλα τα σχολεία της περιοχής μας γίνονται πολύ σημαντικά πράγματα, γνωρίζοντας τις συνθήκες μέσα στις οποίες δουλεύουμε και αισθάνομαι έτσι την ανάγκη να απολογηθώ και συγχωρέστε με γι' αυτό, ένοιωσα πραγματικά πικραμένος και ήθελα να ξεκινήσω με τούτο "..άφες αυτοίς, ού γαρ οίδασι τι ποιούσι..."

Αλλά επειδή με ακούτε τώρα και είστε εδώ όσοι μιλήσατε να ενδιαφερθείτε, να

έρθετε να μας γνωρίσετε, και όλους τους συναδέλφους σε όλα τα σχολεία και πιστεύω θα αναθεωρήσετε την εσφαλμένη αυτή αρνητική άποψη.

Καθημερινά παλεύουν οι δάσκαλοι και η καλύτερη πρόληψη είναι αυτή. Δεν αφέθηκε να νοηθεί βέβαια ότι, και από την κυρία Μπακαλού προηγουμένως τα ίδια τα σχολεία είναι πολύ τιμητικό αυτό που είπατε για μας. Βεβαίως είναι η επικοινωνία μαζί σας, είναι αν θέλετε ο συνδετικός κρίκος να ενωθούμε με όλη την κοινότητα, αν λάβουμε υπόψη ότι μου είπε ο δήμαρχος είμαστε περίπου εκατόν τριάντα χιλιάδες πολίτες και το τόνισε και εκείνος.

Ο στόχος είναι να ενεργοποιηθούν όλοι γι' αυτό το σοβαρό σύμπτωμα που συμβαίνει στην κοινωνία μας και στην τοπική κοινωνία.

Θα παρέμβω και στην συνέχεια, θα ήθελα όμως να πάρουν το λόγο οι καθηγήτριες που ήδη υλοποιούν το πρόγραμμα, ευχαριστώντας τες εκ των προτέρων για την προθυμία τους και την πρόθεσή τους, γίνομαι πολλές φορές που αργώ έτσι, το πρόγραμμα εφαρμόζεται εκτός ωραρίου διδασκαλίας και τις περισσότερες φορές οι συναντήσεις γίνονται στο διπλανό γραφείο, το γραφείο των καθηγητών δίπλα από το δικό μου, και μαγεύομαι όταν ακούω τα παιδιά με τον τρόπο που εκφράζονται, είναι ένας πολύ διαφορετικός τρόπος απ' αυτόν της εκφράσεως μέσα στην ίδια την τάξη που λέμε, εκεί που λέω εγώ το χώρο της παιδαγωγικής πράξης.

Δε ξέρω γιατί εκεί δεν εκφράζονται πάντα τα παιδιά, βέβαια ερμηνεία υπάρχει, αλλά είναι ένα εντελώς διαφορετικό κλίμα να ακούς τα παιδιά με τον τρόπο που εκφράζονται και εκεί να επιβεβαιώνεις τη μεγάλη προσφορά τέτοιων παρεμβάσεων, τέτοιων προγραμμάτων, μέσα στο σχολικό χώρο.

Και μου ήρθαν μνήμες από την παιδική μου ηλικία, και το έλεγα προηγουμένως σε ένα συνάδελφο, σκεπτόμενος χθες, ερχόμενος σε αυτό το χώρο τί εισήγηση να κάνω. Και, λέω η καλύτερη εισήγηση είναι η εμπειρία σου, είναι τα βιώματά σου.

Μεγάλωσα σε ένα χωριό της Κύπρου, που ήταν ορεινό μέσα στη φύση ερωτική σχέση και μέσα από τη φιλία που δημιούργησα με ένα σκαντζοχοιράκι, κατάλαβα τι σημαίνει η εμπειρία αυτή και για την επικοινωνία με τους ανθρώπους και κυρίως με τους νέους ανθρώπους.

Στην αρχή φοβόταν και μαζευόταν όπως είναι η φύση του. Αλλά όταν κατάφερα να συνομιλήσουμε μιλούσαμε με τη μουρίτσα του, το πρόσωπό του έξω. Και είναι αυτό

που ήθελα να τονίσω, όσες φορές γίνονται γεγονότα, εκδηλώσεις, αληθινές στάσεις είτε μέσα στην ώρα της τάξεως της παιδαγωγικής πράξεως από τον καθηγητή προς τους μαθητές, είτε σε εκδηλώσεις σε γεγονότα άλλα, εάν δε καταφέρουμε να έχουμε επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο, δηλαδή αν δεν ενισχύσουμε την εμπιστοσύνη για να καλλιεργήσει αυτή την επικοινωνία τίποτα δεν επιτυγχάνεται.

Και μου το δίδαξε ένα σκαντζοχοιράκι που δε φοβόταν και μου έμεινε πάντα με τις καλύτερες αναμνήσεις και με δίδαξε αργότερα τί σημαίνει στην παιδαγωγική πράξη αυτή η περιθωριοποίηση του φόβου, της ανασφάλειας, και της άμεσης επικοινωνίας.

Εχω διαπιστώσει ότι όσες φορές γίνονται εκδηλώσεις στο χώρο του σχολείου, προχθές έγινε μία εκδήλωση τέτοια αντιπολεμική, είναι εδώ η κυρία Γεωργούλα που ήταν η συντονίστρια, από ένα τμήμα του σχολείου της Τρίτης, το Γ2, βέβαια δεν μπόρεσα να δω, αλλά μου μετέφερε έτσι όλη την μαγεία και το αποτέλεσμα αυτής της εκδήλωσης, που στο τέλος είπε, οι ίδιοι οι γονείς, ο σύλλογος των γονέων υποσχέθηκε σε αυτά τα παιδιά με την χαρά και την ικανοποίηση που τους έδωσε, ότι θα σας βγάλουμε στην ταβέρνα να σας κεράσουμε, να συγχαρούμε όλοι μαζί και τα λοιπά.

Αυτό τί δείχνει; ότι ήδη ενισχύθηκε έτσι μέσα από τέτοιες προσπάθειες, δεν είναι μόνο το πρόγραμμα, και κάθε επικοινωνία τέτοια. Αυτό ήταν το καλύτερο μήνυμα και είναι σα να ήμουνα παρών.

Βέβαια θα το επαναλάβουμε και σε μία ημερίδα που κάνουμε στο τέλος της σχολικής χρονιάς και επαναλαμβάνονται όλες οι σχολικές εκδηλώσεις που έλαβαν χώρα κατά την διάρκεια της σχολικής χρονιάς και όσοι θέλετε είστε ευπρόσδεκτοι από τώρα, αφού θα λάβετε πρόσκληση από τα παιδιά να παραυρεθείτε.

Τελειώνω λοιπόν ότι αυτά όλα μας τα διδάσκει η ίδια η πράξη η καθημερινή. Είπε ο κύριος Κατάκης, μέσα στο σχολικό πρόγραμμα, αυτά δεν επιτρέπονται κανονικά σύμφωνα με το νόμο. Αλλά επιτρέψατέ μου κάποιος παιδαγωγός είπε, σχολιάζοντας τη στάση του καθηγητή στο σήμερα, σε έκτακτες λέει τέτοιες περιπτώσεις, ο δάσκαλος πρέπει να είναι άτακτος, αρχίζοντας από τον διευθυντή.

Με την καλή έννοια του άτακτος να ξεπερνούμε τα κλισσέ αυτά, θα χάσουμε μάθημα, μα η αγωνία του εκπαιδευτικού και τους ζω και τους ζούσα σα συναδέλφους, και τώρα σα συνάδελφος, αλλά και από τη θέση του διευθυντή μέσα στην τάξη πώς θα βρουν τον τρόπο όχι πάντα, παρά την πίεση που υπάρχει να καλύψουν την ύλη, δε τους

γεμίζει την ψυχή αυτό το πράγμα, δε τους ευχαριστεί, δε τους ηδονίζει.

Απεναντίας το πως θα φορτίσουν την ψυχή του, το πνεύμα του, να μιλήσουν στην καρδιά τους, στο μυαλό τους, στην ψυχή τους. Νομίζω η μεγαλύτερη ικανοποίηση του καθηγητή και του μαθητή είναι να ακούσει τον δάσκαλό του να του μιλάει έτσι στην καρδιά και μετά επανέρχομαι σε αυτή την εμπειρία που είχα με το σκαντζοχοιράκι, το πρόσωπο με πρόσωπο κάνει θαύματα.

Εύχομαι αυτού του είδους τις συνεργασίες με αφορμή την σημερινή ημερίδα να τις ενισχύουμε όλοι. Και οι γονείς και οι επιστήμονες οποιασδήποτε ειδικότητας, αλλά και όλοι οι πολίτες του δήμου γι' αυτή την πανστρατιά σε αυτό το πρόβλημα που τελικά δεν έχει έτοιμες λύσεις αντιμετωπίσεως, ο καθένας εκεί που κλήθηκε, εκεί που βρίσκεται σαν γονιός, ως συνάδελφος, ως υπάλληλος, ως επιστήμονας, οπουδήποτε μπορεί να προσφέρει.

Και να μη μεταβιβάζουμε την ευθύνη αλλού, που λίγο πολύ πήγε να περάσει αυτό σήμερα και με στεναχώρησε. Κάνουμε πάρα πολλά οι δάσκαλοι. Δε το λέω για να ευλογήσω τα γένια μου ή να μας επαινέσετε, αν και δεν έχω γένια, τρόπος του λέγειν, αλλά να είστε δίπλα μας.

Εγώ πραγματικά αισθάνθηκα την ανάγκη να ευχαριστήσω τους συναδέλφους που είναι και απόντες και παρόντες, αλλά και τους γονείς και τους μαθητές. Χωρίς τη συνεργασία όλων, να ζήσουμε μαζί με σεβασμό και να έχουμε και υγεία, νομίζω δεν επιτυγχάνουμε τίποτα και το εύχομαι. Νάστε καλά.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΚΑΤΑΠΟΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ

ΚΑΤΑΠΟΤΗ: Εγώ με τη σειρά μου ήθελα να σας πω το πρόγραμμα πώς ξεκίνησε στα πλαίσια του σχολείου στο 6ο Γυμνάσιο, με την κυρία Μαυρομματάκη έχουμε αναλάβει ένα πρόγραμμα πρόληψης σε συνεννόηση βέβαια και με τα παιδιά, και καταλήξαμε στην έκδοση ενός περιοδικού στο τέλος της χρονιάς, μέσα στο οποίο, το οποίο μάλλον θα περιέχει απόψεις, αντιλήψεις, τάσεις, κριτικές, και διάφορα άλλα θέματα, αποκλειστικά και μόνο δημιουργίες των παιδιών.

Θα μου πείτε πώς μέσα από ένα τέτοιο έντυπο μπορώ να βοηθήσω στην

πρόληψη. θάλεγα ότι είναι ένας τρόπος το παιδί να έρθει κοντά με τα άλλα παιδιά, πιο κοντά, να πει τις απόψεις του, να ανταλλάξει απόψεις με το άλλο, να δεχθεί τη διαφορετικότητα ή τη μοναδικότητα του άλλου. Να πεισθεί το ίδιο ότι αξίζει με το να πει τη γνώμη του ή την όποια γνώμη. Να του τονώσουμε λίγο έτσι την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, και η εμπειρία η δικιά μας από την πρώτη στιγμή θάλεγα, από την πρώτη δηλαδή στιγμή που καλέσαμε τα παιδιά να αναλάβουμε μία τέτοια δραστηριότητα, ήτανε πολύ καλή.

Τα παιδιά δηλαδή ανταποκρίθηκαν, και μάλιστα ήθελα να πω το εξής, ότι παιδιά τα οποία ίσως είναι τελείως αρνητικά μέσα στην τάξη σε πλαίσια δηλαδή μαθήματος αποκλειστικά και μόνο, παιδιά που τους βάζουμε ταμπέλες με διάφορες ορολογίες, τα ίδια τα παιδιά δίνουνε τον καλύτερό τους εαυτό μέσα σε άλλες δραστηριότητες και αυτό το είδαμε μέσα από το πρόγραμμα. Βέβαια κάποια παιδιά στην πορεία είπανε σε τί μπορώ να βοηθήσω εγώ;

Δεν γράφω καλά για να γράψω ένα άρθρο στην εφημερίδα ή λέω μπορείς να βοηθήσεις στην παραγωγή του εντύπου, μπορείς να βοηθήσεις στην συντονιστική επιτροπή, μπορείς να βγάλεις τις φωτοτυπίες. Υπάρχει ένα κομμάτι και για σένα.

Και με αυτή τη λογική ξεκινήσανε όλα τα παιδιά, βέβαια το πρόγραμμα ξέχασα να σας πω ότι εφαρμόζεται στην Γ Γυμνασίου, και είδαμε ότι τα παιδιά ανταποκρίθηκαν και μάλιστα επειδή γίνονται οι συναντήσεις σε ώρες εκτός σχολείου, σε ώρες εκτός προγράμματος, βλέπουμε τα παιδιά ότι με ευχαρίστηση μένουνε μετά από το ωρολόγιο πρόγραμμα το οποίο είναι τόσο κουραστικό και στην συνέχεια έχουνε φροντιστήρια και άλλες αρμοδιότητες τις οποίες έχουνε αναλάβει.

ΜΕΛΟΣ: Και το βράδυ μένανε;

ΚΑΤΑΠΟΤΗ: Οχι, κάνουμε για μία ώρα, όταν είμαστε απογευματινοί, ερχόμαστε μία ώρα πριν την έναρξη του σχολικού προγράμματος. Οταν είμαστε πρωϊνοί στο τέλος.

Είδαμε όμως ανταποκρίθηκαν, και βέβαια αυτό που είπανε και οι ψυχολόγοι και όλη η εκλεκτή παρέα μας ήταν το εξής. Οτι στην τελευταία συνάντηση που είχαμε, επειδή έγινε μία πιο βιωματική προσέγγιση, τα παιδιά ενώ είχαμε κανονίσει 2:30 η ώρα να τελειώναμε, είχε πάει τρεις και, και δε λέγανε να φύγουνε γιατί είχε γίνει μία βιωματική προσέγγιση κάποιων θεμάτων και τους άρεσε η ιδέα και εκφραζόταν

ελεύθερα, τα ίδια παιδιά δηλαδή που δεν εκφραζόντανε μέσα στην τάξη είτε δε ξέρω για ποιό λόγο, είτε γιατί φοβούνται την αποδοκιμασία κάποιων άλλων, η δεν ξέρω, ή την δική μας την αποδοκιμασία να πούμε και αυτό έτσι; Βλέπω ότι μέσα σε αυτό το πρόγραμμα όλοι έχουνε λόγο, όλοι έχουνε άποψη, όλοι συμμετέχουν με προθυμία και φέρνουν πάρα πολύ υλικό γενικώτερα για όλα τα θέματα.

Βέβαια εμείς το ερέθισμα το πήραμε για να ξεκινήσουμε αυτό το πρόγραμμα μέσα από τα ίδια τα παιδιά, την κρίση των διαπροσωπικών τους σχέσεων. Την κρίση που υπάρχει και στα παιδιά μέσα στο χολείο, αλλά και γενικώτερα έξω στην κοινωνία και προσπαθούμε στο μέτρο που μπορούμε και όσο μπορούμε, να το υλοποιήσουμε.

Ηθελα να πω ότι εμένα προσωπικά και νομίζω και όλους μας, μας βοήθησε πάρα πολύ το κέντρο πρόληψης, γιατί εκτός από τις γνώσεις τις γενικές που μας έδωσε, μας έδωσε και κάποιες τεχνικές, κάποιες μεθόδους, κάποιες άλλες παραμέτρους που έπρεπε να λάβουμε υπόψη μας, για να υλοποιήσουμε αυτό το πρόγραμμα και να αναλάβουμε αυτό τον δύσκολο αγώνα, που δεν είναι υπόθεση μόνο δική μας, αλλά είναι υπόθεση όλων μας, γιατί όλοι θέλουμε ένα καλύτερο αύριο και για μας τους ίδιους και για τα παιδιά μας, και προς αυτή την κατεύθυνση πιστεύω ότι όλοι πρέπει να κινηθούμε.

Επίσης, επειδή είχα σε παλαιότερα χρόνια μια αρνητική εμπειρία, και θα πρέπει να το πω, ήθελα να ευχαριστήσω τον κύριο Εφραίμ που είναι ο διευθυντής του σχολείου μας, ο οποίος είχε θετική στάση απέναντι σε αυτό.

Το λέω αυτό και το τονίζω διότι σε άλλα σχολεία που έτυχε να είμαι και παρ' όλο ότι είχε γίνει κίνηση παρόμοια η αρνητική στάση κάποιων ανθρώπων δεν έφθασε στο να υλοποιηθεί κάποιο πρόγραμμα.

Ετσι λοιπόν με τη σειρά μου ήθελα να τον ευχαριστήσω, γιατί πραγματικά έχει μία θετική στάση σε οποιαδήποτε μορφής εκδήλωση στα πλαίσια του σχολείου και με αυτό τον τρόπο έτσι βοηθάμε τα παιδιά και να αυτοεκτιμήσουν τον ευατό τους και να τον ανακαλύψουν και να προσπαθήσουν μέσα από δραστηριότητες να δεχθούν τη διαφορετικότητα. Μη γελιόμαστε, τώρα η Ελλάδα αποτελείται από πολλούς πολιτισμούς, από πολλούς ανθρώπους διαφορετικών εθνικοτήτων, και λοιπά, οπότε θα πρέπει λίγο να μπούμε σε αυτή τη λογική, να δεχθούμε και την διαφορετικότητα, κάτι θα μάθουμε, κάτι θα δώσουμε, κάτι θα πάρουμε.

Μετά, βέβαια στην αρχή, να πούμε και τα καλά και τα άσχημα, στην αρχή όταν

πρωτοείπαμε στα παιδιά ότι θα γίνει αυτό το πρόγραμμα και λοιπά, βέβαια είχαμε περισσότερες συμμετοχές. Στην πορεία είτε λόγω δυσκολιών από πλευράς ωραρίου που λέγαμε προηγουμένως, δηλαδή φροντιστηρίων και λοιπά, πιεζόμενα τα παιδιά δεν έμειναν τελικά στο πρόγραμμα όσα ξεκίνησαν στην αρχή.

Δηλαδή ξεκίνησαν στην αρχή από τις τάξεις, την Γ τάξη, τριάντα, τριάντα πέντε, τριάντα επτά, κάπου έχουνε μείνει δέκα πέντε. Ελπίζω όμως ότι και τα δέκα πέντε και τα πέντε θάλεγα ακόμα αν μένανε, ότι θάναι ένας καλός πυρήνας για τα επόμενα και αυτό ήθελα να πω το εξής.

Τώρα στην πορεία του προγράμματος, βλέπουμε ότι άλλα παιδιά τα οποία δεν συμμετέχουν, έρχονται και σε μένα και στην κυρία Μαυρομματάκη και ζητάνε να συμμετέχουν τώρα και λέει μπορούμε να έρθουμε αν και δεν είμαστε από την αρχή; και βέβαια τους λέμε ότι μπορείτε να 'ρθείτε, θα μας βοηθήσετε στο κομμάτι που μπορείτε. Δηλαδή δεν αποκλείουμε κανένα και από πουθενά.

Γιατί αν αποκλείσουμε οποιοδήποτε παιδί, πιστεύω ότι έχουμε χάσει το στόχο. Ο στόχος μας λοιπόν είναι μέσα και από το ίδιο το πρόγραμμα το οποίο έχουμε και κάποιο έτσι, γράφω, παίζω, τρέχω, μιλώ, επικοινωνώ, και από τον τίτλο δηλαδή του προγράμματος, απώτερος σκοπός είναι αν πιστέψουμε στους εαυτούς μας, δηλαδή τα παιδιά βασικά να πιστέψουν και να εκτιμήσουν τον ευατό τους, παράλληλα να βοηθήσουν τους άλλους, ο ένας πολλαπλασιαστής του άλλου να βοηθηθούν και αυτοί για να εκτιμήσουν τους εαυτούς τους και όλοι μαζί να βοηθήσουμε στο να κάνουμε ένα καλύτερο, να φέρουμε ένα καλύτερο αύριο με καλύτερα αποτελέσματα, για την ίδια μας τη ζωή, για την ίδια μας την ψυχική και σωματική υγεία, διότι αν δε δώσουμε στο παιδί να καταλάβει ότι τα προβλήματα είναι ανθρώπινα, ότι τα προβλήματα δε θα εκλείψουν, αλλά εμείς θα πρέπει να τα πολεμήσουμε σαν άνθρωποι πιο δυνατοί, σαν άνθρωποι, τους είπα εγώ μάλιστα το εξής χαρακτηριστικό.

Ακόμα και εάν ένας άνθρωπος έχει καρκίνο, εάν η ψυχολογία του είναι τέτοια, η ζωή του θα παραταθεί. Εάν όμως η ψυχολογία του είναι πεσμένη γενικώτερα στο να αντιμετωπίσει το πρόβλημά του, πιστεύω ότι δε θα τον βοηθήσει.

Δηλαδή μέσα από το πρόγραμμα θέλουμε να κάνουμε δυνατούς ανθρώπους, ανθρώπους να επικοινωνούν, ανθρώπους που να σέβονται τον εαυτό τους πρώτα για να σεβαστούν στη συνέχεια τους υπόλοιπους και προς αυτή την κατεύθυνση κινούμαστε,

δυσκολίες βέβαια λίγο πολύ υπάρχουν, αλλά καταπολεμούνται, τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο και πιστεύω ότι οι θετικές εμπειρίες που είχα εγώ προσωπικά και από το κέντρο πρόληψης και γενικώτερα απ' το κάλεσμα των παιδιώνκαι την ανταπόκριση, γιατί πολλοί συνάδελφοι λένε.

Θέλω να κάνω ένα τέτοιο πρόγραμμα, αλλά φοβάμαι, θα βρω παιδιά; Δηλαδή θα ανταποκριθούν τα παιδιά; Εγώ πιστεύω ότι θα ανταποκριθούν τα παιδιά και το βλέπουμε από την πράξη.

Μέσα λοιπόν από αυτές τις θετικές εμπειρίες που έχω εγώ προσωπικά, σε αυτή μου την προσπάθεια, παροτρύνω όλους, ότι δεν θα βοηθήσουμε μόνο τους άλλους να γίνουν καλύτεροι, αλλά και οι ίδιοι εμείς θα βοηθηθούμε στο να γίνουμε καλύτεροι, να πιστέψουμε στον εαυτό μας, να κάνουμε, να έχουμε κάποιες συμπεριφορές πιο σωστές, γιατί όλοι κάνουμε λάθη, όσο και να πιστεύουμε το αντίθετο, ότι δεν κάνουμε και εγώ η ίδια τώρα που λέω αυτά, πέφτω συνέχεια σε λάθη. Εάν όμως το ξέρω θα διορθωθώ. Εάν δε το ξέρω θα συνεχίζω να τα κάνω. Αρα λοιπόν προς αυτή την κατεύθυνση κινούμαστε και πιστεύω να πετύχουμε το στόχο μας μέσα από αυτό το πρόγραμμα.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ

ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΚΗ: Εγώ θα πω λίγα, στα περισσότερα όσον αφορά το πρόγραμμα με κάλυψε η κυρία Καταπότη η συναδέλφισσα.

Εγώ θέλω να πω ότι πάντα δούλευα με ομάδες στο σχολείο, έκανα και περιβαλλοντική και με την Γεωργία μαζί και μόνη μου τώρα που έφυγε.

Το θέμα της πρόληψης όμως και της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, πάντα με φόβιζε. Ηταν ένα θέμα, είναι μάλλον ένα θέμα πολύ ευαίσθητο και δεν ήξερα εάν μπορώ να κάνω καλό εάν ασχοληθώ ή μήπως κάνω κακό τελικά, γιατί πίστευα, δεν είχα, τόβλεπα πολύ μεγάλο, πολύ έτσι δύσκολο.

Βέβαια εδώ θέλω να πω ότι αυτά τα σεμινάρια που κάναμε με την Γεωργία εδώ στο κέντρο πρόληψης με βοήθησαν πάρα πολύ, αισθάνθηκα πάρα πολύ ωραία και μάλιστα τις περισσότερες φορές ερχόμασταν και κουρασμένοι μετά από το σχολείο,

καθόμασταν και ένα δίωρο και φεύγω έτσι ξεκούραστη, γιατί αισθάνομαι ότι κάνω κάτι σημαντικό, ότι κάνω κάτι πολύ καλό, γιατί μαθαίνω ότι αυτό και το μικρό που έκανα μέσα στην τάξη ή αυτό που έδινα την δυνατότητα με τις ομάδες, τα παιδιά να ασχοληθούν, ακόμα και αυτά που δεν ήταν "καλοί μαθητές", είναι πρόληψη.

Αυτό χρειάζεται να ξεπεράσουμε πρώτα απ' όλα, προβλήματα υπάρχουν, δε είναι ιδανικά, ούτε είναι έτσι τόσο εύκολα τα πράγματα, υπήρχε παιδί, έχω συναντήσει και παιδιά που τα σταμάτησαν οι γονείς από τα προγράμματα γιατί έπρεπε να διαβάζουν περισσότερο για το σχολείο, δεν είχαν ώρα, είχανε και ένα διαγώνισμα Ομηρο και ένα διαγώνισμα μαθηματικά, άρα χάνεις ώρες.

Υπάρχει και η οικονομική δυσκολία για να δουλέψουν αυτά τα προγράμματα και οι επιχορηγήσεις όλες και ότι παίρνουμε τα παίρνουμε στο τέλος της χρονιάς αφού χρειάζεται να κάνουμε, να δώσουμε, εμείς που θα βρούμε τα λεφτά να τα υλοποιήσουμε και όλα αυτά.

Πάντως είναι, εκείνο που θέλω να καταλήξω είναι πολύ θετικό και για μας και για τα παιδιά και για ολόκληρη τη σχολική κοινότητα και για τους γονείς και για τους συναδέλφους κάτι τέτοιες εμπειρίες και καλό είναι όσοι μπορούν να τις βοηθήσουν περισσότερο και οι γονείς έτσι να συνεργαστούν μαζί μας και ο δήμος και οι διευθυντές και το κέντρο πρόληψης και οι υπεύθυνοι των προγραμμάτων αγωγής περιβαλλοντικής και οτιδήποτε άλλο.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΕΛΕΝΗΣ

ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Είναι πολύ δύσκολο να γράψω στο χαρτί αυτά που πήρα και έμαθα στα σεμινάρια για την πρόληψη εξαρτησιογόνων ουσιών και όχι μόνο. Τα συναισθήματα πολλά, το ίδιο και οι γνώσεις.

Πριν έρθω στα σεμινάρια νόμιζα ότι το να είμαι μητέρα ήταν το πιο εύκολο πράγμα που υπάρχει στον κόσμο και ότι το να δώσω στο παιδί μου αγάπη, στοργή, τροφή και μόρφωση ήταν αρκετά. Ανακάλυψα όμως ότι είχα πολλά πράγματα να μάθω και ότι αυτή που χρειαζόταν πρώτα βοήθεια ήμουνα εγώ.

Επρεπε να αισθανθώ ικανή να στέκομαι στα πόδια μου, για να μπορέσω να

βοηθήσω και τους άλλους. Από την πρώτη κιόλας συνάντηση τα σεμινάρια μας κέντρισαν το ενδιαφέρον. Μέσα στην ομάδα αναλαμβάναμε διάφορους ρόλους των μελών της οικογένειας, για να μπορέσουμε να καταλάβουμε πώς σκέπτεται, πως ενεργεί και πώς αντιδρά κάθε μέλος σε διάφορες περιστάσεις και κυρίως στην αντιμετώπιση προβλημάτων.

Η μέθοδος αυτή μας ξάφνιασε γιατί μέχρι τότε βλέπαμε τα πράγματα από τη δική μας σκοπιά χωρίς να καταλαβαίνουμε τα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων. Στις ιστορίες και τα περιστατικά που μας διάβαζαν, βρίσκαμε πολλά κοινά με τα δικά μας προβλήματα. Με τις ερωτήσεις που μας έθεταν, χρησιμοποιώντας την μαιευτική μέθοδο μας έκαναν να ανακαλύπτουμε μόνοι μας τον τρόπο για να αντιμετωπίζουμε μόνοι μας διάφορες καταστάσεις μέσα στην οικογένεια.

Μάθαμε ότι η πρόληψη δεν είναι κανόνες που τους έβαλε κάποιος για να τους παρακολουθήσουνε κάποιοι άλλοι. Πρόληψη είναι η επικοινωνία, ο σεβασμός και η εμπιστοσύνη προς τα παιδιά μας. Η θωράκισή τους με αισιοδοξία, με αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους ή των ταλέντων τους, διότι ένα παιδί με πληθωρική προσωπικότητα δεν πλήττει και δεν έχει ανάγκη να καλύπτει με ναρκωτικά ένα εσωτερικό κενό.

Η στήριξή τους από μικρή ηλικία ώστε να έχουν αυτοεκτίμηση, γιατί όταν είναι σίγουρα για τον ευατό τους δεν παρασύρονται εύκολα από τις επηρεάσεις που τα βλάπτουν. Να αποδεχθούμε και να αναγνωρίσουμε ότι τα παιδιά μας είναι διαφορετικά από εμάς, με τα δικά τους θέλω, με δικές τους επιθυμίες και όνειρα, και να τα στηρίξουμε σε κάθε προσπάθεια που κάνουν για την ανεξαρτητοποίησή τους.

Ολα αυτά όμως μέσα στα όρια που θα διαπραγματευτούμε από κοινού μαζί τους και ιδιαίτερα κατά την δύσκολη περίοδο της εφηβείας. Να φροντίσουμε για την ψυχική τους υγεία και την ανατροφή τους σε υγιές περιβάλλον. Να τα βοηθούμε να αναπτύξουν μηχανισμούς άμυνας σε κάθε κίνδυνο. Να ξέρουν ότι είμαστε γι' αυτά πάντα μία ανοικτή αγκαλιά έτοιμη να τα δεχθεί οποιαδήποτε στιγμή.

Η γνώση είναι δύναμη. Τίποτα δεν είναι αυτονόητο. Η ζωή είναι όλα σινιάλα. Να κάνουμε ένα βήμα πίσω για να πηγαίνουν όλα μπροστά. Αυτό σε περίοδο συγκρούσεων.

Ακόμα από τη συμμετοχή μας στα σεμινάρια πήραμε πληροφορίες για τις εξαρτησιογόνες ουσίες, και μάθαμε ότι δεν πρέπει να μας πιάνει πανικός και μόνο στο άκουσμα των ονομάτων τους, αλλά να είμαστε ψύχραιμοι για την αντιμετώπιση αν

χρειαστεί οποιουδήποτε κινδύνου σχετικά με αυτές.

Τέλος μέσα στην ομάδα κάναμε καινούργιες φιλίες τόσο με τα μέλη όσο και με τους υπεύθυνους του κέντρου τους οποίους ευχαριστούμε θερμά για τις πολύτιμες γνώσεις που μας προσέφεραν. Επίσης, ευχαριστούμε το δήμαρχο και την πρόεδρο του κέντρου πρόληψης εξαρτησιογόνων ουσιών και προαγωγής της υγείας.

Ευχόμαστε μετά την σημερινή ημέρα να ευαισθητοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι γονείς και καθηγητές, να λάβουνε μέρος στα σεμινάρια και με όποιο τρόπο ο καθένας μπορεί να συμμετέχει στην πρόληψη.

ΟΜΙΛΙΑ κας ΚΑΝΝΑΒΟΥ - ΛΙΑΠΗ ΒΑΣΩΣ

ΚΑΝΝΑΒΟΥ: Οσα είπε η Ελένη ήτανε μία δουλειά που την κάναμε όλη η ομάδα μαζί και βέβαια τα περισσότερα τα είπε, απλά θέλω να συμπληρώσω τη σχέση και τη μεγάλη σημασία που δίνω στους γονείς, στην οικογένεια και στους δασκάλους, όσον αφορά την πρόληψη και τα παιδιά.

Και θα σας πάω λίγο πίσω, θα σας θυμίσω λίγο από την ιστορία κάτι που είχει πει ο Μέγας Αλέξανδρος. Οτι στους γονείς μου οφείλω το "ζειν", στους δασκάλους μου το "εύ ζειν".

Με την συνεργασία της οικογένειας και των εκπαιδευτικών μπορούμε σήμερα να πετύχουμε και τα δυο. Και βέβαια ξέρουμε ότι η οικογένεια αποτελεί το πρώτο πεδίο έκφρασης του νέου ατόμου και το σχολείο το χώρο εκείνο απ' όπου δέχεται ποικίλα ερεθίσματα για την κοινωνικοποίησή του ερχόμενος σε επαφή με άτομα εκτός του άμεσου συγγενικού περιβάλλοντος.

Γι' αυτό πολύ συχνά λέγεται ότι η οικογένεια αποτελεί τον πράκτορα της κοινωνίας με το σκεπτικό ότι διοχετεύει και προβάλει αρχές και αξίες ευρύτερα αποδεκτές με στόχο την ένταξη του νέου στην ομάδα. Είναι γνωστό ότι το παιδί έρχεται στον κόσμο χωρίς την ικανότητα να προσαρμόζεται συνειδητά στο περιβάλλον, κάτι που αποτελεί έργο της οικογένειας με κύριους μοχλούς την νουθεσία, το παράδειγμα, τη θαλπωρή, την αγάπη, τη ζεστασιά, ερεθίσματα για στόχους και αξίες.

Η υπερπροστασία και πολλές άλλες απαγορεύσεις των γονέων στα παιδιά, λόγω

των αυξημένων κινδύνων της κοινωνίας μας, καταλύουν τον ουσιαστικό διάλογο, αφού δεν δίνουν περιθώριο στους νέους να το ενεργήσουν και να διαμορφώσουν προσωπική άποψη.

Οι πολλοί ρόλοι των γονέων εξ αιτίας των πολλαπλών απαιτήσεων της σημερινής πραγματικότητας, οδηγούν συχνά στην έλλειψη επικοινωνίας με τα παιδιά, στην απουσία διαλόγου και ουσιαστικής νουθεσίας. Επομένως χρειάζεται να ωριμάσουμε εμείς οι γονείς πρώτα για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε σωστά στο ρόλο μας, δίνοντας όσα μπορούμε από τα παραπάνω στα παιδιά μας.

Αλλος ένας σημαντικός παράγοντας για την διαμόρφωση του χαρακτήρα του παιδιού είναι το κομμάτι παιδεία και ιδιαίτερα αυτοί που την υπηρετούν και έχουν άμεση σχέση με τα παιδιά, δηλαδη οι εκπαιδευτικοί.

Ο ρόλος τους δε είναι μόνον η μετάδοση γνώσεων στα ζωντανά κύτταρα της σχολικής κοινότητας, αλλά σε συνδυασμό με την οικογένεια να διδάσκουν σε αυτά τις αξίες της ζωής, να προάγουν τον αυτοσεβασμό τους, την αυτοεκτίμησή τους, να τα ενθαρρύνουν να μη τα απορρίπτουν σεβόμενοι την δική τους προσωπικότητα.

Ετσι μαζί γονείς και εκπαιδευτικοί, θα καταφέρουμε να δώσουμε σε αυτά, όλα εκείνα τα στοιχεία που θα τα καταστήσουν υγιή μέλη της κοινωνίας με ποιότητα ζωής ικανά να πραγματοποιήσουν τους στόχους και τα οράματά τους, ώστε να μη χρειαστεί σε τυχόν δυσκολίες να αναζητήσουν λύσεις στις ουσίες όποιες και αν είναι αυτές.

Ολα αυτά και πολλά άλλα είναι που πήραμε από το σεμινάριο τα οποία ήταν για μας χρήσιμα και πολύ ουσιαστικά, γιατί όλοι ξέρουμε ότι η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία. Και πριν τελειώσω έχουμε ετοιμάσει ένα παζλ για το οποίο θα ήθελα να μας εξηγήσει η κυρία Κρανιώτη, μπορεί έτσι; τί συμβολίζει για μάς και τί αποτυπώνουμε πάνω σε αυτό.

ΜΕΛΟΣ: Σκεφθήκαμε έτσι εδώ με την ομάδα να φτιάξουμε και ένα παζλ έτσι λίγο συμβολικό. Κάθε κομμάτι του παζλ είναι ένας από εμάς και όλοι μαζί μια ομάδα, όπως είμασταν και στα σεμινάρια και περιέχει μέσα τις γνώσεις και τα συναισθήματα που μάθαμε όλα αυτά τα δυο χρόνια και που νομίζουμε ότι είναι πιο σημαντικά σχετικά με την πρόληψη. Και το σχήμα που έχει και αυτό συμβολικό.

ΜΕΛΟΣ: Κυρία Μεταξά, αυτό πρέπει να το βγάλουμε φωτογραφία και να το

καδρώσουμε σε όλα τα σχολεία.

ΜΕΛΟΣ: Αυτή είναι η πρόληψη, είναι η σημαία μας που μας καθοδηγεί, ο χαρταετός που είναι η βάση είναι η οικογένεια και το σχολείο, και οι λέξεις που μάθαμε και τα μεταδίδουμε στα παιδιά μας.

Είναι η στήριξη, αποδοχή, σεβασμός, αγάπη, εμπιστοσύνη, συνεργασία, νοιάξιμο, αισιοδοξία, χιούμορ, ειλικρίνια και επικοινωνία και φιλία.

ΜΕΛΟΣ: Και όπως είπε και η κυρία Μπότου δώσαμε το σχήμα του αετού που πετάει ψηλά και να δείχνει και εμάς που μέσα από αυτά τα σεμινάρια νοιώσαμε έτσι μία ψυχική ευφορία και ανεβήκαμε, αλλά και τα παιδιά μας που πρέπει να τα αφήσουμε και αυτά να πετάξουνε με τα δικά τους τα φτερά.

ΚΑΝΝΑΒΟΥ: Και τελειώνοντας να ευχαριστήσουμε όλους τους φορείς του κέντρου πρόληψης και τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές μας μάλλον, οι οποίοι ξέρουμε ότι και δούλεψαν και θα δουλέψουν για τα επόμενα χρόνια με πολλή αγάπη και πολύ συνέπεια πάνω σε αυτό το θέμα της πρόληψης.

ΜΕΛΟΣ: Λοιπόν η συνέχεια, κλείνει εδώ αυτό που εγώ νοιώθω ότι είναι ένα παράδειγμα ανθρώπων που μπορεί να παλεύουνε έτσι ώστε το όραμα της πρόληψης να γίνεται πράξη.

Θα κάνουμε ένα πεντάλεπτο διάλειμμα και στην συνέχεια επειδή είναι πολύ σημαντικό να ακούσουμε τη δικιά σας άποψη σε σχέση με όλα αυτά που γίνανε, θα δημιουργηθούνε μικρές ομάδες στις οποίες θα μπορείτε να συζητήσετε κάποιες συγκεκριμένες ερωτήσεις.

Θα γίνει λοιπόν ένα πεντάλεπτο διάλειμμα και στην συνέχεια οι ομάδες αυτές θα γίνουνε στον πρώτο όροφο. Ωραία οπότε σε πέντε λεπτά τα λέμε στον Α όροφο.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

ΜΠΟΤΟΥ: Ετσι που σας βλέπω, ότι τουλάχιστον στο επίπεδο της επικοινωνίας έτσι όπως αρχίζει αυτό το τιτίβισμα που εμείς οι εκπαιδευτικοί το ακούμε όταν επικοινωνούν και οι μαθητές από κάτω, τα καταφέραμε σήμερα. Πρέπει τουλάχιστον αυτό το επίπεδο να το

αποδεχθούμε. Βλέπω ότι χαμογελάτε παρ' όλη την κόπωση της ημέρας, και ότι μπορείτε να συζητάτε και να επικοινωνείτε μεταξύ σας. Μεγάλη χαρά αυτό, ειλικρινά.
Ολοκληρώνοντας τη διαδικασία από τις τρεις ομάδες, είναι εδώ πέρα οι εκπρόσωποι, ένας εκπρόσωπος από την κάθε ομάδα, θα μας διαβάσουν τα συμπεράσματα στα ερωτήματα που τέθηκαν και θα μας τα πει η Γεωργία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΟΤΣΑΥΤΗ: Λοιπόν οι ομάδες επάνω δουλέψανε για να υπάρχει αυτός ο διάλογος που λέγαμε και ο εμπλουτισμός των απόψεων, δουλέψανε επάνω στις εξής ερωτήσεις.

Σε σχέση με αυτά που ακούσατε για την εφαρμογή ενός προγράμματος πρόληψης - σχολική κοινότητα, α) τί είναι αυτό που σας έκανε εντύπωση, β) αν υπάρχει κάτι που σας προβλημάτισε και γ) ποιές πιστεύετε ότι είναι οι προϋποθέσεις ενός προγράμματος πρόληψης στο σχολείο.

Συζητήσανε επάνω μικρές ομάδες και τώρα θα σας πούνε τα συμπεράσματα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ: Στην πρώτη ερώτηση και στο πρώτο μέρος τί μας έκανε εντύπωση.
1. Η στάση του διευθυντή του 6ου Γυμνασίου και των εκπαιδευτικών του σχολείου την οποία βρήκαμε πάρα πολύ θετική και ενθαρρυντική.
2. Μας έκανε εντύπωση η προσπάθεια συνεργασίας όλων των φορέων, και των κοινωνικών ομάδων και η γενικώτερη οργάνωση της ημερίδας.
3. Η ποικιλία των μηνυμάτων των τοποθετήσεων των ομιλητών και δεν έχουμε σημειώσει κάτι άλλο.
Β. τί μας προβλημάτισε.
Η διάσταση ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς, όσο και όπως αυτή υποδηλώθηκε από την συζήτηση, στη συζήτηση.

Δύο, οι δυσκολίες υλοποίησης στα σχολεία των προγραμμάτων πρόληψης.

Τρία, μικρή συμμετοχή και από τις δυο πλευρές και από τους εκπαιδευτικούς και από τους γονείς.

Τέσσερα τα μπαρ και οι καφετέριες που υπάρχουν στην πόλη μας. Θεωρήθηκε αρνητικό και έτυχε του προβληματισμού μας.

Στο άλλο θέμα, προϋποθέσεις για την εφαρμογή πρόληψης.

Θεωρήσαμε ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία είναι ένα καλό βήμα. Η διάθεση επικοινωνίας και με τους μαθητές και με τους άλλους φορείς.

Η οικονομική στήριξη των δραστηριοτήτων στα σχολεία. Η παραχώρηση τω δημοτικών χώρων για εκπαιδευτικές και αθλητικές δραστηριότητες. Και η εφαρμογή προγράμματος πρόληψης, από μαθητές σε μαθητές, επειδή ο λόγος των μαθητών είναι πειστικώτερος και αποτελεσματικώτερος και λειτουργεί περισσότερο πολλαπλασιαστικά στο μαθητικό πληθυσμό. Αυτά.

ΚΟΤΣΑΥΤΗ: Ωραία, ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΜΠΟΤΟΥ: Οι παρατηρήσεις και η εκτίμηση της ομάδας της πρώτης, είναι πάρα-πάρα πολύ ουσιαστικές, και μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε αποτελεσματικώτερα.

Να ακούσουμε τις παρατηρήσεις της δεύτερης ομάδας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ: Στην πρώτη ερώτηση τί είναι αυτό που μας έκανε εντύπωση. Οτι πρόληψη δεν είναι μόνο ενημέρωση, αλλά κυρίως είναι η επικοινωνία και η εις βάθος και ποιότητα διαπροσωπικών σχέσεων.

Επίσης συναισθήματα χαράς και ικανοποίησης για τη συμμετοχή γονέων, καθηγητών και παιδιών.

Στη δεύτερη ερώτηση, υπάρχει κάτι που μας προβλημάτισε; Με ποιόν τρόπο θα γίνει μεγαλύτερη προσέλευση και συμμετοχή και πως θα αποσαφηνιστεί η έννοια της πρόληψης.

Τρίτον, ποιές πιστεύετε ότι είναι οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή ενός προγράμματος σχολείων, περισσότερη ευαισθητοποίηση, ενεργό συμμετοχή όλων των γονέων και των καθηγητών, διαφόρων φορέων και συνεργασία.

ΜΠΟΤΟΥ:Βλέπουμε ότι έρχονται συμπληρωματικά να δέσουνε στις προηγούμενες παρατηρήσεις. Και αυτό που λέμε διαφορετικότητα. Ο τρόπος της σκέψης διαφορετικός αλλά πολύ συμπληρωματικός, και εποικοδομητικές και οι παρατηρήσεις της δεύτερης ομάδας για το έργο μας.

Η τρίτη ομάδα.

ΕΚΠΠΡΟΣΩΠΟΣ: Λοιπόν στην πρώτη ερώτηση. Μας ευχαριστεί το γεγονός ότι ξεκίνησε αυτό το πρόγραμμα που είναι κάτι το καινούργιο και είναι ιδιαίτερα θετικό.

Επίσης μας συγκινεί ότι υπάρχουν άνθρωποι και φορείς που συμβάλλουν ώστε αυτό να γίνει πράξη. Δείχνει ότι υπάρχει ενδιαφέρον έστω στην αρχή από λίγους που πραγματικά νοιάζονται και αγαπούν τα παιδιά, καθώς επίσης και ενδιαφέρον εκ μέρους των παιδιών.

Επίσης μας έκανε εντύπωση ότι κάποια παιδιά που δε συμμετέχουν στην τάξη συμμετέχουν στο πρόγραμμα της σχολικής κοινότητας.

Στο δέυτερο, μας προβλημάτισε η αίσθηση του φόβου σχετικά με τα ναρκωτικά που διακατέχει πολλούς γονείς, ώστε να τους κάνει αρνητικούς στη συμμετοχή τους σε ότι έχει να κάνει με αυτό το θέμα. Αυτό σημαίνει μείωση των αριθμών συμμετοχής σε αυτά τα προγράμματα, κάτι που είναι ανησυχητικό.

Και στο τρίτο ερώτημα το ενδιαφέρον και η διάθεση εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών. Το να μπορέσει κανείς να συνειδητοποιήσει πόσο σημαντικό είναι να γνωρίζει πράγματα γύρω από την πρόληψη και τα ναρκωτικά για να μπορέσει να επικοινωνήσει με τα παιδιά.

Πρέπει να εντάσσεται το πρόγραμμα αυτό στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για να μπορούν να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά και επίσης να υπάρχει ενθάρρυνση από την πλευρά των γονέων.

ΜΠΟΤΟΥ: Βλέπουμε ότι και η τρίτη ομάδα μπήκε επί της ουσίας του θέματος πάλι συμπληρωματικά. Νομίζω ότι οι παρατηρήσεις των τριών ομάδων έχουνε καλύψει όλα τα θέματα που έπρεπε να μας ευαισθητοποιήσουνε, να μας προβληματίσουνε και βασικά να δώσουμε και απαντήσεις κάποια στιγμή μέσα από την πρακτική στην ημερίδα μας.

Και ειλικρινά ευχαριστούμε πάρα πολύ, γιατί αποδείχθηκε από αυτή την εργασία που κάνατε ότι όλη αυτή η προσπάθεια σας άγγιξε σε βάθος. Πραγματικά σε βάθος και

ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Τώρα η Κωνσταντίνα θα μας κάνει μία τοποθέτηση πάνω στα συμπεράσματα έτσι να κάνουμε μία σύνοψη της όλης διαδικασίας και θα κλείσουμε ακούγοντας εμένα που θα πω και εγώ κάποιες σκέψεις μου.

ΜΠΑΚΑΛΟΥ: Εγώ θα κλείσω μόνο λέγοντας ότι ευχαριστούμε πάρα πολύ που είστε εδώ, εγώ φεύγω ξεκούραστη από τη ημερίδα, και πιστεύω ότι και άξιζε τον κόπο και το χρόνο και την παρουσία μας εδώ πέρα.

Το πιο σημαντικό για μάς και για την πρόληψη είναι το συναισθηματικό κλίμα που έχουμε μεταξύ μας και είναι πολύ ωραίο γιατί σήμερα δόθηκε η ευκαιρία να βγει μέσα εδώ σε αυτό το μικρό χώρο όλη η πραγματικότητα που ζούμε και βιώνουμε, με τις αντιπαραθέσεις μας, με τις διαφορετικές μας απόψεις, με τις διαφωνίες και τις συμφωνίες μας, με τις ιδιαιτερότητές μας ο καθένας και αυτό είναι πλούτος.

Για μένα η ημερίδα αυτή ήτανε πολύ πλούσια και από εμπειρία και σε συναίσθημα και θα ήθελα να ευχαριστήσω και την πρόεδρο και τους συνεργάτες με τους οποίους αισθάνομαι πολύ τυχερή που δουλεύω σε αυτό το κέντρο πρόληψης και όλους εσάς που είστε εδώ και μας στηρίζετε και συνεχίζουμε.

ΜΠΟΤΟΥ: Και ήρθε η ώρα μου να ολοκληρώσω.

Θάθελα να σας πω κάτι. Ηρθε η ώρα μου, θα σας πω τώρα κάτι που σε όλη την διάρκεια της ημερίδας απέφυγα να τοποθετηθώ. Το διδακτορικό μου που παρέδωσα έχει το εξής θέμα στην ψυχολογία. Η δυσλειτουργία στην οικογένεια και ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος.

Είναι ένα θέμα που το διαπραγματεύομαι τρία χρόνια. Και απέφυγα από την αρχή να τοποθετηθώ πιο συγκεκριμένα και πιο ουσιαστικά επιστημονικά.

Επειδή θεωρώ ότι ήτανε μία επίπονη δουλειά και για μένα και θέλω να σας παραθέσω έτσι κάποια στοιχεία και κάποιες σκέψεις σε κάποια δεδομένα που υπάρχουνε και στην ελληνική πραγματικότητα και κάποιους προβληματισμούς γιατί καταλήγει όλη η προσπάθεια με προτάσεις για την καλυτέρευση, γιατί όλα αυτά έχουν σχέση με παιδιά που παρουσιάζουν προβλήματα μέσα στο σχολείο ιδιαίτερα και στην οικογένεια, γι' αυτό άφησα το κλείσιμο να πω αυτό που τρία χρόνια με αγωνία κυνηγάω για να φθάσω κάπου.

Και δε ξέρω και το καταθέτω και πολύ επιφυλακτικά γιατί δεν είναι εύκολο. Αυτό που έχουμε να διαπιστώσουμε στην όλη διαδικασία είναι ότι η έννοια της πρόληψης που εδώ συνεχώς κάθε ένας έδινε και παραιτέρω διάσταση, είναι σαν να είναι οριοθετημένη.

Γιατί έχουμε την πρωτογενή πρόληψη που είναι στο επίπεδο της ενημέρωσης, και απ'ευθείας στο δεύτερο και στο επίπεδο των παρεμβάσεων για να μπορέσουμε να προλάβουμε κάποιες καταστάσεις, έχουμε τη δευτερογενή πρόληψη που έχει την τακτική να εκτιμήσει, να αξιολογήσει και να διαπιστώσει περιπτώσεις προβληματικών παιδιών, αυτό είναι επιστημονικά δευτερογενής πρόληψη, και έχουμε και την τριτογενή πρόληψη που πλέον γίνεται η παρέμβαση στο επίπεδο θεραπείας.

Αυτή είναι η έννοια της πρόληψης. Το πόσο όμως λειτουργεί αυτή η πρόληψη γενικώτερα εδώ διϊστανται και οι επιστημονικές απόψεις, και συνεχώς έχουμε καινούργιες διαστάσεις και βάζουμε όλοι ένα λιθαράκι πάνω σε αυτό. Γιατί στην ουσία μιλάμε για το άτομο, μιλάμε για την κοινωνία, μιλάμε για την οικογένεια, για παρεμβάσεις που αν το βλέπαμε επιστημομικά από την άποψη της οικολογικής ψυχολογίας που είναι η πλέον σύγχρονη, που βάζει στο κέντρο το άτομο και γύρω γύρω τους κύκλους, την οικογένεια πρωταρχικά, τους θεσμούς, το σχολείο σε δεύτερο επίπεδο κοινωνικοποίησης, πρώτα η οικογένεια, δεύτερο το σχολείο.

Μετά οι παραπέρα, οι φίλοι, οι συγγενείς, οι άλλοι θεσμοί, ολόκληρο το κοινωνικό πλαίσιο, η επιδράσεις που δέχεται το άτομο στη διαμόρφωση της ανάπτυξής του και της προσωπικότητάς του, είναι πολλαπλές και σαφέστατα επιστημονικά δεν έχουν διερευνηθεί και ούτε είναι εύκολο να αποσαφηνιστούν όλες αυτές οι παράμετροι και οι μεταβλητές μια προς μία.

Αυτή είναι η αγωνία της επιστήμης, ιδιαίτερα της ψυχολογίας. Γι' αυτό αναιρούνται θέσεις, και συνεχώς προστίθενται απόψεις. Αυτό δηλαδή, η αγωνία σας για την πρόληψη είναι αυτό το πράγμα. Είναι αγωνία και είναι συνεχώς διαδικασία σε εξέλιξη.

Τί ανακάλυψα μέσα από αυτή μου τη διαδρομή διαβάζοντας; Βασικό κύτταρο κοινωνικοποίησης του ατόμου, ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και ηλικιακά γιατί είναι ξεκάθαρο ότι πλέον η ανάπτυξη της προσωπικότητας αναπτύσσεται μέχρι τα πέντε χρόνια, τα τρία χρόνια, απ' τα δυο μέχρι τα πέντε είναι πολύ βασικά για την ανάπτυξη του παιδιού και εκεί βρίσκεται στους κόλπους της οικογένειας.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κάτι, ότι προβλήματα στην οικογένεια, κακές σχέσεις,

ενδοοικογενειακό περιβάλλον προβληματικό, κακές συνήθειες, οποιεσδήποτε άλλες μορφές, προβλήματα οικονομικά, ανεργία, μή επικοινωνίας, μή επικοινωνίας του ζευγαριού, μή καλή συμπεριφορά, κακοποίηση των παιδιών, σαφέστατα είναι αυτά που αφήνουνε τα σημάδια τους στην παιδική ψυχή.

Αυτό είναι το σημαντικό. Αρα το πρώτο πράγμα που πρέπει να στηριχθεί είναι η οικογένεια, με εξάλειψη όλων αυτών των αιτιών που μπορούν να επηρεάσουνε την εξέλιξη του παιδιού αρνητικά. Βασικές μορφές που χρησιμοποιούμε σήμερα επιστημονικά, επιστημονικά ποιές είναι οι μορφές, αυτό που κάνουμε εμείς σαν κέντρο πρόληψης και υπάρχει και η νομοθετική ρύθμιση να γίνουν και σχολές γονέων.

Εκπαίδευση των γονέων, εκπαίδευση των γονέων όχι μόνο όταν είναι γονείς, αλλά εκπαίδευση που υπάρχει στην Αμερική, προετοιμασία για το γάμο, εκπαίδευση και πριν να γίνουνε γονείς.

Δηλαδή να καταλάβετε, και υποστήριξη της οικογένειας. Και ερχόμαστε στην ελληνική πραγματικότητα. Πού υποστηρίζεται η οικογένεια; Εδώ να βάλλουμε κάπως, προσπαθώ λίγο να σας δώσω την άποψή μου. Τί γίνεται τώρα; Η οικογένεια που μπορεί να υποστηριχθεί στην ελληνική πραγματικότητα;

Αν ένα παιδί παρουσιάζει πρόβλημα ή υπάρχουνε σχέσεις, το πρώτο πράγμα που κάνουμε είναι να τα καλύπτουμε, γιατί έξω σαν οικογένειες βγαίνουμε όλοι με ένα χαμόγελο γενικώτερα και μέσα βράζουνε τα πάντα.

Αν τολμήσουμε να πάμε παραπέρα, πρέπει να πάμε σε ένα ιατροπαιδαγωγικό κέντρο, σε ένα τμήμα ενός νοσοκομείου που ασχολείται με την ψυχιατρική παιδιού εφήβων ενηλίκων, τί μας δίνει; άντε και στα κέντρα που έχει αναπτύξει η τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτά είναι τα βήματα που μπορεί να κάνει κάποιος. Ουσιαστικές δομές που να συνεργάζονται μεταξύ τους, που να είναι συγκεκριμένες οι παραπομπές, να υπάρχει ένας κεντρικός συνδυασμός, και να παρεμβαίνουν και να στηρίζουν την οικογένεια, δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην ελληνική πολιτεία.

Αρα οι γονείς είναι μόνοι τους. Γι' αυτό το κέντρο πρόληψης έχει πολύ μεγάλη σημασία, γιατί το πρώτο πράγμα που κάνει σε όλους εσάς, είτε είσαστε εκπαιδευτικοί, είτε είσαστε γονείς και συμμετέχετε, είναι να σας κάνει ομάδες γονέων και να σας δώσει αυτή την ανάγκη που έχετε να συνειδητοποιήσετε τη θέση σας σα γονείς, σαν άτομα, σαν προσωπικότητες και να προχωρήσετε περισσότερο.

Αυτό κάνουμε σε πρώτη βάση. Αυτά είναι τα κενά με την οικογένεια.

Οσον αφορά τώρα το δεύτερο βαθμό κοινωνικοποίησης που είναι το εκπαιδευτικό σύστημα. Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα απ' την μεταρρύθμιση του '82, όσον αφορά την α/βάθμια εκπαίδευση δεν έχει γίνει καμμία ουσιαστική μεταρρύθμιση είναι το ίδιο και όσον αφορά την β/βάθμια εκπαίδευση, όλες οι μεταρρυθμίσεις είναι σε επίπεδο αλλαγών των εξετάσεων για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο.

Δεν τολμήσαμε να κάνουμε ευέλικτα αναλυτικά προγράμματα. Η συναισθηματική παιδεία, να το βάλλουμε κάτω, όπως και η βιωματική επικοινωνία στη διδασκαλία, βασικά βήματα αναγκαία για να λειτουργήσει διαφορετικά η ανάπτυξη της προσωπικότητας, δεν έχουμε τολμήσει να τα βάλλουμε και να τα εντάξουμε στα αναλυτικά προγράμματα.

Η προσπάθεια που γίνεται στο 6ο Γυμνάσιο και σε οποιαδήποτε άλλα σχολεία σε όλη την Ελλάδα είναι εκτός των αναλυτικών προγραμμάτων και του ωραρίου των καθηγητών.

Είναι πραγματικά προσφορά που πρέπει να αναγνωρισθεί σε αυτούς τους ανθρώπους γιατί ενδιαφέρονται και υπάρχουν πολλοί που ενδιαφέρονται και γι' αυτό γίνεται.

Εχουμε δηλαδή ένα αναλυτικό σύστημα. Εχουμε στείρες γνώσεις που επιβαρύνουνε τα αναλυτικά προγράμματα και το κυνήγι. Να σας πω στατιστικά αποδείχθηκε, ότι η ύλη που μαθαίνουν τα Ελληνόπουλα στα σχολεία μας, είναι τέσσερεις φορές από την ύλη που μαθαίνουν σε όλα τα ευρωπαϊκά σχολεία.

Εδώ είναι κάποια πράγματα που έχουνε δρομολογήσει. Προσέξτε να δείτε, εμείς μιλάμε για την ύλη. Εδώ μπορούμε να πούμε ότι μπορούμε να κάνουμε και αφαίρεση ύλης και να την τροποποιήσουμε και έρχεται η περιβαντολογική εκπαίδευση, έρχεται η αγωγή υγείας, έρχεται μία άλλη διαδικασία που δεν είναι εύκολο να ενσωματωθεί γιατί είναι κλειστό το σύστημα.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού για να είμαστε ειλικρινείς, είναι περιορισμένος κάτω από τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις που έχει να διδάξει να τελειώσει ύλη και να προχωρήσει. Ο χρόνος των παιδιών είναι περιορισμένος. Η υποδομή δεν είναι η καλύτερη δυνατή. Οι συνθήκες των σχολείων δεν δίνουν και την δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης. Διπλές βάρδιες, έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής.

Ολα αυτά έρχονται και οδηγούνε στις εξής για μένανε εκτιμήσεις. Οτι χρειάζεται

αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος σε άλλες πλέον βάσεις να πατήσει και με άλλη αντίληψη. Κάτι που αυτή τη στιγμή δεν είναι εύκολο να γίνει, πρέπει, αλλά να μπούνε τα λιθαράκια τμηματικά, τμηματικά για να μπορέσουμε με αυτή τη διαφορετική φιλοσοφία και να προσαρμοστεί το εκπαιδευτικό σύτημα στις ανάγκες των μαθητών. Γιατί ποτέ κανείς δε ρώτησε τους μαθητές ποιές είναι οι πραγατικές τους ανάγκες και δεν έχει συνδέσει το σχολείο με την καθημερινότητα, όπως δε συνδέεται επίσης το σχολείο με την επαγγελματική αποκατάσταση των παιδιών, που στα 18, στα 20, στα 25 άνεργα βρίσκονται σε μία κοινωνία που δε μπορούν να ορθοποδήσουνε.

Αραγε, αυτά είναι τα βασικά προβλήματα που δεν είναι εύκολο να λυθούνε και εδώ χρειάζονται τρομερές αλλαγές και τρομερές εργασίες. Ούτε υπάρχουνε έτοιμες λύσεις. Η εκτίμησή μου είναι, ότι για τη μείωση των ψυχολογικών προβλημάτων άρα και την μείωση κινδύνου, ώστε να μην έχουμε τα ακραία φαινόμενα είτε των προβληματικών παιδιών, με συμπεριφορές παραπτωματικές, είτε το να πηγαίνουνε προς τα ναρκωτικά, είτε στην αύξηση της βίας, και αυτά είναι φαινόμενα, οι χουλιγκανισμοί είναι όλο αυτό ένα πράγμα, μπορεί να γίνει, με όπως είναι δομημένο το σύστημα, με μία παρέμβαση ουσαστική με σχολικές, ψυχολογικές υπηρεσίες.

Και δε μένει στην έννοια ότι βάζουμε ένα σχολικό ψυχολόγο που βγαίνει και αυτά και τα λοιπά. Υπάρχουν συγκεκριμένα μοντέλα ψυχολογικών υπηρεσιών, κοινωνικών υπηρεσιών, που μπορούν να δομηθούνε ανά τοπική κοινωνία που να μπορεί ο εκπαιδευτικός να έρχεται σε συνεργασία με τους ειδικούς, κάτω από ένα νομοθετικό και θεσμοθετημένο πλαίσιο της πολιτείας, που να μπορεί να γίνεται η αξιολόγηση, η εκτίμηση, και η θεραπεία και να παρακολουθείται και το παιδί και η οικογένεια και να λειτουργεί και σε επίπεδο όλος αυτός ο μηχανισμός προληπτικής αγωγής.

Αυτό, αυτή τη στιγμή γίνεται μία προσπάθεια και είναι πολύ θετική, αλλά είναι πρωτόλια, αλλά γίνεται με τα ΚΔΑΥ, με τα Κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης, υποστήριξης. Και είναι μία θετική προσπάθεια, ασχέτως αν γενικώτερα δεν έχουν εξασφαλιστεί οι υποδομές, δεν έχουν στελεχωθεί ακόμη και δεν έχουν ξεκινήσει.

Αλλά σε συνεργασία με τους φορείς, τα κέντρα πρόληψης, μπορεί να παίξουν πολύ σημαντικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση, γιατί έχουνε ξεκινήσει, έχουνε μία διαδρομή με τα ιατροπαιδαγωγικά κέντρα, με τα τμήματα κοινωνικής υγείας που έχουνε τα πανεπιστήμια ιδρύσει, καθώς και με τις νοσοκομειακές μονάδες σε συνεργασία του

υπουργείου Υγείας και Παιδείας γιατί είναι σε απόλυτη σύγκρουση, άλλο έκανε παρόμοιο νομοσχέδιο και το υπουργείο Υγείας ιδρύοντας παρόμοια κέντρα και λέει την ίδια περίοδο.

Μέσα στο 2001 έχουμε δυο νομοσχέδια, ένα από το υπουργείο Παιδείας και ένα από το υπουργείο Υγείας. Και με μία οργάνωση ενιαία, για πολιτική ψυχικής υγείας που είναι έτοιμα και από την παγκόσμια οργάνωση υγείας που το 2000 7 Απριλίου ήταν και η μέρα για την ψυχική υγεία, όχι προκατάληψη, όχι πρόβλημα, οι ψυχικά προβληματισμένοι άνθρωποι είναι σαν και εμάς και μπορούν να ενσωματωθούν και να προχωρήσουν, ίσως να αποτελέσει μία γενικώτερη λύση προς μείωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε σαν κοινωνία με την προϋπόθεση ότι θα είμαστε άνθρωποι, με την προϋπόθεση ότι θα συνεχίζουμε να προσπαθούμε να επικοινωνούμε, με την προϋπόθεση ότι θα σεβόμαστε και όλα τα άλλα, που φτιάξατε αυτό τον υπέροχο αητό που μπορεί να πετάξει τις ψυχές και να εξασφαλίσει το καλύτερο δυνατό για μας και για τα παιδιά μας.

ΤΕΛΟΣ